

Obsah

IV Informácie

INFORMÁCIE INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ ÚNIE

Európska komisia

2019/C 177/01	Výmenný kurz eura	1
2019/C 177/02	Vykonávacie rozhodnutie Komisie zo 14. mája 2019 o uverejnení žiadosti o schválenie podstatnej zmeny špecifikácie výrobku v zmysle článku 53 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 v Úradnom vestníku Európskej únie v prípade názvu „Banon“ (CHOP)	2
2019/C 177/03	Vykonávacie rozhodnutie Komisie zo 14. mája 2019 o uverejnení žiadosti o schválenie podstatnej zmeny špecifikácie výrobku v zmysle článku 53 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 v Úradnom vestníku Európskej únie v prípade názvu „Beurre d'Isigny“ (CHOP)	14

INFORMÁCIE TÝKAJÚCE SA EURÓPSKEHO HOSPODÁRSKEHO PRIESTORU

Dozorný úrad EZVO

2019/C 177/04	Výzva na predloženie pripomienok k štátnej pomoci podľa časti I článku 1 ods. 2 protokolu 3 k Dohode medzi štátmi EZVO o zriadení dozorného úradu a súdu	27
---------------	--	----

V Oznamy

ADMINISTRATÍVNE POSTUPY

Európsky úrad pre výber pracovníkov (EPSO)

2019/C 177/05	Oznámenie o verejnom výberovom konaní	55
---------------	---	----

KONANIA TÝKAJÚCE SA VYKONÁVANIA POLITIKY HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE

Európska komisia

2019/C 177/06	Predbežné oznámenie o koncentrácii (Vec M.9323 – RheinEnergie/SPIE/TankE) – Vec, ktorá môže byť posúdená v rámci zjednodušeného postupu ⁽¹⁾	56
2019/C 177/07	Predbežné oznámenie o koncentrácii (Vec M.9328 – Platinum Equity Group/Multi-Color Corporation) – Vec, ktorá môže byť posúdená v rámci zjednodušeného postupu ⁽¹⁾	58

⁽¹⁾ Text s významom pre EHP

IV

(Informácie)

INFORMÁCIE INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ
ÚNIE

EURÓPSKA KOMISIA

Výmenný kurz eura ⁽¹⁾

22. mája 2019

(2019/C 177/01)

1 euro =

Mena	Výmenný kurz	Mena	Výmenný kurz		
USD	Americký dolár	1,1171	CAD	Kanadský dolár	1,4952
JPY	Japonský jen	123,27	HKD	Hongkongský dolár	8,7692
DKK	Dánska koruna	7,4680	NZD	Novozélandský dolár	1,7173
GBP	Britská libra	0,88280	SGD	Singapurský dolár	1,5399
SEK	Švédská koruna	10,7600	KRW	Juhokórejský won	1 329,30
CHF	Švajčiarsky frank	1,1252	ZAR	Juhoafrický rand	16,0504
ISK	Islandská koruna	138,50	CNY	Čínsky juan	7,7108
NOK	Nórska koruna	9,7598	HRK	Chorvátska kuna	7,4260
BGN	Bulharský lev	1,9558	IDR	Indonézska rupia	16 225,88
CZK	Česká koruna	25,793	MYR	Malajzijský ringgit	4,6756
HUF	Maďarský forint	326,54	PHP	Filipínske peso	58,610
PLN	Poľský zlotý	4,3038	RUB	Ruský rubel	71,7625
RON	Rumunský lei	4,7625	THB	Thajský baht	35,686
TRY	Turecká líra	6,8110	BRL	Brazílsky real	4,5163
AUD	Austrálsky dolár	1,6221	MXN	Mexické peso	21,2345
			INR	Indická rupia	77,8600

⁽¹⁾ Zdroj: referenčný výmenný kurz publikovaný ECB.

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE KOMISIE

zo 14. mája 2019

o uverejnení žiadosti o schválenie podstatnej zmeny špecifikácie výrobku v zmysle článku 53 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 v Úradnom vestníku Európskej únie v prípade názvu „Banon“ (CHOP)

(2019/C 177/02)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 z 21. novembra 2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 50 ods. 2 písm. a) v spojení s článkom 53 ods. 2,

keďže:

- (1) Francúzsko v súlade s článkom 49 ods. 4 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 zaslalo žiadosť o schválenie podstatnej zmeny špecifikácie výrobku s názvom „Banon“ (CHOP).
- (2) V súlade s článkom 50 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 Komisia túto žiadosť preskúmala a dospela k záveru, že podmienky stanovené v uvedenom nariadení sú splnené.
- (3) S cieľom umožniť podávanie oznámení o námietke v zmysle článku 51 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 by sa žiadosť o schválenie podstatnej zmeny špecifikácie výrobku v zmysle článku 10 ods. 1 prvého pododseku vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 668/2014 ⁽²⁾ vrátane zmeneného jednotného dokumentu a odkazu na uverejnenie príslušnej špecifikácie výrobku pre registrovaný názov „Banon“ (CHOP) mala uverejniť v *Úradnom vestníku Európskej únie*,

ROZHODLA TAKTO:

Jediný článok

Žiadosť o schválenie podstatnej zmeny špecifikácie výrobku v zmysle článku 10 ods. 1 prvého pododseku vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 668/2014 vrátane zmeneného jednotného dokumentu a odkazu na uverejnenie príslušnej špecifikácie výrobku pre registrovaný názov „Banon“ (CHOP) sa nachádza v prílohe k tomuto rozhodnutiu.

V súlade s článkom 51 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 vzniká uverejnením tohto rozhodnutia právo podať do troch mesiacov odo dňa jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie* námietku proti zmene uvedenej v prvom odseku tohto článku.

V Bruseli 14. mája 2019

Za Komisiu

Phil HOGAN

člen Komisie

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 343, 14.12.2012, s. 1.

⁽²⁾ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 668/2014 z 13. júna 2014, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (Ú. v. EÚ L 179, 19.6.2014, s. 36).

PRÍLOHA

ŽIADOSŤ O SCHVÁLENIE PODSTATNEJ ZMENY ŠPECIFIKÁCIE VÝROBKU S CHRÁNENÝM OZNAČENÍM PÔVODU ALEBO
CHRÁNENÝM ZEMEPISNÝM OZNAČENÍM

Žiadosť o schválenie zmeny v súlade s článkom 53 ods. 2 prvým pododsekom nariadenia (EÚ) č. 1151/2012

„BANON“

EÚ č.: **PDO-FR-0290-AM02 – 10.1.2018**

CHOP (X) CHZO ()

1. Skupina žiadateľov a oprávnený záujem

Názov: „Syndicat Interprofessionnel de Défense et de Promotion du Banon“

Adresa:

570, Avenue de la libération
04100 Manosque
FRANCE

Tel. +33 492874755

Fax +33 492727313

E-mail: v.enjalbert@mre-paca.fr

Skupina pozostáva z výrobcov mlieka, spracovateľov a špecialistov na zrenie syra, a preto je oprávnená predložiť žiadosť o zmeny špecifikácie.

2. Členský štát alebo tretia krajina

Francúzsko

3. Položky v špecifikácii, ktorých sa zmena týka

- Názov výrobku
- Opis výrobku
- Zemepisná oblasť
- Dôkaz o pôvode
- Spôsob výroby
- Súvislosť
- Označovanie
- Iné: aktualizácia kontaktných údajov kontrolného orgánu a skupiny žiadateľov, vnútroštátne požiadavky.

4. Druh zmeny (zmien)

- Zmena špecifikácie výrobku s registrovaným CHOP/CHZO, ktorú nemožno považovať za nepodstatnú v zmysle článku 53 ods. 2 tretieho pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012
- Zmena špecifikácie výrobku s registrovaným CHOP/CHZO, ku ktorému nebol uverejnený jednotný dokument (ani rovnocenný dokument), ktorú nemožno považovať za nepodstatnú v zmysle článku 53 ods. 2 tretieho pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012

5. Zmena (zmeny)

5.1. Názov výrobku

V položke „Názov výrobku“ sa toto ustanovenie:

„Výrobok s chráneným označením pôvodu uvedený v tejto špecifikácii je: „Banon“.“

nahrádza takto:

„Banon“

Vypúšťa sa tento odsek:

„Názov syra ‚Banon‘ pochádza z názvu obce Banon, ktorá sa nachádza v departemente Alpes-de-Haute-Provence, miesta, kde sa od stredoveku konali trhy a obchodná výmena.“

Označenie CHOP sa v tejto položke špecifikácie považuje za dostatočné.

5.2. Opis výrobku

Ustanovenie „Kôra pod listami je žltá“ sa nahrádza ustanovením „Kôra pod listami je žltá alebo zlatohnedá“.

Pokiaľ ide o farbu kôry pod listami, slovo „žltá“ farba sa doplnilo o slová „alebo zlatohnedá“ s cieľom lepšie charakterizovať výrobok.

Doplňa sa tento odsek:

„Je to syr charakteristický živočíšnymi tónmi, hlavne kozími, ktoré často sprevádzajú čpavkové arómy alebo arómy lesného porastu s jemnou doznievajúcou horkosťou. Jeho textúra je jemná a rozplýva sa v ústach.“

Tieto spresnenia sú výsledkom záverov komisie pre organoleptické skúšky výrobku.

Tieto zmeny sa tiež vykonali v jednotnom dokumente.

5.3. Zemepisná oblasť

V položke „Vymedzenie zemepisnej oblasti“ sa aktualizoval zoznam obcí zemepisnej oblasti na základe zmien názvov určitých obcí zemepisnej oblasti. Rozsah sa nemení.

5.4. Dôkaz o pôvode

Povinnosť vedenia registra nakupovaných množstiev mlieka sa vypúšťa, pokiaľ ide o „farmárske“ subjekty, pretože vnútroštátne predpisy im nepovoľujú nakupovať mlieko. Táto povinnosť však zostáva pre „nefarmárske“ subjekty.

5.5. Postup výroby

— plemená kôz:

Vypúšťa sa tento odsek:

„Až do 31. decembra 2013 musia kozy plemien Communes Provençales, Roves, Alpines alebo krížencov týchto plemien, ktoré sú určené na produkciu mlieka, predstavovať minimálne 60 % každého stáda.“

Tento odsek:

„Od 1. januára 2014 pochádza mlieko používané na výrobu syra Banon výlučne z kôz plemien Communes Provençales, Roves, Alpines a krížencov týchto plemien.“

sa nahrádza odsekom:

„Mlieko používané na výrobu syra Banon pochádza výlučne z kôz plemien Communes Provençales, Roves, Alpines a krížencov týchto plemien.“

Záväzné dátumy uvedené v špecifikácii sa vypustili, pretože už uplynuli.

Tieto ustanovenia sa takisto vypustili zo zhrnutia.

— minimálna doba pastvy a minimálna doba, počas ktorej musia kozy nájsť svoje objemové krmivo na pastvu:

Tento odsek:

„Kozy sa musia pravidelne pásť na lúkach a pastvinách tejto oblasti aspoň 210 dní v roku.“

sa nahrádza odsekom:

„Kozy sa musia pravidelne pásť na lúkach a pastvinách zemepisnej oblasti aspoň 210 dní v roku.“

Slová „zemepisná oblasť“ sú presnejšie ako „oblasť“ a umožňujú uľahčiť kontrolu.

Táto zmena sa tiež uvádza v jednotnom dokumente.

Ustanovenia

„Pastva musí predstavovať väčšinu krmiva najmenej počas štyroch mesiacov v roku.“

a

„Kozy sa musia pravidelne pásť na lúkach a pastvinách zemepisnej oblasti aspoň 210 dní v roku.“

sa teda jedenkrát vypustili.

Minimálna doba pastvy, ako aj minimálna doba, počas ktorej musia kozy nájsť svoje objemové krmivo na pastvu, uvedené dvakrát v špecifikácii, sa vypúšťajú s cieľom zamedziť opakovaniu.

Tieto zmeny sa tiež vykonali v jednotnom dokumente.

— obmedzenie podávania potravy pri krmnom žľabe:

Veta

„Podávanie potravy do krmneho žľabu je ročne a každodenne obmedzené.“

sa vypúšťa, lebo v tejto vete sa neuvádzajú žiadne maximálne hodnoty obmedzenia už uvedeného v špecifikácii.

Táto zmena sa tiež vykonala v jednotnom dokumente.

— doplnková krmná dávka:

Dopĺňajú sa slová „alebo vedľajší produkt obilnín“, aby sa nevyklúčili krmné zmesi, na etikete ktorých sa uvádza, že obsahujú obilniny a vedľajšie produkty obilnín.

Táto zmena sa tiež uvádza v jednotnom dokumente.

— obmedzenie nákupov krmiva pochádzajúceho z regiónov mimo zemepisnej oblasti:

Vypúšťa sa veta „Takisto je obmedzený aj nákup krmiva nepochádzajúceho z danej oblasti.“, keďže nemá cieľovú hodnotu a neuvádza sa v nej skutkový prvok, pokiaľ ide o obmedzenie. Obmedzenie nákupov krmiva pochádzajúceho z regiónov mimo zemepisnej oblasti totiž inak vymedzuje toto ustanovenie platnej špecifikácie:

„Podiel krmiva a sušenej lucerny pochádzajúcich mimo zemepisnej oblasti je obmedzený na 250 kg suroviny na dospelú kozu ročne.“

Toto ustanovenie sa tiež vypúšťa v jednotnom dokumente.

— podmienka dennej dávky sušenej lucerny:

Toto ustanovenie:

„Podiel sušenej lucerny sa obmedzuje na 400 g suroviny na dospelú kozu denne pri minimálne 2 dávkach, pričom celkové obmedzenie predstavuje 60 kg suroviny na dospelú kozu ročne.“

sa nahrádza takto:

„Podiel sušenej lucerny sa obmedzuje na 400 g suroviny na dospelú kozu denne, pričom celkové obmedzenie predstavuje 60 kg suroviny na dospelú kozu ročne.“

Povinnosť rozdeliť sušenú lucernu na dve dávky sa vypúšťa, pretože malé rozdelené množstvá neodôvodňujú toto opatrenie (ktoré sa zaviedlo, lebo príliš veľké množstvo obsahu dusíka môže spôsobiť závažné metabolické ochorenie, alkalózu.)

Táto zmena sa tiež vykonala v jednotnom dokumente.

— zakázané krmivá:

Odsek:

„Zakazujú sa silážované krmivá a krmivá v podobe sena, kapustovité rastliny a iné rastliny a semená, ktoré by mohli spôsobiť zlú chuť mlieka.“

sa nahrádza odsekom:

„Zakazujú sa silážované krmivá, krmivá v podobe sena a kapustovité rastliny.“

Keďže cieľová hodnota „a iné rastliny a semená, ktoré by mohli spôsobiť zlú chuť mlieka“ nie je dosť presná, aby ju bolo možné ľahko kontrolovať, táto veta sa vypúšťa.

Táto zmena sa tiež vykonala v jednotnom dokumente.

— zavedenie zákazu GMO:

Doplňa sa tento odsek:

„Výživa zvierat môže obsahovať len rastlinné krmivá, vedľajšie produkty a doplnkovú potravu, ktoré pochádzajú z netransgénnych produktov. Zakazuje sa vysádzanie geneticky modifikovaných plodín na všetkých plochách poľnohospodárskeho podniku zameraného na produkciu mlieka, ktoré je určené na výrobu CHOP „Banon“. Tento zákaz sa vzťahuje na všetky rastlinné druhy, ktoré by sa mohli stať súčasťou krmiva dojnic v poľnohospodárskom podniku a na všetky plodiny, ktoré by mohli tieto rastliny kontaminovať.“

Týmto ustanovením možno zachovať tradičný charakter potravy na jednej strane a tradičné metódy výživy zvierat na strane druhej.

Toto ustanovenie sa tiež dopĺňa v jednotnom dokumente.

— pôvod potravy:

Do jednotného dokumentu sa dopĺňa tento odsek: „Pokiaľ ide o pôvod potravy, vzhľadom na prírodné faktory zemepisnej oblasti je výroba koncentrátov náročná a výroba krmiva obmedzená. Keďže sa pôvod koncentrátov nespresňuje, môžu pochádzať z regiónov mimo zemepisnej oblasti. Základná krmná dávka pochádza hlavne zo zemepisnej oblasti, ale kozám možno dávať seno, ktoré pochádza z regiónov mimo zemepisnej oblasti. Z obmedzenia množstva koncentrátov a obmedzenia množstva sena, ktoré môžu pochádzať z regiónov mimo zemepisnej oblasti, vyplýva, že väčšia časť krmiva pochádza z danej oblasti. Podiely, ktoré môžu pochádzať z regiónov mimo zemepisnej oblasti, predstavujú na kozu a na rok:

— 250 kg suroviny krmiva a sušenej lucerny, t. j. približne 213 kg sušiny (190 kg krmiva s priemerným obsahom sušiny 84 % zodpovedá 160 kg sušiny a 60 kg sušenej lucerny s priemerným obsahom sušiny 89 % zodpovedá 53 kg sušiny),

— 250 kg sušiny koncentrátov (zodpovedá 270 kg suroviny) z regiónov mimo zemepisnej oblasti na kozu a na rok.

S ohľadom na to, že koza prijme v priemere 1 100 kg potravy ročne, tak podiel potravy s pôvodom v zemepisnej oblasti predstavuje najmenej 58 % (sušiny).“

Týmto doplnením do jednotného dokumentu možno dokázať, že väčšina potravy pre kozy pochádza zo zemepisnej oblasti. Táto potrava nemôže úplne pochádzať z danej oblasti z dôvodu prírodných faktorov uvedených v bode „Súvislosť so zemepisnou oblasťou“.

— teplota a doba syrenia:

Odsek:

„Zakazuje sa akákoľvek fyzikálna alebo chemická úprava okrem filtrácie, ktorou sa majú odstrániť makroskopické nečistoty, ochladenia na kladnú teplotu na účel konzervácie a ohrievania mlieka pred syrením najviac na 35 °C.“

sa nahrádza odsekom:

„Zakazuje sa akákoľvek fyzikálna alebo chemická úprava okrem filtrácie, ktorou sa majú odstrániť makroskopické nečistoty, ochladenia na kladnú teplotu na účel konzervácie a ohrievania mlieka pred syrením.“

Keďže sa rozsah teploty syrenia presne stanovuje v špecifikácii registrovanej v súlade s nariadením (EÚ) č. 1211/2013 z 28. novembra 2013 (od 29 °C do 35 °C) a keďže je spracované mlieko surové kozie mlieko, informácia týkajúca sa teploty ohrievania sa vypúšťa, lebo je zbytočná: ide o ohrievanie mlieka pre fázu syrenia (teplota je už stanovená).

Ustanovenie:

„Pokiaľ ide o výrobu mlieka, syrenie sa uskutočňuje najviac 4 hodiny po zbere mlieka z posledného dojenia.“

sa nahrádza takto:

„Pokiaľ ide o výrobu mlieka, syrenie sa uskutočňuje najneskôr 18 hodín po dodaní mlieka do syrárne a pred poludním nasledujúceho dňa po zbere mlieka z posledného dojenia.“

Pokiaľ ide o výrobu mlieka, doba syrenia sa mení, aby podniky mohli prispôsobiť svoju organizáciu vzhľadom na trvanie zberu mlieka a na menší objem mlieka spracovaného pri každom syrení. Súčasná schéma zberu totiž zavádza zber mlieka v noci. Zber mlieka z posledného dojenia sa uskutoční približne o 2.30 hod. ráno a všetko zozbierané mlieko sa upravuje syridlom vo veľkej kadi (1 000 litrov) od 6.30 hod. Z dôvodu zníženia počtu uvedených chovateľov a malých objemov je však vhodné obmedziť prácu v noci a umožniť syrenie mlieka od 8.00 hod. v menšom množstve (v kadiach s objemom 80 l), čo môže predĺžiť operáciu až do obeda.

— fáza formovania

Odsek:

„Formovanie sa vykonáva priamo po výrobe srvátky. Syry sa formujú ručne v nádobách na odkvapkanie syra. Použitie rozdeľovača a multi-foriem sa povoľuje. Zakazuje sa akákoľvek forma mechanického formovania.“

sa nahrádza takto:

„Formovanie sa vykonáva priamo po výrobe srvátky. Syry sa formujú ručne v nádobách na odkvapkanie syra. Použitie rozdeľovača a multi-foriem sa povoľuje s technickou pomocou formovania (zdvíhač kade, dopravník). Zakazuje sa akýkoľvek spôsob úplného mechanického formovania, zásah človeka je povinný pri rozdeľovaní syreniny do multi-foriem.“

Aby sa výrobcovia mohli prispôsobiť novým postupom, spresňuje sa, že mechanická pomoc sa povoľuje počas fázy formovania (zdvíhač kade, dopravník), ale zásah človeka je povinný pri rozdeľovaní syreniny do foriem: akýkoľvek spôsob úplného mechanického formovania je zakázaný.

— fáza odkvapkávania a vyberania z formy

Odsek:

„Odkvapkávanie sa vykonáva pri teplote najmenej 20 °C. Syr sa vyberie z formy 24 až 48 hodín po formovaní.“

sa nahrádza takto:

„Odkvapkávanie sa vykonáva pri teplote najmenej 20 °C a musí trvať najviac 18 až 48 hodín po formovaní. Syr sa vyberie z formy len na konci tejto fázy. Syry sa potom sušia/vysušujú pri teplote najmenej 13 °C počas aspoň 24 hodín.“

V súlade s *know-how* sa doplnila doba trvania každej fázy (od 18 do 48 hodín v prípade odkvapkávania, najmenej 24 hodín v prípade sušenia/vysušovania), ako aj teplota sušenia (najmenej 13 °C) s cieľom regulovať postupy výrobcov.

— doba trvania naloženia do slaného nálevu

Doba trvania naloženia do slaného nálevu sa vypúšťa tak, aby ju výrobcovia mohli prispôbiť podľa koncentrácie použitého slaného nálevu s cieľom získať rovnaký výsledok.

— fáza dozrievania

Odsek:

„Dozrievanie s trvaním najmenej 15 dní po syrení prebieha v zemepisnej oblasti v dvoch krokoch:

— Pred obalením syr bez kôrky dozrieva 5 až 10 dní po syrení pri teplote najmenej 8 °C. Syr musí mať po tejto fáze jednoliaty povlak s dobre usadenou flórou na povrchu, tenkou kôrkou svetlokrémovej farby a poddajnou hmotou v strede.

— Po obalení syr dozrieva aspoň 10 dní pod listami pri teplote od 8 do 14 °C. Miera vlhkosti musí byť vyššia ako 80 %.“

sa nahrádza takto:

„Dozrievanie s trvaním najmenej 15 dní po syrení prebieha v dvoch fázach:

— pred obalením syr bez kôrky dozrieva 5 až 10 dní po syrení pri teplote najmenej 8 °C. Po tejto fáze musí mať jednoliaty povlak s dobre usadenou flórou na povrchu,

— po obalení syr dozrieva aspoň 10 dní pod listami pri teplote od 8 do 14 °C. Po tejto fáze má syr tenkú kôrku krémovožltej alebo zlatohnedej farby. Miera vlhkosti musí byť vyššia ako 80 %.“

Odkaz na zemepisnú oblasť sa vypustil, lebo v tejto časti špecifikácie je zbytočný. Opis kôrky sa presunul za opis parametrov fázy dozrievania a zosúladiť sa s položkou týkajúcou sa opisu výrobku. Opis hmoty sa vypúšťa, lebo toto kritérium, ktoré si vyžaduje krájanie syra, sa v tomto štádiu nekontroluje.

Odsek:

„Pred umiestnením pod listy možno syry ponoriť do vínneho destilátu alebo destilátu z hroznových výliskov.“

sa nahrádza takto:

„Pred umiestnením pod listy možno syry ponoriť do vínneho destilátu alebo destilátu z hroznových výliskov alebo napařit vo vínnom destiláte alebo destiláte z hroznových výliskov.“

Okrem postupu ponorenia vo vínnom destiláte alebo destiláte z hroznových výliskov sa doplnil postup napařovania s vínnym destilátom alebo destilátom z hroznových výliskov, pričom obidva tieto postupy prinášajú porovnateľné výsledky.

5.6. Súvislosť

Položka „Prvky, z ktorých vyplýva súvislosť so zemepisným prostredím“ sa celá prepísala s cieľom jasnejšie zdôrazniť dôkaz súvislosti medzi syrom „Banon“ a jeho zemepisnou oblasťou bez toho, aby sa podstatne zmenila súvislosť a vypustili prvky. Týmto dôkazom sa zdôrazňuje najmä súvislosť medzi zemepisným prostredím stredomorského typu priaznivého na chov kôz a praktizovanie pastierstva, a osobitným *know-how* na výrobu a zrenie, ktoré je potrebné na výrobu syra „Banon“.

V prvej časti sa opisuje „Špecifickosť zemepisnej oblasti“ a uvádzajú sa prírodné faktory zemepisnej oblasti, ako aj ľudské faktory, pričom sa zdôrazňuje špeciálne know-how na chov kôz a výrobu syrov.

V druhej časti sa opisuje „Špecifickosť výrobku“, pričom sa zdôrazňujú zavedené prvky v opise výrobku.

Nakoniec, v poslednej časti sa uvádza „Príčinná súvislosť“, t. j. interakcie medzi prírodnými a ľudskými faktormi a výrobkom.

Integrita súvislosti uvedenej v špecifikácii výrobku s označením CHOP sa uvádza v bode 5 jednotného dokumentu.

5.7. Označovanie

V položke „Špecifické pravidlá označovania“ sa slovo „označovanie“ týkajúce sa syrov vypúšťa, lebo táto položka a vo všeobecnosti táto špecifikácia sa týka len syrov s označením pôvodu; ide teda o zbytočné slovo.

Táto zmena sa tiež vykonala v jednotnom dokumente.

5.8. Ďalšie zmeny

V položke „Skupina žiadateľov“ sa aktualizovali kontaktné údaje skupiny.

V položke „Odkazy týkajúce sa kontrolných orgánov“ sa aktualizoval názov a kontaktné údaje oficiálnych orgánov. V tejto položke sa uvádzajú kontaktné údaje príslušných francúzskych orgánov zodpovedných za kontrolu: Institut National de l'origine et de la Qualité (Národný inštitút pre osvedčovanie pôvodu a kvality – INAO) a Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž, spotrebu a boj proti podvodom – DGCCRF). Dopĺňajú sa informácie, že názov a kontaktné údaje certifikačného orgánu sú k dispozícii na webovom sídle inštitútu INAO a v databáze Európskej komisie.

Aktualizovala sa tabuľka s hlavnými bodmi, ktoré majú byť predmetom kontroly s ohľadom na zavedenú zmenu (zrušenie maximálnej teploty ohrievania), a doplnil sa hlavný bod, ktorý má byť predmetom kontroly v súlade s platnou špecifikáciou, pokiaľ ide o druh mlieka (surové a plnotučné, neupravené, pokiaľ ide o bielkoviny a tuky).

JEDNOTNÝ DOKUMENT

„Banon“

EÚ č.: PDO-FR-0290-AM02 – 10. 1. 2018

CHOP (X) CHZO ()

1. Názov (názvy)

„Banon“

2. Členský štát alebo tretia krajina

Francúzsko

3. Opis poľnohospodárskeho výrobku alebo potraviny

3.1. Druh výrobku

Trieda 1.3. Syry

3.2. Opis výrobku, na ktorý sa vzťahuje názov uvedený v bode 1

„Banon“ je mäkký syr, ktorý sa vyrába zo surového plnotučného kozieho mlieka. Získava sa rýchlym zrážaním (zrážanie syridlom). Zrelý syr sa obalí (čiže sa celý zabalí do listov) hnedými prírodnými listami gaštanu a previaže prírodnou rafiou, ktorá vytvorí 6 až 12 lúčov.

Po najmenej 15 dňoch dozrievania, z ktorých 10 prebieha pod listami, je hmota syra Banon homogénna, smotanová, jemná a poddajná. Kôra pod listami je žltá alebo zlatohnedá. Je to syr charakteristický živočíšnymi tónmi, hlavne kozími, ktoré často sprevádzajú čpavkové arómy alebo arómy lesného porastu s jemnou doznievajúcou horkosťou. Jeho textúra je jemná a rozplýva sa v ústach. Priemer syra s listami sa pohybuje od 75 do 85 mm a jeho výška je od 20 do 30 mm. Čistá hmotnosť syra „Banon“ bez listov je po dozretí od 90 do 110 g.

Syr obsahuje najmenej 40 gramov sušiny na 100 gramov syra a 40 gramov tuku na 100 gramov syra po úplnom vysušení.

3.3. Krmivo (len pri výrobkoch živočíšneho pôvodu) a suroviny (len pri spracovaných výrobkoch)

Základná denná krmná dávka kôz pochádza výhradne z príslušnej zemepisnej oblasti. Kozy získavajú potravu výhradne pasením sa na lúkach a/alebo na pastvinách alebo prijímajú sušené krmivo zo strukovinových rastlín a/alebo z trávy a/alebo z voľne rastúcich rastlín uchovaných v dobrých podmienkach.

Kozy musia byť na lúkach a/alebo pastvinách hneď, ako to klimatické podmienky a stav vegetácie umožňujú. Musia sa pravidelne pásť na lúkach a pastvinách zemepisnej oblasti aspoň 210 dní v roku.

Pasú sa:

- na pastvinách, ktoré tvoria voľne rastúce jednoročné alebo viacročné druhy, najmä stromy, kroviny alebo trávy,
- na trvalých lúkach s pôvodnou flórou,
- na dočasných lúkach s trávami, so strukovinami alebo zmiešanými druhmi.

Pastva musí predstavovať väčšinu krmiva najmenej počas štyroch mesiacov v roku.

Počas obdobia, keď sa musí krmná dávka zabezpečovať hlavne prostredníctvom pastvy, nie je prídavok sena vyšší ako 1,25 kg suroviny denne na dospelú kozu.

Prídavok sena nie je vyšší ako 600 kg suroviny na dospelú kozu ročne.

Podávanie zeleného krmiva do krmneho zľabu sa povoľuje len 30 dní ročne, ktoré nesmú nasledovať za sebou.

Podiel krmných doplnkov sa obmedzuje na 800 g suroviny na dospelú kozu denne, pričom celkové obmedzenie predstavuje 270 kg suroviny na dospelú kozu ročne.

Ročnú doplnkovú krmnú dávku musí tvoriť minimálne 60 % obilnín alebo vedľajších produktov obilnín. Podiel sušenej lucerny sa obmedzuje na 400 g suroviny na dospelú kozu denne, pričom celkové obmedzenie predstavuje 60 kg suroviny na dospelú kozu ročne.

Podiel sena a sušenej lucerny pochádzajúcich mimo zemepisnej oblasti je obmedzený na 250 kg suroviny na dospelú kozu ročne.

Zakazujú sa silážované krmivá, krmivá v podobe sena a kapustovité rastliny.

Výživa zvierat môže obsahovať len rastlinné krmivá, vedľajšie produkty a doplnkovú potravu, ktoré pochádzajú z netransgénnych produktov. Zakazuje sa vysádzanie geneticky modifikovaných plodín na všetkých plochách poľnohospodárskeho podniku zameraného na produkciu mlieka, ktoré je určené na výrobu CHOP Banon. Tento zákaz sa vzťahuje na všetky rastlinné druhy, ktoré by sa mohli stať súčasťou krmiva dojnic poľnohospodárskeho podniku a na všetky plodiny, ktoré by mohli tieto rastliny kontaminovať.

Krmovinárska plocha poľnohospodárskeho podniku určená pre stádo kôz musí predstavovať minimálne 1 hektár prírodnej a/alebo umelo vytvorenej lúky na 8 kôz a 1 hektár vonkajšieho výbehu na 2 kozy.

Pokiaľ ide o pôvod potravy, vzhľadom na prírodné faktory zemepisnej oblasti je výroba koncentrátov náročná a výroba krmiva je obmedzená. Keďže sa pôvod koncentrátov nespresňuje, môžu pochádzať z regiónov mimo zemepisnej oblasti. Základná krmná dávka pochádza hlavne zo zemepisnej oblasti, ale kozám možno dávať seno, ktoré pochádza z regiónov mimo zemepisnej oblasti.

Z obmedzenia množstva koncentrátov a obmedzenia množstva sena, ktoré môžu pochádzať z regiónov mimo zemepisnej oblasti, vyplýva, že väčšia časť krmiva pochádza z danej oblasti.

Podiely, ktoré môžu pochádzať z regiónov mimo zemepisnej oblasti, totiž predstavujú na kozu a na rok:

- 250 kg suroviny krmiva a sušenej lucerny, t. j. približne 213 kg sušiny (190 kg krmiva s priemerným obsahom sušiny 84 % zodpovedá 160 kg sušiny a 60 kg sušenej lucerny s priemerným obsahom sušiny 89 % zodpovedá 53 kg sušiny),
- 250 kg sušiny koncentrátov (zodpovedá 270 kg suroviny) z regiónov mimo zemepisnej oblasti na kozu a na rok.

S ohľadom na to, že koza prijme v priemere 1 100 kg potravy ročne, tak podiel potravy s pôvodom v zemepisnej oblasti predstavuje najmenej 58 % (sušiny).

3.4. Špecifické kroky výroby, ktoré sa musia uskutočniť vo vymedzenej zemepisnej oblasti

Výroba mlieka, výroba a zrenie syrov sa uskutočňujú v zemepisnej oblasti vymedzenej v bode 4.

3.5. Špecifické pravidlá krájania, strihania, balenia atď. výrobku, na ktorý sa vzťahuje registrovaný názov

—

3.6. Špecifické pravidlá označovania výrobku, na ktorý sa vzťahuje registrovaný názov

Na každom predávanom syre sa nachádza individuálna etiketa s názvom označenia pôvodu, ktorého písmo je minimálne také veľké ako akékoľvek iné písmo na etikete.

Na etikete syrov s chráneným označením pôvodu „Banon“ sa musí nachádzať symbol CHOP Európskej únie.

Názov „Banon“ sa musí povinne nachádzať na faktúrach a obchodných dokladoch.

4. Stručné vymedzenie zemepisnej oblasti

Zemepisnú oblasť tvoria tieto obce:

Departement Alpes-de-Haute-Provence (04)

Obce zahrnuté do zemepisnej oblasti: Aiglun, Allemagne-en-Provence, Archail, Aubenas-les-Alpes, Aubignosc, Banon, Barras, Beaujeu, Bevons, Beynes, Bras-d'Asse, Brunet, Céreste, Champtercier, Châteaufort, Châteauneuf-Miravail, Châteauneuf-Val-Saint-Donat, Châteauredon, Clamensane, Cruis, Curel, Dauphin, Digne-les-Bains, Draix, Entrepierres, Entrevennes, Esparron-de-Verdon, Estoublon, Fontienne, Forcalquier, Hautes-Duyes, La Javie, La Motte-du-Caire, Lardiers, La Rochegiron, Le Brusquet, Le Castellard-Mélan, Le Castellet, Le Chauffaut-Saint-Jurson, L'Escalé, Les Omergues, L'Hospitalet, Limans, Malijai, Mallefougasse-Augès, Mallemoisson, Mane, Marcoux, Mézel, Mirabeau, Montagnac-Montpezat, Montfuron, Montjustin, Montlaur, Montsalier, Moustiers-Sainte-Marie, Nibles, Niozelles, Noyers-sur-Jabron, Ongles, Oppedette, Peipin, Pierrerue, Pierrevert, Puimichel, Puimoisson, Quinson, Redortiers, Reillanne, Revest-des-Brousses, Revest-du-Bion, Revest-Saint-Martin, Riez, Roumoules, Sainte-Croix-à-Lauze, Sainte-Croix-du-Verdon, Saint-Étienne-les-Orgues, Saint-Jeannet, Saint-Julien-d'Asse, Saint-Jurs, Saint-Laurent-du-Verdon, Saint-Maime, Saint-Martin-de-Brômes, Saint-Martin-les-Eaux, Saint-Michel-l'Observatoire, Saint-Vincent-sur-Jabron, Salignac, Saumane, Sigonce, Simiane-la-Rotonde, Sisteron, Sourribes, Thoard, Vachères, Valbelle, Valernes, Villemus, Volonne.

Obce čiastočne zahrnuté do zemepisnej oblasti: Château-Arnoux-Saint-Auban, Ganagobie, Gréoux-les-Bains, La Brillanne, Les Mées, Lurs, Manosque, Montfort, Oraison, Peyruis, Valensole, Villeneuve, Volx.

Ohraničenie zemepisnej oblasti týchto obcí sa nachádza v plánoch predložených na mestských/obecných úradoch príslušných obcí.

Departement Hautes-Alpes (05)

Barret-sur-Méouge, Bruis, Chanousse, Val Buëch-Méouge (ide o územie bývalej obce Châteauneuf-de-Chabre), Éourres, Étoile-Saint-Cyrice, Garde-Colombe, La Pierre, Laragne-Montéglin, Le Bersac, L'Épine, Méreuil, Montclus, Montjay, Montmorin, Montrond, Moydans, Nossage-et-Bénévent, Orpierre, Ribeyret, Rosans, Saint-André-de-Rosans, Sainte-Colombe, Sainte-Marie, Saint-Pierre-Avez, Saléon, Salérans, Serres, Sigottier, Sorbiers, Trescléoux.

Departement Drôme (26)

Aulan, Ballons, Barret-de-Lioure, Eygalayes, Ferrassières, Izon-la-Bruisse, Laborel, Lachau, La Rochette-du-Buis, Mévouillon, Montauban-sur-l'Ouvèze, Montbrun-les-Bains, Montfroc, Montguers, Reilhanette, Rioms, Saint-Auban-sur-l'Ouvèze, Séderon, Vers-sur-Méouge, Villebois-les-Pins, Villefranche-le-Château.

Departement Vaucluse (84)

Aurel, Auribeau, Buoux, Castellet, Gignac, Lagarde-d'Apt, Monieux, Saignon, Saint-Christol, Saint-Martin-de-Castillon, Saint-Trinit, Sault, Sivergues, Viens.

5. Súvislosť so zemepisnou oblasťou

Kolískou syra „Banon“ je Horné Provensálsko (la Haute-Provence) v okolí obce Banon. Ide o oblasť suchého stredohoria, ktorú tvoria kopce a náhorné roviny so stredomorským podnebíom.

Táto oblasť sa vyznačuje nedostatkom vody, pričom podzemné vody sa nachádzajú vo veľkej hĺbke a v rámci povrchových vôd sa zrážky vyskytujú len výnimočne a veľmi nepravidelne a prší najmä na jeseň a na jar, zatiaľ čo v lete badať silný nedostatok zrážok.

Oblasť výroby syra „Banon“ charakterizujú len málo úrodné pôdy, najmä vápencové, ktoré majú mimoriadnu schopnosť absorbovať zrážky.

Ide o prostredie, v ktorom sa striedajú lesné vegetácie s občasným výskytom stromov, ako sú borovica Aleppo, dub, krucinka, zimozelen a vonné rastliny, s rozptýlenými lesnými porastmi a krovinami a kultúrami, ktoré sa prispôbili drsnému provensálskemu prostrediu stredných nadmorských výšok. Toto suché a slnečné prostredie, ktoré je však v zime často dosť studené, poskytuje pre stáda kôz vhodný priestor na výbeh.

Vďaka prírodným podmienkam tohto regiónu je hospodárstvo tejto oblasti naklonené najmä pastierstvu a pestovaniu s nízkou výnosnosťou.

Pre chovateľov sú pasienky a kýmne plochy základom pre potravu kôz. Chovatelia zaviedli osobitný systém výroby, ktorý kombinuje túto rozmanitosť prírodných zdrojov. V rámci pastvy sa kombinujú tri typy zdrojov: prírodné lúky, lesy a strukoviny bohaté na dusík. Väčšina chovateľov stráži svoje kozy, a vďaka tomu môže podľa spôsobu obživy na prírodných pasienkoch a v závislosti od ročného obdobia doplniť ich výživu pasením sa na lúkach s viacerým vikolistým a lucernou.

Provensálsko sa nachádza v oblasti tzv. kultúry zrážania syridlom, na rozdiel od severného Francúzska, kde dominuje „mliečna kultúra“ (pomalé vyzrážanie približne 24 hodín). Už v 15. storočí sa kráľovi Renému ponúkli „tieto malé mäkké syry, vyrobené pomocou syridla“. Odkaz na syridlo je jasný.

Nádoby s perforovanými stenami tradične používané v Provensálsku majú široké otvory, ktoré znamenajú, že syrenina sa vyzrážala syridlom (mliečna syrenina by z takýchto nádob vytiekla).

Obaľovanie syra špecifické pre syr „Banon“ má okrem toho dva ciele: na jednej strane ide o konzervačnú techniku a na druhej strane o výrobnú techniku. Ide o spracovanie čerstvého syra, pri ktorom sa zároveň zohľadňuje problém uchovania a zlepšenia syra.

Spracovanie tohto výrobku spočíva najmä v zabalení do gaštanových listov. Tento spôsob znamenal prechod od pôvodného syra na syr „Banon“. Tieto listy slúžia ako izolácia od vzduchu a zohrávajú úlohu pomocného prostriedku, keďže umožňujú rozvoj aromatických vlastností tohto syra.

Hoci so syrom môže byť spojených viacero rastlín (vinič, gaštan, platan, lieskový orech), práve gaštanové listy sú najvhodnejšie z dôvodu pevnosti ich štruktúry a ich tanínových vlastností.

História syra „Banon“ siaha až do konca 19. storočia. Na tejto pôde s veľmi slabým poľnohospodárskym potenciálom sa roľníci snažili čo najlepšie využiť skromné prírodné zdroje tohto prostredia: rôzne druhy plodín sa pestovali na niekoľkých kúskoch úrodnej pôdy a v najpustejších častiach lesa a krajiny sa zberalo drevo, lovila zverina, zberali huby, lesné plody, hľuzovky a levanduľa. Okrem prasaťa a niekoľkých kusov hydiny chovala každá rodina aj malé stádo domácich oviec a kôz, teda zvierat, ktoré sa dopĺňali ako v teréne (keďže boli najlepším spôsobom zužitkovania okolitého územia a lesných porastov), tak aj z hľadiska ich hospodárskeho využitia. Zatiaľ čo ovce sa využívali na mäso, kozy ako „kravy chudobných“ sa využívali na produkciu mlieka. Toto mlieko slúžilo v čerstvom stave najmä ako obživa pre rodiny, ale takisto sa z neho vyrábala syr, čo bol jediný spôsob, ako bolo možné zachovať jeho výživovú hodnotu bez časového obmedzenia.

Najskôr sa syr vyrábal pre domáce využitie, postupom času sa v dôsledku nadbytku výroby zrodila jeho obchodná hodnota. Tento nadbytok výroby sa preto začal predávať na miestnych trhoch.

Práve obec Banon, hlavné miesto tohto kantónu a geografický stred krajín Lure a Albion a križovatka dôležitých spojovacích ciest, sa stala najvýznamnejším miestom trhov a jarmokov, na ktorom sa predávali syry.

Prvá zmienka o obalenom kozom syre spojenom s názvom „Banon“ sa nachádza v knihe „Cuisinière provençale“ (Provensálska kuchárka), ktorú v roku 1886 napísal Marius MORARD.

Povojnové obdobie je poznačené progresívnym zavádzaním technického pokroku do spôsobov výroby syra. Domáca výroba sa začína špecializovať na chov stád kôz: na začiatku sa syr vyrábal na obživu rodiny a až potom sa predával. Neskôr sa syr začal vyrábať najmä na účely predaja (iba nadbytok je určený na obživu rodiny).

Podľa štúdie od J. M. MARIOTTINIHO s názvom „A la Recherche d'un fromage: Banon éléments d'histoire et d'ethnologie“ (Pátranie po syre: história a etnológia syra Banon) bol syr Banon vždy syrom vyrábaným zrážaním a zostal jedným zo vzácných syrov, ktoré sa doteraz vyrábajú podľa tejto techniky.

„Banon“ je mäkký syr, ktorý sa vyrába zo surového plnotučného kozieho mlieka. Získava sa rýchlym zrážaním (zrážanie syridlom alebo technika jemnej syreniny). Zrelý syr sa obalí, čiže sa celý zabalí do hnedých prírodných listov gaštanu a previaže prírodnou rafiou, ktorá vytvorí 6 až 12 lúčov.

„Banon“ sa vyznačuje týmito vlastnosťami:

- krémovožltá alebo zlatohnedá kôra pod listami,
- textúra hmoty je jemná a rozplýva sa v ústach,
- živočíšne tóny, hlavne kozie, ktoré často sprevádzajú čpavkové arómy alebo arómy lesného porastu s jemnou doznievajúcou horkosťou.

Zemepisnú oblasť ovplyvňuje Stredozemné more, ako aj málo úrodné, najmä vápencové pôdy, ktoré sú najčastejšie v jednej rovine a nezadržávajú vodu. Vďaka tomu ju tvorí vegetácia stredomorskej lesostepi, ktorá je zložená z porastov krucinky, hlohu, trnky, cisty, borievky, levandule, saturejky, tymianu... a gaštanov. Ide o vhodné prostredie na chov kôz a pastierstvo.

Technika jemnej syreniny je spojená s klimatickými podmienkami (vysoká teplota a sucho okolitého podnebia). V tomto regióne je bez osobitných technických prostriedkov nemožné vychladiť mlieko a potom ho uchovávať pri nízkej teplote potrebnej na činnosť mliečnych baktérií bez toho, aby mlieko rýchlo skyslo. Je preto potrebné aktivovať zrážanie mlieka, tzn. jeho koaguláciu, a to vďaka syridlu.

Vďaka obalovaniu syra je možné pokryť celý potravinársky rok, a to najmä počas zimného obdobia, keď sú kozy bez mlieka.

Syr „Banon“ je výsledkom kombinácie všetkých týchto faktorov: chudobné prostredie, ktoré je však priaznivé na extenzívny chov kôz, vďaka tomu, že ho človek zhodnocuje, teplé a suché podnebie, ktoré prirodzene vedie k postupu zrážania syridlom a technika spracovania (obalovanie), ktorá umožňujú dlhodobé uchovávanie syrov.

Odkaz na uverejnenie špecifikácie

(článok 6 ods. 1 druhý pododsek tohto nariadenia)

https://info.agriculture.gouv.fr/gedei/site/bo-agri/document_administratif-3ab11b39-00cf-48f7-a2b3-ac5e71b90836

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE KOMISIE**zo 14. mája 2019****o uverejnení žiadosti o schválenie podstatnej zmeny špecifikácie výrobku v zmysle článku 53 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 v Úradnom vestníku Európskej únie v prípade názvu „Beurre d’Isigny“ (CHOP)**

(2019/C 177/03)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 z 21. novembra 2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 50 ods. 2 písm. a) v spojení s článkom 53 ods. 2,

keďže:

- (1) Francúzsko v súlade s článkom 49 ods. 4 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 zaslalo žiadosť o schválenie podstatnej zmeny špecifikácie výrobku s názvom „Beurre d’Isigny“ (CHOP).
- (2) V súlade s článkom 50 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 Komisia túto žiadosť preskúmala a dospela k záveru, že podmienky stanovené v uvedenom nariadení sú splnené.
- (3) S cieľom umožniť podávanie oznámení o námietke v zmysle článku 51 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 by sa žiadosť o schválenie podstatnej zmeny špecifikácie výrobku v zmysle článku 10 ods. 1 prvého pododseku vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 668/2014 ⁽²⁾ vrátane zmeneného jednotného dokumentu a odkazu na uverejnenie príslušnej špecifikácie výrobku pre registrovaný názov „Beurre d’Isigny“ (CHOP) mala uverejniť v Úradnom vestníku Európskej únie,

ROZHODLA TAKTO:

Jediný článok

Žiadosť o schválenie podstatnej zmeny špecifikácie výrobku v zmysle článku 10 ods. 1 prvého pododseku vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 668/2014 vrátane zmeneného jednotného dokumentu a odkazu na uverejnenie príslušnej špecifikácie výrobku pre registrovaný názov „Beurre d’Isigny“ (CHOP) sa nachádza v prílohe k tomuto rozhodnutiu.

V súlade s článkom 51 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 vzniká uverejnením tohto rozhodnutia právo podať do troch mesiacov odo dňa jeho uverejnenia v Úradnom vestníku Európskej únie námietku proti zmene uvedenej v prvom odseku tohto článku.

V Bruseli 14. mája 2019

Za Komisiu

Phil HOGAN

člen Komisie

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 343, 14.12.2012, s. 1.

⁽²⁾ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 668/2014 z 13. júna 2014, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (Ú. v. EÚ L 179, 19.6.2014, s. 36).

PRÍLOHA

ŽIADOSŤ O SCHVÁLENIE PODSTATNEJ ZMENY ŠPECIFIKÁCIE VÝROBKU S CHRÁNENÝM OZNAČENÍM PÔVODU ALEBO
CHRÁNENÝM ZEMEPISNÝM OZNAČENÍM

Žiadosť o schválenie zmeny v súlade s článkom 53 ods. 2 prvým pododsekom nariadenia (EÚ) č. 1151/2012

„Beurre d'Isigny“

EÚ č.: PDO-FR-0138-AM01 – 19.10.2017

CHOP (X) CHZO ()

1. Skupina žiadateľov a oprávnený záujem

Syndicat Professionnel de Défense des Producteurs de Lait et Transformateurs de Beurre et Crème d'Isigny-sur-Mer –
Baie des Veys (Profesijné združenie na ochranu výrobcov mlieka a spracovateľov masla a smotany v Isigny-sur-Mer –
Baie des Veys)

2, rue du docteur Boutrois

14230 Isigny-sur-Mer

Francúzsko

Tel.: +33231513310

Fax: +33231923397

E-mail: ODG.beurrecremeisigny@isysme.com

Zloženie: skupina pozostáva z výrobcov mlieka a výrobcov masla. Je preto oprávnená predložiť žiadosť o zmenu.

2. Členský štát alebo tretia krajina

Francúzsko

3. Položky v špecifikácii, ktorých sa zmena týka

— Názov výrobku

— Opis výrobku

— Zemepisná oblasť

— Dôkaz o pôvode

— Spôsob výroby

— Súvislosť

— Označovanie

— Iné [kontaktné údaje zodpovedného orgánu v členskom štáte a skupiny žiadateľov, kontaktné údaje kontrolného orgánu, vnútroštátne požiadavky]

4. Typ zmeny (zmien)

— Zmena špecifikácie výrobku s registrovaným CHOP alebo CHZO, ktorú nemožno považovať za nepodstatnú v zmysle článku 53 ods. 2 tretieho pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012.

— Zmena špecifikácie výrobku s registrovaným CHOP alebo CHZO, ktorú nemožno považovať za nepodstatnú v zmysle článku 53 ods. 2 tretieho pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 a v prípade ktorej nebol uverejnený jednotný dokument (alebo rovnocenný dokument).

5. Zmena (zmeny)

5.1. Položka „Opis výrobku“

Keďže ide o špecifikáciu zapísanú v roku 1996 pre dva výrobky, maslo „Beurre d'Isigny“ a smotanú „Crème d'Isigny“, kapitola týkajúca sa opisu vlastností výrobku sa sústreďuje iba na maslo „Beurre d'Isigny“.

S cieľom zohľadniť sezónne rozdiely kŕmenia dojníc, ktoré majú vplyv na farbu masla, sa navyše vymedzenie farby výrobku rozširuje. Namiesto „iskerníkovo“ žltej farby sa farba vymedzuje ako: „slonovinová až „iskerníkovo“ žltá“. „Jemná“ štruktúra sa dopĺňa slovami „lahko sa natiera“. S cieľom lepšie charakterizovať daný výrobok sa slovo „voňavý“, ktoré je málo opisné, vypúšťa. Vône sú však opísané takto: „vône čerstvej smotany a lieskovca“. Pridáva sa takisto, že maslo „môže byť štruktúrované, aby sa dobre vytvárali plátky s cieľom zohľadniť všetky možné použitia výrobku“. V tejto kapitole sa tiež spresňuje, že maslo „môže byť slané“, čo sa uvádza len v časti „Spôsob výroby“ uvedenej v platnej špecifikácii. Nakoniec sa pridávajú hodnoty obsahu tuku jednotlivých kategórií masla: najmenej 82 %, pokiaľ ide o nesolené maslo, a najmenej 80 %, pokiaľ ide o slané maslo.

Znenie platnej špecifikácie: „Tieto dva mliečne výrobky majú jedinečné vlastnosti. Majú prirodzenú „iskerníkovo“ žltú farbu. Voňajú a ich štruktúra je jemná.“

sa nahrádza takto:

„Maslo ‚Beurre d’Isigny‘ má prirodzenú slonovinovú až „iskerníkovo“ žltú farbu. Jeho jemná štruktúra mu zaručuje dobrú natiernateľnosť. Často sa vyznačuje vôňami čerstvej smotany a lieskovca. Môže byť štruktúrované, aby sa dobre vytvárali plátky, a môže byť slané.“

Obsah tuku je vyšší ako 82 %, pokiaľ ide o nesolené maslo, a vyšší ako 80 %, pokiaľ ide o slané maslo.“

Tento odsek sa takisto pridáva do bodu 3.2 jednotného dokumentu, čím sa nahrádza veta uvedená v zhrnutí, ktorou sa spresňuje opis výrobku „Maslo má prirodzenú „iskerníkovo“ žltú farbu, ktorá vzniká v dôsledku mimoriadneho obsahu karotenoidov.“

Odkaz na „mimoriadny obsah karotenoidov“ sa okrem toho uviedol v položke týkajúcej sa príčinnej súvislosti v špecifikácii a jednotnom dokumente, keďže položka týkajúca sa opisu výrobku neobsahuje cieľovú hodnotu, pokiaľ ide o obsah karotenoidov v masle.

5.2. Položka „Zemepisná oblasť“

V kapitole špecifikácie „Vymedzenie zemepisnej oblasti“ sa uvádzajú všetky fázy, ktoré sa uskutočňujú v zemepisnej oblasti. Názvy jednotlivých obcí, ktoré patria do oblasti, sa takisto aktualizovali.

Tieto zmeny slúžia na vyjasnenie jednotlivých fáz a aktualizáciu zoznamu obcí bez toho, aby sa zmenili hranice zemepisnej oblasti.

Balenie v oblasti je bezpodmienečne povinné. Táto operácia sa tak musí uskutočniť rýchlo po ukončení výroby s cieľom zamedziť na jednej strane akýmkoľvek nežiaducim zmenám výrobku spôsobeným oxidáciou tuku, ktoré často nastávajú počas príliš dlhej prepravy, a zamedziť podvodu (miešanie masla) na strane druhej. Uvádza sa navyše, že prípadné mrazenie/hlboké mrazenie sa uskutočňuje v zemepisnej oblasti označenia pôvodu. Dôvodom je zabezpečenie lepšej výsledovateľnosti a zaručenie nadväznosti fáz, ktoré sa musia uskutočniť v zemepisnej oblasti.

5.3. Položka „Dôkaz o pôvode“

Pokiaľ ide o zmeny vnútroštátnych zákonov a právnych predpisov, kapitola špecifikácie „Dôkaz o tom, že výrobok pochádza z vymedzenej zemepisnej oblasti“ bola konsolidovaná a zahŕňa nahlasovacie povinnosti a povinnosti vedenia registrov týkajúcich sa výsledovateľnosti výrobku a dodržiavania podmienok výroby.

Jednotlivé odseky sa tak doplnili a týkajú sa:

- vyhlásenia o identifikácii hospodárskych subjektov a ich ďalších jednotlivých nahlasovacích povinností, najmä pokiaľ ide o dočasné prerušenie výroby („predbežné vyhlásenie o neplánovanej výrobe“ a „predbežné vyhlásenie o obnove výroby“),

- „*evidencie*“ so spresnením povinností, pokiaľ ide o chovateľov, a zavedením platných ustanovení na vnútroštátnej úrovni, pokiaľ ide o výrobcov masla,
- spôsobov kontroly, ktoré sa už stanovili v platných vnútroštátnych ustanoveniach: „*Do celého tohto postupu sa dopĺňa náhodné vykonanie analytických a organoleptických testov a kontrola zabalených výrobkov pripravených na predaj.*“

5.4. **Položka „Spôsob výroby“**

V špecifikácii sa uvádzajú mnohé body týkajúce sa spôsobu výroby s cieľom lepšie opísať podmienky výroby mlieka a spracovania masla „Beurre d'Isigny“. Tieto prvky prispievajú k posilneniu súvislosti so zemepisnou oblasťou.

Ustanovenia týkajúce sa pasenia stáda dojníc (plemeno, krmivo) sa zaviedli tak, aby sa zaznamenali tradičné postupy.

Pasenie stáda:

Stádo dojníc sa vymedzuje takto:

„V zmysle tejto špecifikácie sa pod pojmom stádo rozumie celé stádo hovädzieho dobytku hospodárskeho podniku zložené z dojníc v období laktácie a dojníc, ktoré nie sú v laktácii.“

Cieľom tohto ustanovenia špecifikácie je prostredníctvom pojmov „stádo dojníc“ a „dojnice“ jasne stanoviť, na ktoré zvieratá sa ustanovenie vzťahuje, a vymedziť kontrolu a zamedziť akejkoľvek zámene.

S cieľom potvrdiť súvislosť medzi výrobkom a zemepisnou oblasťou sa spotreba trávy (pasenie, seno...) v spojení s tradíciou chovu dobytku v zemepisnej oblasti vymedzuje v týchto ustanoveniach:

- „*Stádo sa musí pásť najmenej 7 mesiacov.*“
- „*Hlavná krmná plocha každého hospodárskeho podniku musí obsahovať najmenej 50 % trávy. Každá dojnica v období laktácie musí mať k dispozícii aspoň 35 árov trávnych porastov (prirodzených, dočasných alebo celoročných), z ktorých je najmenej 20 árov pasienkov alebo najmenej 10 árov pasienkov doplnených o prikrmovanie trávou.*“

Plemeno:

S cieľom zaručiť významné použitie mlieka pochádzajúceho od kráv normandského plemena na výrobu masla „Beurre d'Isigny“, keďže práve výroba je prvok súvislosti medzi zemepisnou oblasťou a výrobkom, sa pridáva, že:

„*Pokiaľ ide o výrobcu, mlieko z každého zberu určeného na výrobu masla „Beurre d'Isigny“ pochádza z celkového stáda, ktorého 30 % tvoria dojnice normandského plemena.*“

S cieľom vymedziť slovo zber a spresniť kontrolu ustanovenia sa takisto pridáva, že:

„*Zber sa vymedzuje ako všetko mlieko zozbierané a spracované výrobcom počas 48 hodín.*“

Tieto zmeny sa uvádzajú aj v bode 3.3 jednotného dokumentu.

Krmivo stáda:

S cieľom potvrdiť súvislosť výrobku so zemepisnou oblasťou prostredníctvom výživy dojníc, ktoré prevažne pochádzajú zo zemepisnej oblasti, sa pridáva, že 80 % základnej krmnej dávky stáda pochádza z danej oblasti a že čerstvá alebo konzervovaná tráva musí tvoriť v priemere najmenej 40 % dávky počas obdobia pasenia a najmenej 20 % dennej dávky počas zvyšku roka. S cieľom lepšie vymedziť charakter použitých krmív sa okrem toho vymedzuje pozitívny zoznam povolených krmív. Do špecifikácie sa tak doplnili tieto ustanovenia:

„*Osemdesiat percent základnej krmnej dávky stáda vyjadrenej ako sušina pochádza zo zemepisnej oblasti. Tvoria ju tieto čerstvé alebo konzervované krmivá: tráva, kukurica, obilniny alebo nezrelé bielkovinové plodiny (celá rastlina), slama, lucerna, ako aj krmná repa, koreňová zelenina a sušené repné odrezky.*“

„Čerstvá alebo konzervovaná tráva tvorí najmenej 40 % kŕmnej dávky vyjadrenej ako sušina v priemere počas najmenej 7 mesiacov pasenia. V dennej kŕmnej dávke jej podiel vyjadrený ako sušina nesmie byť počas zvyšku roka nižší ako 20 %.“

Tieto ustanovenia týkajúce sa krmiva stáda sa takisto uvádzajú v bode 3.3 jednotného dokumentu.

Pokiaľ ide o dojnice, podiel doplnkových krmív sa obmedzuje na 1 800 kg sušiny na jednu kravu v stáde za kalendárny rok. Cieľom je predísť tomu, aby tieto krmivá predstavovali príliš veľký podiel výživy a aby sa uprednostnila základná kŕmna dávka s pôvodom v zemepisnej oblasti.

Pridáva sa tento odsek:

„Podiel doplnkových krmív sa obmedzuje na 1 800 kg vyjadrený ako sušina na jednu kravu v stáde za kalendárny rok.“

Toto ustanovenie sa pridáva aj v bode 3.3 jednotného dokumentu.

Z dôvodu negatívneho vplyvu na organoleptické vlastnosti mlieka sa v špecifikácii uvádza, že mnohé výrobky a suroviny sú zakázané vo výžive dojníc v období laktácie. Pridáva sa tak tento odsek:

„V základnej kŕmnej dávke, ako aj v doplnkových krmivách sú zakázané: kapusta, okrúhlica, kvaka a čerstvá repka olejná.“

Tieto suroviny sú zakázané v doplnkových krmivách podľa klasifikácie prílohy C k nariadeniu EÚ č. 68/2013 o krmivách určených pre zvieratá:

- palmové, arašidové, slnečnicové a olivové oleje alebo ich izoméry (trieda 2.20.1),
- mliečne výrobky a z nich získané produkty (trieda 8),
- produkty zo suchozemských zvierat a z nich získané produkty (trieda 9),
- ryby, iné vodné živočíchy a z nich získané produkty (trieda 10) s výnimkou oleja z pečene tresky,
- rôzne zložky (trieda 13) s výnimkou glukózovej melasy.

Napokon sa zakazuje močovina a jej deriváty ako výživné doplnkové látky uvedené v prílohe 1 k nariadeniu ES č. 1831/2003 o doplnkových látkach určených na používanie vo výžive zvierat.“

Tieto jednotlivé prvky sa uvádzajú v bode 3.3 jednotného dokumentu.

S cieľom lepšie opísať súčasné postupy sa pridávajú dve kapitoly, v ktorých sa uvádzajú jednotlivé fázy výroby masla: „zber a príjem mlieka“ a „výroba a balenie“.

Zber a príjem mlieka:

S cieľom zamedziť problémom spojeným so znehodnotením suroviny na farme sa vymedzuje lehota na uskladnenie mlieka používaného pri výrobe masla „Beurre d'Isigny“.

Pokiaľ ide o lepšiu vysledovateľnosť, uvádza sa tiež, že prekládka mlieka na ceste medzi hospodárskymi podnikmi a závozom na výrobu masla je zakázaná.

Nakoniec sa pridáva kritérium týkajúce sa kyslosti surového mlieka s cieľom zamedziť znehodnoteniu suroviny.

V nasledujúcom ustanovení sa uvádzajú tieto jednotlivé prvky:

„Zber sa uskutočňuje maximálne každých 48 hodín po prvom dojení. Zozbierané mlieko v hospodárskych podnikoch sa vyloží priamo na pracovisku odstreďovania bez prekládky. Pri prijatí musí byť kyslosť surového mlieka od 14 do 16° stupnice Dornic, t. j. od pH 6,6 do pH 6,85.“

Toto ustanovenie sa celé uvádza v bode 3.3 jednotného dokumentu.

Výroba a balenie:

Odstreďovanie a pasterizácia

Pridáva sa kapitola o odstredovaní a pasterizácii. Uvádza sa tu, že „čas čakania pred odstredením mlieka musí byť najviac 48 hodín po prijatí“, a to s cieľom zachovať kvalitu suroviny.

Obidve fázy pasterizácie, ktorými možno vyrobiť uvedený výrobok, sa pridávajú a ich formulácia znie takto:

„Pred odstredením môže zozbierané plnotučné mlieko prejsť prvou fázou prvotnej pasterizácie pri teplote 74 °C. Po odstredení smotana prechádza pasterizáciou pri teplote od 86 °C do 95 °C počas 30 až 180 sekúnd.“

Týmto ustanovením sa dopĺňa ustanovenie platnej špecifikácie „Mlieko a smotana sa musia pasterizovať.“

Okrem toho sa odkazy na vnútroštátne požiadavky uvedené v zákonoch a právnych predpisoch týkajúce sa dobytky, mlieka a masla vypúšťajú.

S cieľom zachovať kvalitu suroviny sa okrem toho spresňuje maximálna lehota od ukončenia odstredovania mlieka do úpravy pasterizáciou: „Táto posledná úprava sa musí uskutočniť najviac do tridsiatich šiestich hodín po ukončení odstredovania mlieka.“

S cieľom vymedziť druhy smotany, ktoré možno použiť na výrobu masla „Beurre d'Isigny“, sa uvádza, že „Minimálny obsah tuku v smotane určenej na výrobu masla je najmenej 35 gramov na 100 gramov výrobku.“

Pokiaľ ide o rozdielne použitia výrobku v čase odstredovania a pasterizácie, uvádza sa, že „odtučenú smotanu, surovú smotanu, sterilizovanú smotanu a sterilizovanú smotanu pri ultravysokéj teplote (UHT) nemožno použiť na výrobu masla“.

Táto veta sa pridáva v bode 3.3 jednotného dokumentu.

Dopĺňa sa aj zoznam zakázaných látok na výrobu masla „Beurre d'Isigny“, pričom sa uvádza, že cmar sa zakazuje a že prídanie prídavnej látky, pomocných technologických látok a akejkoľvek inej zložky s výnimkou mliečnych kvasiniek sa takisto zakazuje.

Tento odsek:

„Nesmú sa použiť tieto látky na účely výroby a predaja masla „Beurre d'Isigny“:

- *srvátka, obnovená, mrazená alebo hlboko mrazená smotana,*
- *farbivá alebo antioxidanty,*
- *látky na odkyslenie určené na zníženie kyslosti mlieka alebo smotany,*“

sa nahrádza takto:

„Odtučenú smotanu, surovú smotanu, sterilizovanú smotanu a sterilizovanú smotanu pri ultravysokéj teplote nemožno použiť na výrobu masla.“

Vo výrobe smotany určenej na výrobu masla „Beurre d'Isigny“ sa nesmie použiť srvátka, cmar, obnovená, mrazená alebo hlboko mrazená smotana, farbivá, antioxidanty, látky na odkyslenie určené na zníženie kyslosti mlieka alebo smotany, prídavná látka, pomocné technologické látky alebo akákoľvek iná zložka okrem mliečnych kvasiniek.“

Ustanovenie, v ktorom sa uvádza, že „akékoľvek postupy určené na zvýšenie obsahu beztukovej sušiny, najmä primiešaním kultúr a mliečnych kvasiniek počas miesenia“, sa presúva do kapitoly „Prídavanie mliečnych kvasiniek a mútenie“, v ktorej sa uvádzajú a vymedzujú jednotlivé fázy výroby masla ako také, najmä fáza miesenia (alebo mútenia).

Ustanovenie, v ktorom sa uvádza, že „do masla možno pridať soľ v maximálnom obsahu 2 gramy na 100 gramov“, sa takisto presúva do kapitoly „Pridávanie mliečnych kvasiniek a mútenie“, pričom sa vypúšťa maximálny obsah 2 gramy na 100 gramov z dôvodu jeho vymedzenia vo všeobecných právnych predpisoch.

Pridávanie mliečnych kvasiniek a mútenie:

Vytvára sa aj kapitola na účely rozlíšenia ustanovení týkajúcich sa pridávania mliečnych kvasiniek a mútenia. Uvádza sa najmä, že pridávanie mliečnych kvasiniek do smotany sa uskutočňuje „v závode na výrobu masla“ najneskôr do 48 hodín od ukončenia odstredovania. Pridáva sa takisto, že maximálna lehota 72 hodín od prijatia mlieka do pridávania mliečnych kvasiniek do smotany sa musí dodržať.

Spresňuje sa aj spôsob výroby masla, pričom sa uvádza, že maslo sa vyrába mútením smotany, do ktorej sú pridané mliečne kvasinky a ktorá je zrelá (v mútovníku alebo maselnici) a že získané maslové zrná sa potom miesia a ďalej sa prípadne umývajú, pričom hodnota pH hotového masla musí byť najviac 6.

Uvádza sa, že postupy s cieľom znížiť hodnotu pH masla inak ako biologickým zrením sa zakazujú. Pridávanie koncentrovaného permeátu mliečnej kultúry a aromatického kvásku počas výroby masla (postup NIZO) sa takisto výslovne zakazuje. Pridanie soli v maximálnom obsahu 2 gramy na 100 gramov sa vypúšťa z dôvodu jeho vymedzenia vo všeobecných právnych predpisoch.

Kapitola „Pridávanie mliečnych kvasiniek a mútenie“ uvedená v špecifikácii je naformulovaná takto:

„Pridávanie mliečnych kvasiniek do smotany určenej na výrobu masla „Beurre d'Isigny“ sa uskutočňuje v závode na výrobu masla najneskôr 48 hodín po ukončení odstredovania a najneskôr 72 hodín po prijatí mlieka a pri teplote od 9 °C do 15 °C. Smotana prechádza biologickým zrením počas najmenej 12 hodín pri teplote od 9 °C do 15 °C, potom sa múti v mútovníku alebo maselnici. Maslové zrná sa následne miesia a potom prípadne umývajú. Na konci výroby musí byť hodnota pH masla nižšia ako 6.

Zakazuje sa akýkoľvek postup určený na zvýšenie obsahu beztukovej sušiny, najmä primiešaním kultúr a mliečnych kvasiniek počas miesenia. Rovnako sa zakazuje akýkoľvek postup s cieľom znížiť pH masla inak ako biologickým zrením smotany, najmä pridávaním koncentrovaného permeátu mliečnej kultúry a aromatického kvásku počas výroby masla (postup NIZO).

Do masla možno pridať soľ v maximálnom obsahu uvedenom v právnych predpisoch.“

Pokiaľ ide o „vytváranie štruktúry“, uvádza sa, že maslo „Beurre d'Isigny“ možno štruktúrne upraviť s cieľom prispôbiť ho na použitie v pekárstve a cukrárstve:

„Maslo „Beurre d'Isigny“ možno fyzikálne spracovať kryštalizáciou, ktorá mu umožní nadobudnúť tvárnosť a mechanickú odolnosť a zostať pevným bez toho, aby sa roztopilo (vrstvené maslo), aby sa mohlo použiť ako surovina v potravinových prípravkoch, najmä v pekárstve a cukrárstve“.

Táto operácia je potrebná, lebo existuje veľká premenlivosť teploty topenia masla podľa ročných období: mäkkšie v lete a tvrdšie v zime. Tento rozdiel teploty topenia vzniká z rozdielu zloženia mastných kyselín tuku. Fyzikálnym spracovaním masla možno vyrovnať túto premenlivosť a zaručiť pravidelnú konzistenciu počas celého roka. Táto zmena štruktúry masla umožňuje optimálne vytvárať plátky. Touto operáciou sa vôbec nemení chuť masla. Táto operácia sa uskutočňovala už v čase registrovania CHOP „Beurre d'Isigny“, ale toto spresnenie sa v registrovanej špecifikácii vynechalo. Pekárske a cukrárske výrobky umožňujú objaviť všetky prednosti CHOP „Beurre d'Isigny“ v inej podobe.

Informácie o balení sa uvádzajú podrobne s cieľom spresniť niektoré postupy. Pridáva sa, že maslo zabalené v jednotke 1 až 25 kg možno mraziť alebo hlboko mraziť najviac počas dvanástich mesiacov. Začiatok mrazenia/hlbokého mrazenia musí nastať najneskôr 10 dní po fáze vytvárania štruktúry, pokiaľ ide o štruktúrované maslo, a 30 dní po výrobe, pokiaľ ide o maslo bez štruktúry. Teplota, pri ktorej sa maslo uchováva, musí byť od -18 °C do -23 °C.

Mrazenie masla zabaleného v blokoch 1 kg a v nádobách viac ako 10 kg umožňuje spĺňať požiadavky niektorých podnikov potravinárskeho priemyslu (pekárstvo, cukrárstvo, iné pekárske výrobky), ktoré vyžadávajú maslá, ktorých konzistencia má osobitné vlastnosti spojené s obdobím výroby. Mrazením alebo hlbokým mrazením najviac počas 12 mesiacov sa organoleptické vlastnosti masla nezhoršujú. Tento bežný postup, ktorý sa často používa v mliekarenskom priemysle, sa totiž v súčasnosti osvedčil, pokiaľ ide o uskladnenie a zachovanie organoleptických vlastností.

Pokiaľ ide o balenie masla, pridáva sa, že maximálna predajná jednotka sa vymedzuje na najviac 25 kg. Toto ustanovenie je v súlade s tradíciou balenia masla „Beurre d'Isigny“ vo veľkých nádobách (vo forme „vedier“ s objemom od 20 do 200 litrov, ktoré sa používali v 18. a 19. storočí). Preprava masla z jednej výroby do druhej v balení s väčšou hmotnosťou sa však v rámci zemepisnej oblasti povoľuje.

V ustanovení špecifikácie sa uvádza:

„Maslo ‚Beurre d'Isigny‘ sa balí v predajných jednotkách, ktorých hmotnosť neprekračuje 25 kilogramov. Preprava masla v balení s väčšou hmotnosťou z jednej výroby do druhej v rámci vymedzenej zemepisnej oblasti sa povoľuje.“

Maslo „Beurre d'Isigny“ možno mraziť a hlboko mraziť a uchovávať pri teplote od -18 °C do -23 °C, ak je balené v minimálnej jednotke 1 kilogram a maximálnej jednotke 25 kilogramov a najviac počas 12 mesiacov. Mrazenie alebo hlboké mrazenie sa uskutočňuje najneskôr 10 dní po výrobe, pokiaľ ide o štruktúrované maslá, a najviac 30 dní po výrobe, pokiaľ ide o maslá bez štruktúry.“

Tieto pravidlá sa čiastočne uvádzajú v bode 3.5 jednotného dokumentu „Špecifické pravidlá krájania, strúhania, balenia atď. výrobku, na ktorý sa vzťahuje registrovaný názov“.

5.5. **Položka „Súvislosť“**

Kapitola „Súvislosť so zemepisnou oblasťou“ uvedená v špecifikácii sa úplne prepracovala s cieľom jasnejšie poukázať na súvislosti medzi maslom „Beurre d'Isigny“ a jeho zemepisnou oblasťou bez toho, aby sa súvislosť podstatne zmenila. V tomto poukazaní sa zdôrazňujú najmä podmienky výroby mlieka a hlavne skutočnosť, že výživa založená na optimálnom použití trávy spolu s dlhým obdobím pasenia umožňuje získať kvalitu mliečného tuku vhodného na výrobu masla „Beurre d'Isigny“, pre ktorú sa vyžaduje osobitné know-how. Pri tejto príležitosti sa odkaz na obsah kyseliny olejovej v masle „Beurre d'Isigny“ takisto vypustil, lebo sa nepovažuje za špecifický.

V bode „Špecifickosť zemepisnej oblasti“ sa uvádzajú prírodné faktory zemepisnej oblasti, ako aj ľudské faktory v spojitosti s históriou a zdôraznením špecifického know-how.

V bode „Špecifickosť výrobku“ sa zdôrazňujú niektoré prvky, ktoré sa uviedli v opise výrobku.

Napokon v bode „Príčinná súvislosť“ sú vysvetlené interakcie medzi prírodnými faktormi, ľudskými faktormi a výrobkom.

Celá súvislosť uvedená v špecifikácii CHOP sa uvádza v bode 5 jednotného dokumentu.

5.6. **Položka „Označovanie“**

S cieľom vyjasniť prvky, podľa ktorých spotrebiteľia môžu identifikovať výrobok:

- sa pridáva, že výrobky s chráneným označením pôvodu musia mať samostatnú etiketu s názvom označenia pôvodu, pričom veľkosť písma použitého na tejto etikete zodpovedá najmenej dvom tretinám veľkosti najväčšieho písma, ktoré sa na nej nachádza. Toto pravidlo neplatí pre štítky, ak sa názov označenia uvádza inde na etikete;
- menia sa slová, ktoré sa musia uviesť na štítku umiestnenom na obale: „chránené“ namiesto „registrované“. Za umiestnenie štítku je zodpovedný subjekt, ktorý je poverený touto operáciou;
- uvádza sa, že symbol CHOP Európskej únie sa nachádza v bezprostrednej blízkosti štítku (vedľa seba alebo nad sebou, pričom nie sú oddelené iným výrazom).

Ustanovenie týkajúce sa zákazu použitia slov „Isigny“ alebo „Isigny-sur-mer“ alebo akéhokoľvek iného slova, grafiky alebo ilustrácie pripomínajúcich túto oblasť na výrobkoch, ktoré nezodpovedajú podmienkam stanoveným v špecifikácii, sa vypúšťa, lebo sa na ňu nevzťahuje špecifikácia.

Tieto odseky:

„Štítok s názvami „Beurre d'Isigny – registrované označenie pôvodu“ alebo „Crème d'Isigny – registrované označenie pôvodu“ sa musí nalepiť alebo uviesť na obaloch alebo nádobách, za čo zodpovedá príslušný pracovník.

Použitie zemepisných názvov „Isigny“ alebo „Isigny-sur-mer“ alebo akéhokoľvek iného slova, grafiky alebo ilustrácie pripomínajúcich túto oblasť sa zakazuje pri predaji masla, ktoré sa nevyrobilo, nezabalilo a nepredalo podľa vyhlášky o označení.“

sa nahrádzajú takto:

„Každé predávané balenie s chráneným označením pôvodu „Beurre d'Isigny“ obsahuje samostatnú etiketu s názvom označenia pôvodu napísaným písmom, ktorého veľkosť zodpovedá najmenej dvom tretinám veľkosti najväčšieho písma nachádzajúceho sa na etikete.

Štítok s názvom „Beurre d'Isigny“ – chránené označenie pôvodu“ sa musí nalepiť alebo uviesť na obaloch alebo nádobách, za čo zodpovedá príslušný subjekt.

Symbol „CHOP“ Európskej únie a štítok sa uvádzajú vedľa seba alebo nad sebou, pričom nie sú oddelené iným výrazom. Minimálny rozmer označenia pôvodu neplatí pre štítok, pokiaľ sa toto označenie nachádza inde na etikete.“

Táto zmena sa takisto uvádza v bode 3.6 jednotného dokumentu „Špecifické pravidlá označovania výrobku, na ktorý sa vzťahuje registrovaný názov“.

5.7. Položka „Iné“

V kapitole „Zodpovedný orgán v členskom štáte“ sa aktualizuje adresa INAO.

V kapitole „Skupina žiadateľov“ sa aktualizujú kontaktné údaje skupiny.

V kapitole špecifikácie „Odkazy na kontrolný orgán“ sa aktualizujú názov a kontaktné údaje oficiálnych štruktúr. V tejto položke sa uvádzajú kontaktné údaje príslušných francúzskych orgánov zodpovedných za kontrolu: Institut National de l'origine et de la Qualité (Národný inštitút pre osvedčovanie pôvodu a kvality – INAO) a Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž, spotrebu a boj proti podvodom – DGCCRF). Pridáva sa, že názov a kontaktné údaje certifikačného orgánu sú dostupné na webovom sídle inštitútu INAO a v databáze Európskej komisie.

Do špecifikácie sa pridáva kapitola „Vnútroštátne požiadavky“. V tabuľke sa uvádzajú hlavné body, ktoré majú byť predmetom kontroly, ich referenčné hodnoty a metóda ich hodnotenia.

JEDNOTNÝ DOKUMENT

„Beurre d'Isigny“

EÚ č.: PDO-FR-0138-AM01 – 19.10.2017

CHOP (X) CHZO ()

1. **Názov (názvy)**

„Beurre d'Isigny“

2. **Členský štát alebo tretia krajina**

Francúzsko

3. **Opis poľnohospodárskeho výrobku alebo potraviny**

3.1. *Druh výrobku*

Trieda 1.5. Oleje a tuky (maslo, margarín, oleje atď.)

3.2. Opis výrobku, na ktorý sa vzťahuje názov uvedený v bode 1

Maslo „Beurre d'Isigny“ má prirodzenú slonovinovú až „iskerníkovú“ žltú farbu. Jeho jemná štruktúra mu zaručuje dobrú natierateľnosť. Často sa vyznačuje vôňami čerstvej smotany a lieskovca. Môže byť štruktúrované, aby sa dobre vytvárali plátky, a môže byť slané.

Obsah tuku je vyšší ako 82 %, pokiaľ ide o nesolené maslo, a vyšší ako 80 %, pokiaľ ide o slané maslo.

3.3. Krmivo (len pri výrobkoch živočíšneho pôvodu) a suroviny (len pri spracovaných výrobkoch)

S cieľom zabezpečiť úzku súvislosť medzi oblasťou a výrobkom prostredníctvom výživy z trávnych porastov pochádzajúcej zo zemepisnej oblasti sa dojnice musia pásť najmenej 7 mesiacov v roku a každý hospodársky podnik musí mať najmenej 0,35 ha plochy trávnych porastov na dojnicu, z čoho aspoň 0,20 ha musí byť prístupných z dojární alebo aspoň 0,10 ha prístupných z dojární doplnených o prikrmovanie trávou. Každý hospodársky podnik musí mať hlavnú kŕmnu plochu, ktorá obsahuje aspoň 50 % trávy.

Krmivo dojníc nemôže pochádzať celé zo zemepisnej oblasti. Potrebu obsahu bielkovín dojníc nemôžu totiž vždy pokrývať plochy využívané v tejto oblasti. Pôvod surovín, ktoré obsahujú doplnkové krmivá, navyše nemožno zaručiť. Osemdesiat percent základnej kŕmnej dávky stáda, ktorú tvorí krmivo, sa vyrába v zemepisnej oblasti (počítanej na sušinu a za rok). Keďže základná kŕmna dávka tvorí približne 70 % celkovej výživy dojníc, podiel výživy s pôvodom v danej oblasti možno odhadnúť približne na najmenej 56 %.

Tráva vo svojich rôznych formách tvorí najmenej 40 % základnej kŕmnej dávky v priemere počas najmenej siedmich mesiacov pasenia a najmenej 20 % dennej dávky počas zvyšku roka. Podiel doplnkových krmív sa obmedzuje na 1 800 kg na jednu kravu v stáde za kalendárny rok.

Povolené krmivá sú: tráva, kukurica, obilniny alebo nezrelé bielkovinové plodiny (celá rastlina), slama, lucerna (všetko čerstvé alebo konzervované), ako aj kŕmna repa, koreňová zelenina a sušené repné odrezky.

Kapusta, okrúhlica, kvaka a čerstvá repka olejná, močovina a z nej získané produkty sa nesmú použiť v základnej kŕmnej dávke, ani v doplnkových krmivách.

Tieto suroviny sa nesmú použiť v doplnkových krmivách:

- palmové, arašidové, slnečnicové a olivové oleje a ich izoméry,
- mliečne výrobky a z nich získané produkty,
- produkty zo suchozemských zvierat a z nich získané produkty,
- ryby, iné vodné živočíchy a z nich získané produkty s výnimkou oleja z pečene tresky,
- rôzne zložky s výnimkou glukózových melás.

Pokiaľ ide o výrobcu, mlieko z každého zberu určeného na výrobu masla „Beurre d'Isigny“ pochádza z celého stáda, ktoré tvorí aspoň 30 % dojníc normandského plemena, pričom sa zber vymedzuje ako celé zozbierané mlieko spracované výrobcom v priebehu 48 hodín.

Zber sa uskutočňuje maximálne každých 48 hodín po prvom dojení. Zozbierané mlieko v hospodárskych podnikoch sa vyloží priamo na pracovisku odstreďovania bez prekládky. Pri prijatí musí byť kyslosť surového mlieka od 14 do 16° stupnice Dornic, t. j. od pH 6,6 do pH 6,85.

Minimálny obsah tuku v smotane určenej na výrobu masla je najmenej 35 g na 100 g výrobku. Odtučnenú smotanu, surovú smotanu, sterilizovanú smotanu a sterilizovanú smotanu pri ultravysokéj teplote (UHT) nemožno použiť na výrobu masla.

3.4. *Špecifické kroky výroby, ktoré sa musia uskutočniť vo vymedzenej zemepisnej oblasti*

Výroba mlieka a výroba masla sa uskutočňujú v zemepisnej oblasti vymedzenej v bode 4.

3.5. *Špecifické pravidlá krájania, strúhania, balenia atď. výrobku, na ktorý sa vzťahuje registrovaný názov*

Prípadné mrazenie masla a jeho balenie sa uskutočňujú v zemepisnej oblasti.

Balenie masla je totiž veľmi dôležitá operácia pri riadení kvality výrobkov, lebo tuk je citlivý na oxidáciu. Balenie sa teda musí uskutočniť rýchlo po ukončení výroby. Táto operácia sa preto vykonáva vo vymedzenej zemepisnej oblasti uvedenej v bode 4 v predajných jednotkách s hmotnosťou, ktorá neprekračuje 25 kg.

Maslo možno mraziť alebo hlboko mraziť najviac počas 12 mesiacov za predpokladu, že sa balí v minimálnej jednotke 1 kg a maximálnej jednotke 25 kg. K mrazeniu dochádza najneskôr 10 dní po výrobe, pokiaľ ide o štruktúrované maslá, a najneskôr 30 dní po výrobe, pokiaľ ide o maslá bez štruktúry.

3.6. *Špecifické pravidlá označovania výrobku, na ktorý sa vzťahuje registrovaný názov*

Každé predávané balenie s chráneným označením pôvodu „Beurre d'Isigny“ obsahuje samostatnú etiketu s názvom označenia pôvodu napísaným písmom, ktorého veľkosť zodpovedá najmenej dvom tretinám veľkosti najväčšieho písma nachádzajúceho sa na etikete.

Štítok s názvom „Beurre d'Isigny – chránené označenie pôvodu“ musí nalepiť alebo uviesť na obaly alebo nádoby príslušný subjekt.

Symbol „CHOP“ Európskej únie a štítok sa uvádzajú vedľa seba alebo nad sebou, pričom nie sú oddelené iným výrazom. Minimálny rozmer označenia pôvodu neplatí pre štítok, pokiaľ sa toto označenie nachádza inde na etikete.

4. **Stručné vymedzenie zemepisnej oblasti**

Vymedzená zemepisná oblasť zahŕňa územie obcí týchto departementov:

Departement Calvados (82 obcí):

Obvod Bayeux, všetky obce s výnimkou obcí Chouain, Condé-sur-Seulles, Ellon, Esquay-sur-Seulles, Juaye-Mondaye, Le manoir, Manvieux, Ryes, Tracy-sur-Mer, Vaux-sur-Seulles, Vienne-en-Bessin.

Obvod Trévières, všetky obce s výnimkou obcí La Bazoque, Cahagnolles, Cormolain, Foulognes, Litteau, Planquery, Sainte-Honorine-de-Drucy, Sallen.

Departement la Manche (93 obcí):

Obvod Agon-Coutainville, obce Auxais, Feugères, Gonfreville, Gorges, Marchésieux, Nay, Périers, Raids, Saint-Germain-sur-Sèves, Saint-Martin-d'Aubigny, Saint-Sébastien-de-Raids.

Obvod Bricquebec, obce Etienville, Les Moitiers-en-Bauptois, Orglandes.

Obvod Carentan-les-Marais, všetky obce.

Obvod Créances, obce Montsenelle (len pokiaľ ide o územia bývalých obcí Coigny, Prétot-Sainte-Suzanne, Saint-Jores), Le Plessis-Lastelle.

Obvod Pont-Hébert, všetky obce s výnimkou obcí Bérigny, Saint-André-de-l'Epine, Saint-Georges-d'Elle, Saint-Germain-d'Elle, Saint-Pierre-de-Semilly.

Obvod Saint-Lô-1, všetky obce s výnimkou obcí Agneaux, Le Lorey, Marigny-Le-Lozon (len pokiaľ ide o územie bývalej obce Lozon), Le Mesnil-Amey, Saint-Gilles, Saint-Lô.

Obvod Valognes, všetky obce s výnimkou obcí Brix, Huberville, Lestre, Lieusaint, Montaigu-la-Brisette, Saint-Germain-de-Tournebut, Saint-Joseph, Saint-Martin-d'Audouville, Saussemesnil, Tamerville, Valognes, Vaudreville, Yvetot-Bocage.

5. Súvislosť so zemepisnou oblasťou

Zemepisná oblasť výroby masla „Beurre d'Isigny“ predstavuje oblasť, ktorú tvorí územie s usadeninami a nízkou nadmorskou výškou (< 50m). Tento priestor nazývaný Col du Cotentin tvorí pozoruhodnú geologickú jednotku, ktorú tvarujú mnohé výstupy a ústupy mora. Rozlišuje sa medzi dolnou krajinou „Bas Pays“, ktorú tvoria pobrežné močiare a vysušené, ale zaplaviteľné nánosy, a zalesnenou hornou krajinou „Haut Pays“, ktorú tvorí plošina a vápencové ostrovčeky a nízke ílovité a kamenisté pahorky na východe. Pôda sa vyznačuje najmä prítomnosťou morských nánosov (morských bahien) a riečnych nánosov, ktoré sa nachádzajú hlavne v zátokách „Baie des Veys“ a v údoliach riek, ktoré sa tam vlievajú.

Podnebie priesmyku Col du Cotentin s úhrnom zrážok približne 800 mm a viac než 170 dňami dažďa s optimálnym rozložením počas roka, nižšími letnými teplotami a miernymi zimami, menšími teplotnými výkyvmi ako v Saint-Lô alebo v Caen, je charakterizované ako mierne oceánske podnebie. Toto vlhké a mierne podnebie s častými hmlami je rovnorodé z dôvodu nedostatku členitosti. Vplyv oceánu sa prejavuje aj veľkým množstvom solných výparov z mora, ktoré kropia trávnaté porasty.

Priesmyk „Col du Cotentin“ je jedno z centier normandských pasienkárov, ktoré existovalo pred vlnou premeny obrábania pôdy na trávnych porastoch v Normandii, ktorá sa začala v roku 1800. Chovatelia urobili z regiónu Isigny vychýrenú pasienkovú oblasť, ktorú v roku 1874 združenie „Association Normande“ označilo za „oblasť bujných pasienkov a skutočných prameňov smotany a masla“.

Od polovice 19. storočia chovatelia na polostrove Cotentin bránia čistotu plemena Cotentin, ktoré sa stane hlavným zakladateľom rodu normandského plemena najmä z dôvodu dojivosti tohto miestneho plemena. Ale toto postavenie „kolísky plemena“ znevýhodňuje miestnych chovateľov, ktorí otáľajú s využívaním pokrokov umelej inseminácie a obracajú sa na produktívne a rovnorodé plemeno Prim'Holstein.

Pri zhodnotení trávnych porastov stádom dojníc si obyvatelia priesmyku „Col du Cotentin“ veľmi rýchlo uvedomili zhodnotenie mlieka prostredníctvom výroby a predaja masla.

Ešte aj dnes trávne porasty tvoria základ výživy dojníc, ktoré tam spásajú trávu najmenej počas siedmich mesiacov a v podanej forme ju konzumujú počas zvyšku roka. Vzťah výrobcov k normandskému plemenu, ktorí vďaka mlieku bohatému na tuky a bielkoviny vyrábajú vynikajúce maslo, umožňuje zachovať toto plemeno v zemepisnej oblasti vo veľkej miere.

Know-how výroby sa zakladá na uchovávaní čerstvého mlieka prostredníctvom riadenia chladu od kravína po výrobu masla, na pravidelnosti zberu, zavedení biologického zrenia spojeného s riadením kvasných flór prostredníctvom pasterizácie mlieka s následným pridaním mliečnych kvasiniek, odstreďovaním a nakoniec mútením.

Maslo „Beurre d'Isigny“ je jemné a ľahko natierateľné. Po vytvorení štruktúry je pevné a poddajné, hmota nie je masť ani lepkavá, neláme sa. Svojou rovnorodou slonovinovou farbou v zime až iskerníkovo žltou farbou v období pasenia ponúka svieže vône pripomínajúce čerstvú šľahačkovú smotanu. Jeho jemnú vôňu môže správať chuť lieskocvov.

Geografická poloha (blízkosť mora) a morfológické vlastnosti (nedostatok členitosti) zemepisnej oblasti vplyva na pravidelné rozloženie dažďov počas roka a mierne teploty aj v zime. Tieto prvky pôsobia priaznivo na rast trávy počas celého roka, ako aj na dlhé obdobie pasenia zvierat. Ílovito-vápencové pôdy bohaté na minerály s nedávno vytvorenými morskými usadeninami predstavujú veľké bohatstvo pre tieto trávne porasty, zatiaľ čo naplaveniny, ktoré pokrývajú „Haut-Pays“, sú pozoruhodným vodným regulátorom, ktorý je priaznivý pre pravidelný rast trávy.

Ku kvalite mliečneho tuku pochádzajúceho zo zemepisnej oblasti prispieva kombinácia podielu trávy, ktorá dodáva organoleptické vlastnosti špecifické pre označenie a očakávanú jemnosť, a podielu energetickejších krmív, ktoré podporujú tvorbu veľkých tukových častíc a umožňujú zachytiť aromatické zložky mlieka vznikajúce z trávy.

Maslo „Beurre d'Isigny“ sa tak vyznačuje optimálnym použitím trávy pochádzajúcej z danej oblasti a dlhého obdobia pastvy dojníc, a podávaním konzervovaného krmiva počas zimného obdobia spolu s inými druhmi krmív. Preprava krmív z Bas-Pays do Haut-Pays a ich uskladnenie je totiž tradičný spôsob daný geografickou polohou fariem, ktoré sa nachádzajú hlavne v Haut-Pays, ale ktoré majú pasienky aj v Bas-Pays.

Táto výživa dobytka čiastočne normandského plemena je základom kvalitného mlieka, ktorého tuk dodáva výrobku vynikajúcu jemnú štruktúru.

V období pasenia karotenoidy nachádzajúce sa v tráve pasienkov regiónu okrem toho maslu dodávajú prirodzenú iskerníkovú farbu.

Zachovanie tradičných postupov pri výrobe masla, najmä bez pridávania aróm a kyseliny mliečnej, použitie zrelej smotany a mútenie sa významne podieľajú na vlastnostiach suroviny, ktorú dojnice poskytujú. Udržiavanie obchodných vzťahov so sieťou mliekárni na území Francúzska, regionálnymi reštauráciami a exportnými trhmi takisto dokazuje úspech týchto výrobkov.

Odkaz na uverejnenie špecifikácie

(článok 6 ods. 1 druhý pododsek tohto nariadenia)

https://info.agriculture.gouv.fr/gedei/site/bo-agri/document_administratif-ba1010a1-bc3a-4468-a1d2-7578d8fd5494

INFORMÁCIE TÝKAJÚCE SA EURÓPSKEHO HOSPODÁRSKEHO PRIESTORU

DOZORNÝ ÚRAD EZVO

Výzva na predloženie pripomienok k štátnej pomoci podľa časti I článku 1 ods. 2 protokolu 3 k Dohode medzi štátmi EZVO o zriadení dozorného úradu a súdu

(2019/C 177/04)

Uvedeným rozhodnutím, ktorého znenie v autentickom jazyku sa nachádza za týmto zhrnutím, Dozorný úrad EZVO oznámil Nórsku svoje rozhodnutie začať konanie podľa časti I článku 1 ods. 2 protokolu 3 k Dohode medzi štátmi EZVO o zriadení dozorného úradu a súdu týkajúce sa uvedeného opatrenia.

Zainteresované strany môžu predložiť pripomienky k predmetnému opatreniu v lehote jedného mesiaca odo dňa uverejnenia tejto výzvy na adresu:

EFTA Surveillance Authority
Registry
Rue Belliard 35
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Tieto pripomienky sa oznámia nórskym orgánom. Zainteresované strany, ktoré predložia pripomienky, môžu písomne s uvedením dôvodov požiadať o dôverné zaobchádzanie s údajmi o ich totožnosti.

ZHRNUTIE

Postup

1. Dozornému úradu boli doručené dve sťažnosti 14. marca 2017 a 27. júla 2017. Sťažovatelia požiadali o zachovanie dôvernosti.
2. Dozorný úrad získal na základe žiadostí informácie od nórskeho orgánov listami z 2. júna 2017, 20. septembra 2017, 1. decembra 2017, 8. decembra 2017, 1. februára 2018, 5. februára 2018, 21. februára 2019, 14. marca 2019 a 18. marca 2019.

Opis opatrenia/opatrení

3. Príjemcom údajnej pomoci je spoločnosť Trondheim Spektrum AS (ďalej len „TS“).
4. Spoločnosť TS vlastní a prevádzkuje Trondheim Spektrum, viacúčelové zariadenie, ktoré sa nachádza v centre Trondheimu. Zariadenie sa využíva na tréningy miestnych športových klubov, malé a veľké športové podujatia a na iné podujatia, ako sú koncerty, veľtrhy a kongresy.
5. Mesto Trondheim (ďalej len „mesto“) bolo a v súčasnosti je väčšinovým akcionárom v spoločnosti TS. Zvyšné podiely vlastní dobrovoľnícke športové kluby založené na princípe členstva (ďalej len „športové kluby“).
6. Cieľom mesta je poskytovať zariadenie obyvateľom mesta Trondheim na športové a voľnočasové aktivity. V roku 2004 mesto formálne zaviedlo zásadu bezplatného poskytovania zariadenia v prospech športových klubov mesta. Tieto opatrenia mesta umožňujú účasť detí a mladých ľudí na športových aktivitách bez ohľadu na výšku príjmu jednotlivých rodín.
7. Mesto si prenajíma kapacitu od rôznych zariadení, ako je TS, na účely poskytovania bezplatnej kapacity športovým klubom. Úlohou rozdeľovať kapacitu je poverená miestna športová rada.

8. Od leta 2017 prechádza zariadenie TS podstatnou renováciou a rozšírením, ktoré sa má dokončiť v roku 2019. Plánom je usporiadať v roku 2020 majstrovstvá Európy v hádzanej pre ženy a mužov.
9. Rozhodnutie sa týka deviatich opatrení: 1. pôžičky mesta; 2. záruky mesta; 3. nájomných zmlúv; 4. dohôd o prenájme uzatvorených v rokoch 1999 až 2017; 5. dohody o prenájme na rok 2019, ktorá bola uzatvorená v roku 2017; 6. zvýšenia kapitálu spojeného s novými a neočakávanými nákladmi; 7. financovania nákladov na infraštruktúru; 8. finančných prostriedkov z fondu *Norwegian Gaming Fund* a 9. implicitnej záruky obsiahnutej v dohode o pôžičke medzi skupinou Nordea a spoločnosťou TS.
10. Podľa sťažovateľov získala spoločnosť TS výhodu prostredníctvom rôznych opatrení, ktoré udelilo mesto. Sťažovatelia tvrdia, že údajné opatrenia pomoci predstavovali krízové dotácie na iné aktivity, ktoré vykonáva spoločnosť TS.

Posúdenie opatrení

11. Podľa dozorného úradu by akákoľvek potenciálna štátna pomoc udelená prostredníctvom opatrení 1, 2 a 3 predstavovala existujúcu pomoc v zmysle článku 1 písm. b) časti II protokolu 3 k Dohode o dozore a súde. Dozorný orgán preto vo svojom rozhodnutí ďalej neposudzuje charakter pomoci týchto opatrení.
12. Dozorný úrad vo svojom rozhodnutí dospel k predbežnému záveru, že opatrenie 4, dohody o prenájme uzatvorené v rokoch 1999 až 2017, netvoria súčasť schémy pomoci v zmysle článku 1 písm. d) časti II protokolu 3 k Dohode o dozore a súde, ako tvrdili nórske orgány.
13. Dozorný úrad vo svojom rozhodnutí posúdi len charakter potenciálnej pomoci dohôd o prenájme, v prípade ktorých neuplynula premlčacia lehota. Dozorný úrad sa na základe informácií, ktoré má k dispozícii, domnieva, že premlčacia lehota dohody o prenájme, v súvislosti s ktorou nórske orgány uvádzajú, že je z rokov 2007 – 2008, ešte neuplynula.
14. Dozorný úrad sa domnieva, že finančné prostriedky poskytnuté spoločnosti TS od spoločnosti Norsk Tipping AS, uvedené ako opatrenie 8, sú uplatnením existujúceho systému štátnej pomoci. Dozorný úrad preto vo svojom rozhodnutí ďalej neposudzuje charakter pomoci týchto opatrení.
15. Dozorný úrad zaujíma predbežné stanovisko, že dohody o prenájme z rokov 2007 až 2017, ako aj nová dohoda o prenájme na rok 2019 (opatrenia 4 a 5) mohli spoločnosti TS poskytovať výhodu. Sťažovatelia tvrdili, že nájomné je výhodnejšie ako trhové podmienky a je založené na potrebách TS, a nie na kapacite, ktorú potrebuje mesto.
16. Orgán sa domnieva, že zvýšenie kapitálu, teda opatrenie 6, predstavuje pre spoločnosť TS výhodu zodpovedajúcu zvýšeniu kapitálu v plnej výške.
17. Orgán dospel k predbežnému záveru, že rozdelenie a výpočet nákladov na infraštruktúru so zreteľom na renováciu a rozšírenie TS (opatrenie 7) mohlo spoločnosti TS poskytovať výhodu.
18. Pokiaľ ide o implicitnú záruku obsiahnutú v dohode o pôžičke medzi spoločnosťou TS a skupinou Nordea (opatrenie 9), dozorný úrad považuje účinky vyhlásené v dohodách o pôžičke za nejasné a v tejto chvíli nemôže vylúčiť, že poskytujú spoločnosti TS výhodu v podobe implicitnej záruky od mesta.
19. Nórske orgány tvrdia, že využívanie zariadení TS športovými klubmi sa nemôže považovať za hospodársku činnosť, keďže mesto ani spoločnosť TS nedostávajú od používateľov žiadnu odplatu.
20. Aj keď je možné považovať činnosť mesta za neehospodársku tým, že bezplatne ponúka zariadenie športovým klubom mesta, v zásade subjekt, ktorý mestu takéto zariadenia poskytuje, môže pritom vykonávať hospodárske činnosti.
21. Na tomto základe dozorný úrad nemôže v tejto chvíli vylúčiť, že TS je podnik nielen pri usporadúvaní koncertov, veľkých športových podujatí, veľtrhov, kongresov a iných podujatí, ale aj pri prenájme zariadenia mesta, ktoré potom poskytuje priestor haly športovým klubom mesta. Dozorný úrad v každom prípade poznamenáva, že spoločnosť TS vykonáva ďalšiu hospodársku činnosť a mala by preukázať dostatočné oddelenie účtov.
22. Nórske orgány nenotifikovali dozornému úradu všetky príslušné opatrenia. Dozorný úrad preto dospel k predbežnému záveru, že nórske orgány nedodrжали svoje povinnosti podľa článku 1 ods. 3 časti I protokolu 3 k Dohode o dozore a súde a že v rozsahu, v akom opatrenia 4, 7 a 9 predstavujú štátnu pomoc, je táto pomoc nezákonná.

23. Nórske orgány 20. novembra 2018 notifikovali novú dohodu o prenájme z roku 2019 (opatrenie 5). Nórske orgány tvrdili, že nová dohoda o prenájme je podmienená súladom s trhovými podmienkami. Výslovne sa v nej umožňujú úpravy s cieľom zosúladiť podmienky dohody s trhovými podmienkami, pokiaľ to bude dozorný úrad vyžadovať. Vzhľadom na to je dospel dozorný úrad k predbežnému záveru, že pokiaľ dohoda o prenájme predstavuje štátnu pomoc, nórske orgány dodržali požiadavky stanovené v článku 1 ods. 3 časti I protokolu 3 k Dohode o dozore a súde.
24. Pokiaľ ide o opatrenie 6, dozorný úrad poznamenáva, že nórske orgány udelili túto pomoc spoločnosti TS podľa článku 55 všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách. Dozorný úrad však nie je plne presvedčený, že požiadavky stanovené v článku 6 ods. 2 všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách sú v súvislosti s týmto opatrením splnené. Zdá sa, že je potrebné ďalšie posúdenie tohto opatrenia. Ak dozorný úrad zistí, že opatrenie nespĺňa požiadavky všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách, táto pomoc je nezákonná.
25. Možné opatrenia pomoci v tomto prípade majú rôzny charakter. Nórske orgány tvrdia, že niektoré opatrenia sú zlučiteľné. V tomto štádiu orgán nemá informácie, ktoré by umožnili stanoviť možnú výšku údajnej pomoci poskytnutej spoločnosti TS, ktorá by vyplývala z týchto opatrení. Dozorný úrad preto vyjadruje pochybnosti, či sú opatrenia v súlade so zásadami proporcionality a či sa obmedzujú na to, čo je nevyhnutné na dosiahnutie stanoveného cieľa.
26. Dozorný úrad okrem toho nemôže vylúčiť krížové dotácie v rámci údajných opatrení pomoci na ďalšie činnosti, ktoré vykonáva spoločnosť TS. Vzhľadom na tieto skutočnosti dozorný úrad vyjadruje pochybnosti, či možno tieto opatrenia považovať za zlučiteľné podľa článku 61 ods. 3 písm. c) Dohody o EHP.

Decision No 032/19/COL

of 16 April 2019

to open a formal investigation into potential state aid granted to Trondheim Spektrum AS

(Case 83227)

Norwegian Ministry of Trade, Industry and Fisheries
PO Box 8090 Dep
0032 Oslo
NORWAY

Subject: **Trondheim Spektrum**

1. Summary

- (1) The EFTA Surveillance Authority ('the Authority') wishes to inform the Norwegian authorities that it has concerns that the notified measure and some of the measures covered by the complaints related to Trondheim Spektrum AS might entail state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. The Authority furthermore has doubts concerning the compatibility of these measures with the functioning of the EEA Agreement. The Authority has therefore decided to open a formal investigation⁽¹⁾ into these measures.
- (2) The Authority has based its decision on the following considerations.

2. Procedure

2.1. First complaint

- (3) On 14 March 2017, the Authority received a complaint⁽²⁾ alleging that Trondheim municipality ('the Municipality') has granted unlawful state aid to Trondheim Spektrum AS ('TS'), a company that owns and operates Trondheim Spektrum, which is a multipurpose sport facility located in Trondheim, Norway. By letter dated 27 March 2017, the Authority invited the Norwegian authorities to comment on the complaint⁽³⁾. The Norwegian authorities replied by letter dated 2 June 2017⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Reference is made to Articles 4(4) and 13(1) of Part II of Protocol 3 to the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice.

⁽²⁾ Documents No 847105 and 848590 to 848601.

⁽³⁾ Document No 849708.

⁽⁴⁾ Documents No 859505, 859499, 859501 and 859503.

2.2. *Second complaint*

- (4) On 27 July 2017, the Authority received a second complaint⁽⁵⁾, also alleging that the Municipality has granted unlawful state aid to TS. By letter dated 24 August 2017, the Authority invited the Norwegian authorities to comment⁽⁶⁾. In the same letter, the Authority requested further information from the Norwegian authorities concerning their comments to the first complaint. By letter dated 1 September 2017, the Authority forwarded to the Norwegian authorities additional information from the second complainant⁽⁷⁾.
- (5) By letter dated 20 September 2017, the Norwegian authorities submitted their comments to the second complaint and provided the information requested by the Authority relating to the first complaint⁽⁸⁾. On 29 September 2017, the case was further discussed during the annual package meeting in Oslo. The discussion was subsequently summarised in a follow-up letter⁽⁹⁾.

2.3. *Request for information*

- (6) On 20 October 2017, the Authority sent an information request to the Norwegian authorities⁽¹⁰⁾. On 22 November 2017, the Norwegian authorities and the Authority held a video-conference to discuss the information request. By letter of 8 December 2017, the Norwegian authorities responded⁽¹¹⁾.

2.4. *Additional information from the second complainant*

- (7) On 19 September 2017, the second complainant submitted additional information⁽¹²⁾. On 6 November 2017, the second complainant submitted supplementary information⁽¹³⁾. On 9 November 2017, the Authority forwarded the additional information to the Norwegian authorities⁽¹⁴⁾. On 22 November and 13 December 2017, the Norwegian authorities and the Authority discussed the case during a video-conference. On 1 December 2017, the Norwegian authorities submitted information to the Authority in relation to the meetings⁽¹⁵⁾.
- (8) On 26 October 2018, the second complainant submitted additional information⁽¹⁶⁾.

2.5. *Further request for information and meeting*

- (9) On 16 January 2018, the Authority sent an information request to the Norwegian authorities⁽¹⁷⁾, to which they replied by letters dated 1 and 5 February 2018⁽¹⁸⁾.
- (10) On 13 March 2019, the Norwegian authorities and the Authority discussed the case during a video-conference. Following the meeting, the Norwegian authorities submitted further information⁽¹⁹⁾. On 18 March 2019, the Norwegian authorities submitted additional information⁽²⁰⁾.

2.6. *Notification of the 2019 lease agreement*

- (11) On 29 November 2018⁽²¹⁾, the Norwegian authorities notified a lease agreement ('the 2019 lease agreement'), which is intended to enter into force on 1 December 2019. By letter dated 28 January 2019, the Authority requested additional information from the Norwegian authorities. By letter of 21 February 2019, the Norwegian authorities responded⁽²²⁾.

⁽⁵⁾ Documents No 867151, 868181 and 868182.

⁽⁶⁾ Document No 870428.

⁽⁷⁾ Document No 870360.

⁽⁸⁾ Documents No 874440 and 874442.

⁽⁹⁾ Document No 876728.

⁽¹⁰⁾ Document No 877379.

⁽¹¹⁾ Documents No 887522, 887524 and 887526.

⁽¹²⁾ Document No 874067.

⁽¹³⁾ Document No 881377.

⁽¹⁴⁾ Document No 888352.

⁽¹⁵⁾ Documents No 885827, 885829, 888351 and 888354.

⁽¹⁶⁾ Document No 936140.

⁽¹⁷⁾ Document No 888021.

⁽¹⁸⁾ Documents No 896729, 896727, 896725 and 896723.

⁽¹⁹⁾ Documents No 1059166, 1059170 and 1059171.

⁽²⁰⁾ Documents No 1059842 to 1059848.

⁽²¹⁾ Documents No 1040641, 1040643, 1040645, 1040647 and 1040649.

⁽²²⁾ Documents No 1054292, 1054294, 1054296 and 1054298.

2.7. **GBER information sheet regarding capital increase**

- (12) On 10 December 2018, the Norwegian authorities submitted a GBER⁽²³⁾ information sheet⁽²⁴⁾, concerning *ad hoc* aid to TS in the form of a NOK 55 million capital increase (approximately EUR 5,68 million), claiming that this measure was block exempted.

3. **Background**

- (13) TS owns and operates Trondheim Spektrum, a multipurpose facility located in central Trondheim. The facility consists of eight multi-purpose halls. The halls are used as training venues for local sports clubs, small and large sports events and other events such as concerts, trade fairs and congresses.
- (14) The company Nidarøhallen was established in 1961 for the purpose of carrying out the construction and operation of a sports and exhibition hall in Trondheim. On 5 June 2002, the company name was changed to Trondheim Spektrum AS.
- (15) The Municipality has been, and is at present, the majority shareholder in TS. As of October 2018, The Municipality holds 96 % of the shares. The remaining shares are held by membership-based volunteer sport clubs ('sport clubs').
- (16) The construction of the first part of the hall finished in 1963 (halls A and B). The facility has been expanded four times, in 1971 (hall C), 1980 (hall G), 1988 (halls D and E/H) and 2000 (hall F). The facility now totals 27 000 m², which, in addition to eight multipurpose halls, consists of 14 seminar rooms and a plot area of over 1 000 m².
- (17) The Municipality's objective is to provide facilities for sports and leisure activities to the inhabitants of Trondheim. In 2004, the Municipality formalised a principle of cost-free facilities for the benefit of the Municipality's sport clubs. This facilitates participation of children and youth in sport activities, irrespective of the income level of individual families. The Municipality owns and operates numerous sport facilities, but also rents facilities owned and operated by third parties. The Municipality rents capacity from such facilities under special rental agreements, and the joint capacity is distributed, free of charge, amongst the sport clubs. The task of distributing the capacity is entrusted to the local Sports Council (*Idrettsrådet*), which forms part of the organisational structure of the Norwegian Confederation of Sports (*Norges idrettsforbund*).
- (18) TS generates income from sport activities, trade fairs and concerts. TS hosts a number of fairs, which includes an annual fisheries industry fair. Furthermore, TS generates income from the operation of a kiosk, café and a restaurant.
- (19) Since summer 2017, Trondheim Spektrum has been undergoing a significant renovation and extension, to be finalised in 2019. The plan is to host the European Championship in handball for women and men in 2020.

4. **The measures**

4.1. **Introduction**

- (20) Throughout the years, the Municipality has provided TS with loans, guarantees and other measures that may potentially involve state aid. The following measures are at stake in the present decision.

4.2. **Measure 1 – municipal loan**

- (21) In 1992, the total loan portfolio of TS included nine different loans amounting to a total of NOK 87.8 million (approximately EUR 9,1 million). During the period from 1992 to 1994, TS restructured the debt by borrowing NOK 86.67 million (approximately EUR 8,95 million) from the Municipality⁽²⁵⁾. The nominal interest rate was set at 7,5 %, and the effective interest rate was at 7,7 %. In 2004, the terms of the loan were modified, lowering the effective interest rate to 4,15 %.
- (22) The complainants allege that the intention of the Municipality, by granting the loan, was to grant an advantage to TS, which it would not have obtained otherwise, in the form of lower interest rates. The complainants further allege that later modifications of the loan have turned the alleged aid into new aid.

⁽²³⁾ Commission Regulation (EU) No 651/2014 of 17 June 2014 declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty (OJ L 187, 26.6.2014, p. 1), referred to at point 1j of Annex XV to the EEA Agreement, see Joint Committee Decision No 152/2014, published in OJ L 342, 27.11.2014, p. 63 and EEA Supplement No 71, 27.11.2014, p. 61.

⁽²⁴⁾ Case No 82883, GBER 30/2018/Sports.

⁽²⁵⁾ Document No 874440, p. 6 and Document No 859501, p. 13 and 20.

- (23) The Norwegian authorities have not contested the fact that the loan may have entailed state aid. The Norwegian authorities have argued that the interest rates, in particular following the modification in 2004, were broadly in line with market price. However, the Norwegian authorities do not consider it meaningful to investigate further the historical market rates for loans as, in their view, any aid would have to be considered as existing aid, and in any event, the loan has in the meantime been paid back in full ⁽²⁶⁾. The Norwegian authorities have not found any documentation indicating that the loan has been renegotiated as alleged by the complainants, save for the modification of the interest rate in 2004 ⁽²⁷⁾.

4.3. **Measure 2 – municipal guarantee**

- (24) On 7 September 1999, the Municipality granted a guarantee in favour of TS, in order for TS to secure a loan from Nordea. The purpose of the loan was to finance the construction of hall F. The guarantee was limited to 50 % of the loan balance with a limit of NOK 28 million (approximately EUR 2,89 million). The guarantee is of a secondary nature. That is, Nordea would have to initiate a procedure for the liquidation of TS' assets, before it could have recourse to the guarantee.
- (25) According to the Norwegian authorities' best estimate, the interest rate obtainable without the guarantee corresponds to an addition of 0.10 – 0.15 percentage points. The Norwegian authorities have explained that this is because TS is viewed by Nordea as a low-risk debtor. On Nordea's six-point scale, with six representing no risk, TS is and has been rated at five. The reason behind this rating is first, the fact that the majority of the shares in TS is held by a public authority and secondly, TS' low-risk lease agreement with the Municipality represents a substantial part of its revenues. Further, a guarantee of this nature is of marginal value to the bank, as the mandatory capital requirements are similar for loans without such partial and limited guarantee ⁽²⁸⁾. The guarantee is still in effect. It expires in 2031 ⁽²⁹⁾. At the end of 2016, it covered the outstanding balance of NOK 9 260 000 (approximately EUR 956 500).
- (26) The complainants have alleged that the guarantee was not granted on market terms and therefore provided an advantage to TS.
- (27) The Norwegian authorities state that any advantage resulting from the guarantee is at most marginal and further refer to marginal effects of the measure on the conditions of cross-border investment or establishment ⁽³⁰⁾. The Norwegian authorities maintain that the guarantee should be qualified as existing aid as it was granted more than 10 years ago ⁽³¹⁾.

4.4. **Measure 3 – leasehold agreements**

- (28) In 1980, the Municipality entered into a 40-year leasehold agreement with Trondheim Tennisklubb. The leasehold was transferred to Nidarøhallen A/S (now TS) in 1991. A second leasehold agreement was concluded in 1989. TS has relied on these leasehold agreements as collateral when entering into a loan agreement with Nordea ⁽³²⁾.
- (29) According to the Norwegian authorities, the leasehold agreements are governed by the Norwegian Ground Lease Act ⁽³³⁾ and established case-law.
- (30) To offer collateral on a leasehold agreement does not require the permission from the lessor (the owner) under the Ground Lease Act, the Land Registration Act ⁽³⁴⁾ or the leasehold agreement.
- (31) The Norwegian authorities have stated that the leasehold agreements were concluded before the entry into force of the EEA Agreement ⁽³⁵⁾.

⁽²⁶⁾ Document No 859501, p. 20.

⁽²⁷⁾ Document No 874440, p. 6.

⁽²⁸⁾ Document No 859501, p. 14.

⁽²⁹⁾ Document No 859501, p. 14.

⁽³⁰⁾ Document No 859501, p. 22.

⁽³¹⁾ Document No 859501, p. 23.

⁽³²⁾ Document 1054294. See section 4.10.

⁽³³⁾ *Lov om tomtefeste (tomtefesteloven)* LOV-1996-12-20-106. The Norwegian authorities have explained that the conclusion of leasehold agreements and the contractual relationship between the landowner/lessor and the lessee was regulated for the first time in a statute from 1975, which entered into force on 1 January 1976. A new Ground Lease Act was enacted in 1996 and entered into force on 1 January 2002.

⁽³⁴⁾ *Lov om tinglysning (tinglyssingsloven)* LOV-1935-06-07-2.

⁽³⁵⁾ Document No 887522, p. 4.

4.5. **Measure 4 – lease agreements concluded from 1999 to 2017**

- (32) Most of the capacity of Trondheim Spektrum has traditionally been used for the purpose of sport clubs on the basis of lease agreements concluded between TS and the Municipality. The Municipality has leased the facility since it opened in 1963.
- (33) The Municipality formalised a principle of cost-free facilities for the benefit of the Municipality's sport clubs in 2004. This was done to facilitate the participation of sport activities irrespective of the income level of individual families. From then on, the sport clubs did not pay for its use, neither to the Municipality nor to TS.
- (34) The Municipality rented the facilities from Trondheim Spektrum for approximately NOK 12 million per year from 1990 until 2002. In 2002, the lease agreement was amended as the Municipality required more capacity. The variations of rent paid is a result of the capacity increase with the construction of hall F, and the implementation of a new model for calculating the agreed utilisation of the facility ⁽³⁶⁾.
- (35) The Norwegian authorities have explained that the level of rent takes into account the cost structure of TS. The historical rent was set on the basis of the level established in 1989 and 1990, which historically reflected the required cash flow for TS to pay off debt and continue operations on the proportion of the facility occupied by the sport clubs ⁽³⁷⁾.
- (36) The lease agreement was not formalized until February 1995. The lease agreement entered into in 1995 does not specify the number of hours and/or percentage of occupation of the sport clubs' use of the facility. These specifications were introduced and further developed in the agreements entered into for 1999 onwards ⁽³⁸⁾.
- (37) The following lease agreements have been concluded since 1999:
- Lease agreement 2000 – 2002.
 - Lease agreement 2002 – 2006.
 - Lease agreement 2007 – 2008.
 - Lease agreement 2009 – 2010.
 - Lease agreement 2011 (renewed annually) ⁽³⁹⁾.
- (38) The Norwegian authorities have provided the following information regarding the leased capacity ⁽⁴⁰⁾:

Year	Rent paid (NOK)	Hours rented
1999	11 200 000	Not given
2000	11 200 000	13 650
2001	11 200 000	13 650
2002	11 200 000	17 300
2003	14 000 000	17 300
2004	14 000 000	17 300
2005	14 300 000	17 300
2006	14 500 000	17 300

⁽³⁶⁾ Document 874440, p. 5.

⁽³⁷⁾ Document 874440, p. 10.

⁽³⁸⁾ Document 859501, p. 14.

⁽³⁹⁾ Document No 859501, p. 14–15. However, it can be observed that there was a reduction in the capacity in 2016. This indicates that amendments were made at least that year. The Norwegian authorities have explained that this is due to the renovation of TS (Document 874440, p. 9).

⁽⁴⁰⁾ Document 859501, p. 15.

Year	Rent paid (NOK)	Hours rented
2007	14 700 000	12 500
2008	14 000 000	12 500
2009	14 300 000	12 500
2010	14 443 000	12 500
2011	14 088 000	12 500
2012	14 234 000	12 500
2013	14 234 000	12 500
2014	14 234 000	12 500
2015	14 679 522	12 500
2016	14 105 196	11 650

- (39) According to the terms of the lease agreements, the capacity of Trondheim Spektrum should be reserved for the sport clubs, from 1 September to 1 May each year, during the afternoon on weekdays from 16:00 to 23:00 and on weekends from 09:00 to 22:00. TS can therefore offer Trondheim Spektrum's capacity outside of these hours and outside the said time of year.
- (40) Furthermore, the lease agreements provide that TS can reclaim, subject to the terms laid down in the lease agreement, up to 2 000 hours annually during the period from 1 September to 1 May. TS can therefore use the facilities, which are otherwise reserved under the lease agreements for other purposes, for those specific hours. The Norwegian authorities have explained that TS has reclaimed 945 – 2 173 hours annually from 2010 to 2017 ⁽⁴¹⁾. The Norwegian authorities explained that there is no mechanism for the reduction of the overall rent when TS reclaims rented hours ⁽⁴²⁾.
- (41) The complainants have argued that the rent is above market terms. That is, the rent is based on the needs of TS, and not the capacity needed by the Municipality. The complainants allege that the rental fee has never been based on arm's length negotiations, but decided unilaterally by the municipal board of the Municipality.
- (42) According to the Norwegian authorities, the rent paid to TS by the Municipality has been market conform and thus does not entail state aid. Were the Authority to conclude differently, the Norwegian authorities argue that the lease agreement forms part of an existing aid scheme. Furthermore, any new aid would, in any event, be compatible with the functioning of the EEA Agreement.
- 4.6. Measure 5 – lease agreement of 2019 – notification**
- (43) As set out in paragraph (11) above, the Norwegian authorities have notified the lease agreement of 2019.
- (44) TS and the Municipality have concluded a new lease agreement, which is set to enter into force on 1 December 2019. The agreement is conditional upon being in line with market terms. The agreement allows for adaptations by the Municipality, in order to conform to the market economy investor principle, should the Authority so require ⁽⁴³⁾. The agreement will expire on 30 April 2035.
- (45) The Norwegian authorities have explained that this lease agreement is based on the same principles underlying previous lease agreements. The Norwegian authorities have further explained that the new lease agreement represents a substantial increase in the capacity made available for the sport clubs.

⁽⁴¹⁾ The Norwegian authorities were not able to provide data from before 2010.

⁽⁴²⁾ Document 896727, p. 6.

⁽⁴³⁾ Article 12 of the 2019 lease agreement. Norwegian: 'Denne avtalen forutsettes å være inngått på markedsmessige vilkår. Det tas forbehold om at avtalen vil – forut for og i avtaleperioden – justeres for å tilfredsstillе eventuelle føringer/krav fra EFTAs overvåkningsorgan (ESA), og/eller andre offentlige myndigheter. Dette for at avtalen til enhver tid skal tilfredsstillе markedsinvestorprinsippet.' Document No 887522, p. 7.

- (46) A total of 16 848 hours yearly is rented under the new lease agreement, compared to 12 500 hours in the past. The new lease agreement represents an increase in the rent per hours from approximately NOK 1 200 to 1 700 (approximately EUR 124 to 176). The reason for this increase is twofold: First, the historical rent paid by the Municipality was set on the basis of the level established in 1989 and 1990, and has not been subject to adjustments. Second, the construction costs associated with providing flexibility and allowing for multisport-use results in the operating costs per square metre exceeding by far the square metre cost of the existing venue.
- (47) Both complainants have argued that the rent in the new lease agreement is above market terms, because it is based on TS' needs and not the capacity needed by the Municipality. The complainants allege that the rental fee is not based on arm's length negotiations, but set in order to cover the construction cost of the expansion of Trondheim Spektrum.
- (48) One of the complainants has further alleged that the main cost elements of the extension and renovation project is tied to requirements related to activities other than the activities covered by the lease agreements, such as concerts, professional sports events and fairs. One of the complainants claims that the division of costs between the different activities is therefore not correct, as the needs of the sport clubs could have been met with much less costs.
- (49) According to the Norwegian authorities, the rent paid to TS by the Municipality under the new lease agreement is market conform, and thus does not entail state aid. Should the Authority be unable to exclude the presence of state aid in the new lease agreement, the Norwegian authorities have notified the lease agreement as compatible aid under Article 61(3)(c) of the EEA Agreement.

4.7. **Measure 6 – capital increase linked to new and unexpected costs – block exemption**

- (50) As set out in paragraph (12) above, on 10 December 2018, the Norwegian authorities submitted a GBER information sheet⁽⁴⁴⁾, concerning an *ad hoc* aid to TS for an aid amount of NOK 55 million (approximately EUR 5,68 million) in form of a capital increase. The Norwegian authorities have provided the capital increase to TS under Article 55 of the General Block Exemption Regulation ('GBER').
- (51) Due, in particular, to an increase in the project scope in 2018, the budget increased to NOK 591 million (approximately EUR 61,05 million). The Norwegian authorities have explained that TS cannot cover the additional costs through its existing means or through additional market financing. It therefore applied for the capital increase on 6 July 2018.
- (52) One of the complainants alleges that the capital increase is not compliant with all of the conditions set out in Chapter I of the GBER.

4.8. **Measure 7 – financing of infrastructure costs**

- (53) On 14 March 2017, the City Council adopted a zoning plan for the area where TS is located and the surrounding park area. The process was initiated by TS with the aim of expanding the facility into a multi-function facility, feasible for concerts and large sport events, and with increased capacity for sport clubs, trade fairs and congresses.
- (54) The City Council adopted the principle of full transfer of expenses in 1993, which sets out that building projects must carry all infrastructure costs that are a consequence of the project. Which costs this principle comprises must be in line with Section 17-3, third paragraph of the Planning and Building Act, which regulates what a development agreement must include⁽⁴⁵⁾.
- (55) The Norwegian authorities have explained that a zoning plan forms the basis for a project such as the expansion of Trondheim Spektrum⁽⁴⁶⁾. The zoning plan – including use of procedural orders⁽⁴⁷⁾ (*rekkefølgekrav*) – does not impose any economic obligations on the developer, but provides for the use of the area relating to the project and indicates what (public) infrastructure needs to be in place prior to the implementation of the project⁽⁴⁸⁾.

⁽⁴⁴⁾ Case No 82883, GBER 30/2018/Sports.

⁽⁴⁵⁾ Document No 874440, p. 20-25. The detailed zoning plan for part of Nidarø was adopted by the City Council on 14 March 2017 in case 25/17.

⁽⁴⁶⁾ The Norwegian authorities refer to Section 11 of *lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)* LOV-2008-06-27-71.

⁽⁴⁷⁾ 'Procedural orders' are requirements relating to the order in which work shall be carried out to ensure the establishment of public services, technical infrastructure and green structures before use is made of areas and the point in time when areas may be used for building and construction purposes, including requirements relating to the order in which development works shall be carried out. See Section 11-9 of the Planning and Building Act, referred to in footnote 46.

⁽⁴⁸⁾ The Norwegian authorities refer to section 18 of the Planning and Building Act.

- (56) The Planning and Building Act sets limits on the developer's maximum financial contribution to the public infrastructure measures that are required under the zoning regulations. The main criterion for cost allocation under a development agreement is that the measure must have a direct factual relationship with the development; it must be necessary for the implementation of the project. Consequently, only public infrastructure measures that result from the project may potentially be imposed as obligations on the developer. On the other hand, infrastructure works that the Municipality would need to implement also in the absence of the project, cannot be imposed on the developer ⁽⁴⁹⁾.
- (57) In addition to the first criterion for cost allocation, the contribution from the developer to the measure must be proportionate to the size and the type of the development or project.
- (58) The Norwegian authorities have explained that the Municipality will, for each project, cover the costs of measures that would have to be implemented regardless of the project, but for which the project affects the timing of when the measures are implemented. Such costs relate to infrastructure that is of a general character, benefitting the population as a whole.
- (59) The Norwegian authorities have explained that a proportionality assessment must be carried out in each case. The eventual conclusion of a development agreement and the allocation of costs entails a degree of discretion on behalf of the Municipality, which must take into consideration the legal framework, as well as the nature of the project ⁽⁵⁰⁾.
- (60) One of the complainants argues that the Municipality has relieved TS from infrastructure costs that a developer would normally have to bear in relation to this type of constructions and has therefore granted an advantage to TS.
- (61) The Norwegian authorities have provided information regarding the distribution of the costs between the TS and the Municipality ⁽⁵¹⁾.
- (62) According to the Norwegian authorities, the connection from Nidarø to Ilen Church will be developed. The Norwegian authorities have stated that the measure forms part of what may be described as a recreational area network for the use of the general public and that therefore it cannot legally order the developer to assume the costs in that respect.
- (63) The Norwegian authorities have further explained that the upgrade of Klostergata is a direct consequence of the development. However, the Municipality assumes the implementation responsibility and will cover the costs connected to roads and archaeological excavations; TS will pay a contribution of NOK 20 million. This is because the Municipality would in any case need to renew the water and sewage pipes in parts of the street.
- (64) The Norwegian authorities have further explained that green areas and a public park will be developed, i.e. a vegetation belt, a park, a walking path and public squares. The Norwegian authorities have stated that this is TS' responsibility. The total amount was estimated at NOK 74 million (approximately EUR 7,64 million), but has been lowered to NOK 39 million (approximately EUR 4,03 million). TS' share of this costs is set at NOK 26 million (approximately EUR 2,66 million), excluding VAT. According to the Norwegian authorities, the calculation of TS' contribution is limited as allowed by Section 17-3, third paragraph of the Planning and Building Act.
- (65) In the view of the Norwegian authorities, infrastructure projects financed by the Municipality do not represent financing in violation of the principle of full transfer of costs in light of the modification mandated by Section 17-3, third paragraph of the Planning and Building Act. Furthermore, the Norwegian authorities do not see that the financial contribution by the local authority may be classified as illegal state aid, because the costs could not have been transferred to the developer in any event.
- (66) The Norwegian authorities argue that the infrastructure works, to be partly financed by the Municipality, relate to activities that public authorities normally perform in the exercise of their public powers and do not consist in offering goods and services on a market ⁽⁵²⁾. According to the Norwegian authorities, the costs assumed by the Municipality do not entail that TS pays less than legally required. Furthermore, the infrastructure is of a general character and will benefit the population as a whole.

⁽⁴⁹⁾ Document No 1059846, p. 2.

⁽⁵⁰⁾ Document No 1059846, p. 2.

⁽⁵¹⁾ Document No 874440, p. 20 – 25 and Documents No 1059842 to 1059848. The detailed zoning plan for part of Nidarø was adopted by the City Council on 14 March 2017 in case 25/17.

⁽⁵²⁾ The Norwegian authorities refer to paragraph 203 of the Authority's Guidelines on the notion of State aid as referred to in Article 61(1) of the EEA Agreement ('NoA'), in this regard and Commission Decision of 8.1.2016. State aid No SA.36019 – Belgium – Financing of road infrastructure in the vicinity of a real estate project – Uplace, paragraph 38.

4.9. **Measure 8 – funds from the Gaming Fund**

- (67) The Gaming Fund scheme is administered by Norsk Tipping AS. The funds stemming from Norsk Tipping AS are gaming funds collected, administered and distributed on the basis of the Gaming Act ⁽⁵³⁾ that entered into force on 1 January 1993.
- (68) Applications for grants from the Gaming Fund scheme are processed and assessed in accordance with the provisions laid down by the Ministry of Culture relating to grants and allocations for sports and physical activities. The goal of the scheme is to facilitate sports and physical activities for everyone.
- (69) Funds granted for the construction and renovation of sports facilities will contribute to an infrastructure that provides the population with the opportunity to take part in individually organised activities and activities under the supervision of sport clubs.
- (70) As from 1994, TS has received grants from the Gaming Fund Scheme ⁽⁵⁴⁾.
- (71) The Norwegian authorities emphasise that the existing Gaming Fund scheme has not been materially altered since it was last assessed by the Authority in the Vålerenga case ⁽⁵⁵⁾ and that the grants in favour of TS have been awarded in accordance with the provisions of the scheme ⁽⁵⁶⁾.

4.10. **Measure 9 – implicit guarantee inherent in a loan agreement between Nordea and TS**

- (72) On 11 December 2017, TS signed a loan agreement for NOK 490 million with Nordea ⁽⁵⁷⁾. Nordea will provide the working capital during the construction period. The Norwegian authorities have explained that the Municipality is not a party to the loan agreement nor are there any contractual obligations that require the Municipality to provide financing or capital to TS ⁽⁵⁸⁾.
- (73) However, the loan agreement includes the following statements ⁽⁵⁹⁾:

‘Nordea has placed considerable weight on the fact that Trondheim Spektrum AS intends to make structural changes in the company or other measures that increase the possibility that the municipality of Trondheim, without acting contrary to the law, if necessary, can provide a guarantee to Nordea that reduces the risk of cost overruns.’

‘Nordea has also placed great weight on the ownership of Trondheim municipality and the Executive Board’s decision on 25 June 2015 in case 144/14, which states in paragraph two that the municipality of Trondheim, as the majority owner of Trondheim Spektrum, is ready to assume the necessary financial responsibility resulting from the renovation and development of Trondheim Spektrum.’ (Unofficial translation)

- (74) These statements relate to a clause in the loan agreement which states under ‘other terms’ ⁽⁶⁰⁾:

‘The risk resulting from any cost overruns occurring during the construction period and, which the credit customer himself cannot pay: Trondheim Spektrum AS will make structural changes in the company or take other measures, which will make it possible for Trondheim Municipality, without coming into conflict with the legislation, if necessary, to provide a guarantee to Nordea.’

⁽⁵³⁾ Lov om pengespill (pengespilloven) LOV-1992-08-28-103.

⁽⁵⁴⁾ Document No 859501, p. 16.

⁽⁵⁵⁾ The Authority’s Decision No 225/15/COL of 10 June 2015 raising no objections to aid in the form of a transfer of land to Vålerenga Fotball.

⁽⁵⁶⁾ Document No 887522, p. 6.

⁽⁵⁷⁾ Document No 1054294.

⁽⁵⁸⁾ Document No 1054298, p. 6.

⁽⁵⁹⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, page 1, paragraphs 5 and 6. Unofficial translation. Norwegian: ‘Nordea har lagt betydelig vekt på at Trondheim Spektrum AS har til hensikt å gjøre selskapsendringer eller andre tiltak som åpner muligheten for at Trondheim kommune, uten å komme i strid med lowerket, om nødvendig kan stille en garanti overfor Nordea som reduserer risikoen ifm kostnadsoverskridelser.’/‘Nordea har for øvrig lagt sterk vekt på eierskapet fra Trondheim kommune og vedtaket i formannskapet datert 25. juni 2014 i sak 144/14, hvor det blant annet fremgår av punkt 2 at Trondheim kommune, som største eier av Trondheim Spektrum AS, er innstilt på å ta det nødvendige økonomiske ansvaret som følger av rehabilitering og utvikling av Trondheim Spektrum.’

⁽⁶⁰⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, p. 5, ‘Other terms’ – bullet point 3. Unofficial translation. Norwegian: ‘Risikoen som følge av at det oppstår kostnadsoverskridelser i byggeperioden og kredittkunden selv ikke kan betale disse: Trondheim Spektrum AS vil gjøre selskapsendringer eller andre tiltak som åpner muligheten for at Trondheim kommune, uten å komme i strid med lowerket, om nødvendig kan stille garanti overfor Nordea.’

(75) Under the same heading, the following clause states ⁽⁶¹⁾:

‘The lease agreement with Trondheim Municipality of 26.10.2017 cannot be changed/reduced without Nordea’s prior written consent.’

(76) Finally, under the heading ‘Change of ownership – mandatory early repayment’ ⁽⁶²⁾ the loan agreement states ⁽⁶³⁾:

‘It is a condition for entering into and maintaining the Construction Loan Agreement that Trondheim Municipality owns at least 77,93 % of the credit customer and maintains its ownership unchanged.

In the event that the ownership composition changes, without Nordea’s prior written consent, the Construction Loan and any outstanding amount shall be repaid as specified in clause 11 (early maturity of the construction loan).’

(77) TS and Nordea had previously signed a loan agreement dated 27 July 2017. The agreement contained a condition that any construction cost excess during the construction period should be covered either by TS or the Municipality. The loan agreement was co-signed by the City Executive of Finance. That agreement therefore contained clauses regarding the Municipality’s responsibility in respect of any project overruns as well as obligations in respect of the lease agreement which at that time had not been finalised ⁽⁶⁴⁾.

(78) The co-signing of the loan agreement was later deemed a municipal guarantee pursuant to section 51 of the Municipality Act. The City concluded that the guarantee, in order to be effective, required state approval. The guarantee would, for various reasons, probably not obtain such approval and therefore the Chief City Executive was advised to promptly inform Nordea that the Municipality could not be party to the loan agreement. This agreement is void and does not apply between the parties. TS and Nordea therefore signed the current loan agreement without the official involvement of the Municipality.

5. The presence of state aid

5.1. Introduction – existing vs. new aid

(79) As set out above, several alleged aid measures granted to TS are at stake. However, in the present decision the Authority will not assess further the nature of potential aid measures, which would constitute existing aid – either individual aid or aid schemes – within the meaning of Article 1(b) of Part II of Protocol 3 to the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice (‘Protocol 3 SCA’).

(80) Existing aid is subject to a different procedural framework compare to new aid ⁽⁶⁵⁾. Furthermore, existing aid measures are not subject to a repayment obligation.

5.1.1. Measure 1 – the municipal loan

(81) The municipal loan was granted to TS in 1992. In case 113/92 ⁽⁶⁶⁾, the City Council adopted a decision to issue bonds to enable TS, through a new loan, to pay off its existing loans. The Authority therefore considers that any aid entailed in the municipal loan would be individual aid awarded to TS ⁽⁶⁷⁾. The terms of the loans were modified in 2004.

(82) According to Article 15(1) of Part II of Protocol 3 SCA, the powers of the Authority to recover aid shall be subject to a limitation period of 10 years. According to Article 15(3) of Part II of Protocol 3 SCA, any aid with regard to which the limitation period has expired, shall be deemed to be existing aid ⁽⁶⁸⁾.

⁽⁶¹⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, p. 5, ‘Other terms’ – bullet point 4. Unofficial translation. Norwegian: ‘Leieavtalen med Trondheim kommunea av 26.10.2017 kan ikke endres/redueres uten Nordea forutgående skriftlige samtykke.’

⁽⁶²⁾ Norwegian: ‘eierskifte – obligatorisk førtidig tilbakebetaling’.

⁽⁶³⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, p. 4. Unofficial translation. Norwegian: ‘Det er et vilkår for inngåelse og opprettholdelse av Byggekredittavtalen, at Trondheim Kommune eier minst 77,93 % av Kredittkunden, og opprettholder sin eierandel uendret. For det tilfellet at eiersammensetningen endres, uten Nordeas forutgående skriftlige samtykke, skal Byggekredit-ten og ethvert utestående tilbakebetales som angitt i klausul 11 (Førtidig forfall av byggekredit-ten).’

⁽⁶⁴⁾ Document No 1054298, p. 5.

⁽⁶⁵⁾ Within the meaning of Article 1(c) of Part II of Protocol 3 SCA.

⁽⁶⁶⁾ Documents No 859501, p. 13, and 859503, p. 76.

⁽⁶⁷⁾ According to Article 1(e) of Part II of Protocol 3 SCA, “‘individual aid’ shall mean aid that is not awarded on the basis of an aid scheme and notifiable awards of aid on the basis of an aid scheme’.

⁽⁶⁸⁾ See also Article 1(b)(iv) of Part II of Protocol 3 SCA, according to which ‘existing aid’ is ‘aid which is deemed to be existing aid pursuant to Article 15 of this Chapter’.

- (83) The limitation period begins on the day on which the unlawful aid is awarded to the beneficiary either as individual aid or as aid under an aid scheme ⁽⁶⁹⁾.
- (84) As the municipal loan was granted to TS in 1992, the limitation period has expired. This would be the case even if the limitation period were to be calculated from the date of the last modification of the loan in 2004. Further, the loan was fully repaid in 2014. Any potential aid granted through the measure shall therefore be deemed to be existing aid. Moreover, as the loan was granted to TS in 1992, it would also be aid, which existed before the entry into force of the EEA Agreement and is still applicable after the entry into force of the EEA Agreement. Any potential aid granted through the measure would therefore also be existing aid within the meaning of Article 1(b)(i) of Part II of Protocol 3 SCA.

5.1.2. *Measure 2 – the municipal guarantee*

- (85) The Authority considers that any aid inherent in the guarantee would be individual aid awarded to TS. The Municipality granted the guarantee to TS in 1999 for TS to secure a loan(s) from Nordea. The guarantee was, according to the information provided by the Norwegian authorities, used in 2000 and 2001. The purpose of the loan was to finance the construction of hall F. The guarantee is still in effect and expires in 2031.
- (86) As the municipal guarantee was awarded to TS in 1999, the limitation period of 10 years under Article 15(1) of Part II of Protocol 3 SCA has expired ⁽⁷⁰⁾. According to Article 15(3) of Part II of Protocol 3 SCA any potential aid granted through the measure shall therefore be deemed to be existing aid.

5.1.3. *Measure 3 – the leasehold agreements*

- (87) The leasehold agreements were concluded in 1980 and 1989 respectively. The leasehold agreement between Trondheim commune and Nidarøhallen A/S (now TS) was concluded in 1989 for a duration of 50 years. In 1980, the Municipality entered into a 40-year leasehold agreement with Trondheim Tennisklubb. Trondheim Tennisklubb financed and constructed Hall G of Trondheim Spektrum. The ownership of Hall G, including the leasehold, was transferred to Nidarøhallen A/S (now TS) in 1991 ⁽⁷¹⁾.
- (88) The Authority considers that any aid granted through these leasehold agreements, including their later use as a collateral, would constitute individual aid, which existed prior to the entry into force of the EEA Agreement. According to Article 1(b)(i) of Part II of Protocol 3 SCA, the measures would therefore constitute existing aid.

5.1.4. *Conclusion – measures 1, 2 and 3*

- (89) As any potential state aid granted through measures 1, 2 and 3 would seem to constitute existing aid, within the meaning of Article 1(b) of Part II of Protocol 3 SCA, the Authority will not further assess the state aid character of these measures in the present decision.

5.1.5. *Measure 8 – aid granted under the Gaming Fund scheme*

- (90) The funds stemming from Norsk Tipping AS are gaming funds collected, administered and distributed on the basis of the Gaming Act 1992 that entered into force on 1 January 1993, before the entry into force of the EEA Agreement.
- (91) The Authority considered in its Decision No 537/09/COL of 16 December 2009 ⁽⁷²⁾ that the activities of Norsk Tipping AS constituted an existing aid scheme. The Norwegian authorities have confirmed that no amendments have been made to the scheme since that time. The Authority considers that the funds granted to TS from Norsk Tipping AS are an application of an existing aid system. Existing aid also covers individual aid awards, which have been granted on the basis of an existing aid scheme ⁽⁷³⁾. Therefore, the Authority will not further assess the aid character of the measure in this decision. However, the Authority will take into account the contribution from the gaming funds in any compatibility assessment it may carry out in relation to the measures included in the scope of this decision.

⁽⁶⁹⁾ Article 15(2) of Part II of Protocol 3 SCA.

⁽⁷⁰⁾ This would be the case even if the limitation period would be calculated from the date of when the guarantee was last used in 2001.

⁽⁷¹⁾ Document No 887522, p. 5.

⁽⁷²⁾ Available at <http://www.eftasurv.int/media/decisions/537-09-COL.pdf>. Further, see the Authority's Decision No 225/15/COL of 10 June 2015 raising no objections to aid in the form of a transfer of land to Vålerenga Fotball, paragraph 57.

⁽⁷³⁾ Case E-14/10 *Konkurrenten.no AS v ESA* [2011] EFTA Ct. Rep. 266, paragraph 53.

5.1.6. Measure 4 – lease agreements concluded from 1999 to 2017

5.1.6.1. Introduction

- (92) The Norwegian authorities have argued that, should the Authority entertain any doubts concerning potential advantages in the lease agreements, the lease agreements concluded from 1999 to 2017 should be considered to form part of an existing aid scheme that predates the EEA Agreement. The Norwegian authorities have stated that the Municipality leased the facilities since its opening in 1963. However, the lease agreements were never formalised before 1995 ⁽⁷⁴⁾.
- (93) One of the complainants has argued that the lease agreements cannot be considered to form part of an existing aid scheme. The complainant refers to the fact that there is no law or regulation that obliges the Municipality to lease facilities for sports. According to the complainant, the recent municipal decision regarding the new and twice as high lease, illustrates the margin of discretion inherent in the conclusion of a new lease agreement. In any case, the new lease would have represented a significant amendment to the aid scheme as it entails twice as much aid as before. The complainant did not elaborate further on this issue since, in its view, the financing of the operation of the premises cannot constitute an existing aid scheme in the first place ⁽⁷⁵⁾.
- (94) The Authority takes the preliminary view that the lease agreements concluded from 1999 to 2017 do not constitute an aid scheme, for the following reasons.
- (95) Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA sets out two definitions of an aid scheme:

“aid scheme” shall mean any act on the basis of which, without further implementing measures being required, individual aid awards may be made to undertakings defined within the act in a general and abstract manner and any act on the basis of which aid which is not linked to a specific project may be awarded to one or several undertakings for an indefinite period of time and/or for an indefinite amount’. (emphasis added)

- (96) The presence of an aid scheme can be based on either of those two definitions.

5.1.6.2. The first definition under Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA

- (97) The first definition has three cumulative criteria, defining an aid scheme as (i) any act on the basis of which aid can be awarded, (ii) which does not require any further implementing measures, and (iii) which defines the potential aid beneficiaries in a general and abstract manner.
- (98) The Norwegian authorities first note that the main purpose underlying the construction and ongoing extension of Trondheim Spektrum was to create facilities that the municipality, or more precisely, the local Sports Council, would then distribute among the sport clubs. If not used by the sport clubs, Trondheim Spektrum’s facilities would remain unused throughout most of the year. At the same time, it would be inconceivable for TS to run a balanced budget without receiving the lease income from the Municipality, which acquires this capacity for the sole purpose of providing its citizens with free access to sports and leisure activities.
- (99) The Norwegian authorities have referred to an administrative practice and the principles underlying the lease agreements, which have remained unaltered since the entry into force of the EEA Agreement. Those are the leasing of, in principle, all of Trondheim Spektrum’s suitable capacity during 8 months of the year, the possibility for TS to offer some of this capacity on the market for third parties and at a price that is periodically adjusted to reflect, in particular, extensions of Trondheim Spektrum’s capacity.
- (100) In the view of the Norwegian authorities, this mechanism, even if not strictly legally binding, could be regarded as an ‘act’ which also defines the potential aid beneficiary, as required by Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA ⁽⁷⁶⁾.
- (101) The Norwegian authorities have argued that while the Municipality negotiates the new lease contracts with TS upon expiry of the previous one, it could not deviate from the mechanism without endangering its capacity to deliver sports and leisure possibilities to its citizens. As a result, there have only been minor adaptations to the lease agreements over the years. Notwithstanding the fact that the lease agreement falls – through its responsibility for the annual budget – under the oversight of the City Council, the possible modifications are rather of a ‘technical application’ based on the principles of the act, and do not, in the view of the Norwegian authorities, convey sufficient discretion upon the Municipality to be considered as implementing measures ⁽⁷⁷⁾.

⁽⁷⁴⁾ Document No 859501, p. 23.

⁽⁷⁵⁾ Document No 868182, p. 4.

⁽⁷⁶⁾ Document No 859501, p. 24.

⁽⁷⁷⁾ The Norwegian authorities refer to the Authority’s Decision No 519/12/COL of 19 December 2012 closing the formal investigation procedure into potential aid to AS Oslo Sporveier and AS Sporveisbussene, paragraph 180.

(102) As the Norwegian authorities have stated, existing ‘aid schemes’ have been held to encompass non-statutory customary law ⁽⁷⁸⁾ and administrative practice related to the application of statutory ⁽⁷⁹⁾ and non-statutory law ⁽⁸⁰⁾. In one case, the Commission found that an aid scheme relating to *Anstaltslast and Gewährträgerhaftung* was based on the combination of an unwritten old legal principle combined with widespread practice across Germany ⁽⁸¹⁾.

(103) In a recent judgment, the General Court made the following observations on the basis of the definition of an aid scheme in Article 1(d) of Regulation (EC) No 2015/1589 ⁽⁸²⁾, as interpreted by case-law ⁽⁸³⁾:

‘First, if individual aid awards are made without further implementing measures being adopted, the essential elements of the aid scheme in question must necessarily emerge from the provisions identified as the basis for the scheme.

Secondly, where the national authorities apply that scheme, those authorities cannot have any margin of discretion as regards the determination of the essential elements of the aid in question and whether it should be awarded. For the existence of such implementing measures to be precluded, the national authorities’ power should be limited to the technical application of the provisions that allegedly constitute the scheme in question, if necessary after verifying that the applications meet the pre-conditions for benefiting from that scheme.

Thirdly, it follows from Article 1(d) of Regulation (EC) No 2015/1589 that the acts on which the aid scheme is based must define the beneficiaries in a general and abstract manner, even if the aid granted to them remains indefinite.’

(104) In the case at hand, there is no legal obligation on the Municipality to enter into a lease agreement with TS. Nor is there any legislation which provides the framework under which the lease agreements are made. Furthermore, it appears that the Municipality has, at least on some occasions, decided unilaterally how much rent it pays to TS under the lease agreements ⁽⁸⁴⁾. The complainants allege that the rent has never been based on arm’s length negotiations but decided unilaterally by the Municipal Board of the Municipality.

(105) The alleged aid measure in question is the rent paid above market terms to TS under the lease agreement. If the Municipality can decide unilaterally the level of the rent, then that affords it the discretion to decide whether to grant TS the alleged aid or not, as well as the amount of the alleged aid.

(106) It thus appears to the Authority, based on the information provided by the Norwegian authorities so far, that the administrative practice and the principles referred to by the Norwegian authorities do not constitute an ‘act on the basis of which aid can be awarded’. Moreover, it appears to the Authority that the Municipality enjoys discretion when entering into the lease agreements with TS, so that it can determine the essential elements of the potential aid in question. Should that be the case, the second criterion and the first criterion of the first definition under Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA would not be fulfilled.

(107) Finally, the Norwegian authorities have not explained how the third criterion could be fulfilled by the principles and administrative practice in question.

(108) As all conditions of the first definition must be cumulatively fulfilled, the Authority takes the preliminary view that the lease agreements concluded from 1999 to 2017 do not constitute an aid scheme.

5.1.6.3. The second definition under Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA

(109) The second definition has three cumulative criteria, defining an aid scheme as (i) any act on the basis of which aid which is not linked to a specific project (ii) may be awarded to one or several undertakings (iii) for an indefinite period of time and/or for an indefinite amount.

⁽⁷⁸⁾ See the Authority’s Decision No 405/08/COL of 27 June 2008 closing the formal investigation procedure with regard to the Icelandic Housing Financing Fund, section II.2.3.1.

⁽⁷⁹⁾ See Commission Decision No E-45/2000 Fiscal exemption in favour of Schiphol Group (OJ C 37, 11.2.2004, p. 13).

⁽⁸⁰⁾ The Authority’s Decision No 491/09/COL of 2 December 2009 Norsk Film group, Chapter II.2 p. 8. See also the Authority’s Decision No 075/16/COL of 20 April 2016 to propose appropriate measures regarding the use of publicly owned land and natural resources by electricity producers in Iceland, paragraph 114, and Decision No 519/12/COL of 19 December 2012 closing the formal investigation into potential aid to AS Oslo Sporveier and AS Sporveisbussene.

⁽⁸¹⁾ See Commission Decision No E-10/2000 State guarantees for public banks in Germany (OJ C 150 22.6.2002, p. 7).

⁽⁸²⁾ Article 1(d) of Regulation (EC) No 2015/1589 corresponds to Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA.

⁽⁸³⁾ Judgment in *Belgium v Commission*, T-131/16 and T-263/16, EU:T:2019:91, paragraphs 85–88.

⁽⁸⁴⁾ Document No 874440, p. 8.

- (110) The Norwegian authorities have not argued that the alleged aid scheme falls within the second definition of Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA. The Authority therefore lacks information to assess this.
- (111) However, the Authority notes that in line with the administrative practice and principles referred to by the Norwegian authorities, the lease agreements have been concluded for a specific time period and expire at a certain date. Moreover, the lease agreements set out the rental price for the facilities rented to the Municipality. It therefore appears to the Authority that the third condition would not be fulfilled.
- (112) As all conditions of the second definition must be fulfilled cumulatively, the Authority takes the preliminary view that the lease agreements concluded from 1999 to 2017 do not constitute an aid scheme.

5.1.6.4. Limitation period

- (113) Pursuant to Article 15(1) of Part II of Protocol 3 SCA, the powers of the Authority to recover aid are subject to a limitation period of 10 years. The limitation period shall begin on the day on which the unlawful aid is awarded to the beneficiary either as individual aid or as aid under an aid scheme. Any action taken by the Authority, with regard to the unlawful aid shall interrupt the limitation period⁽⁸⁵⁾.
- (114) In this decision, the Authority will only further assess the potential aid character of the lease agreements for which the limitation period has not expired.
- (115) The General Court has confirmed that a request for information constitutes a measure interrupting the 10-year limitation period⁽⁸⁶⁾. Furthermore, the General Court stated, in relation to an information request from the Commission that: 'When it addresses a request for information to a Member State, the Commission is informing that State that it has in its possession information concerning aid alleged to be unlawful and, if necessary, that that aid will have to be repaid. Accordingly, the simplicity of the request for information does not have the consequence of depriving it of legal effect as a measure capable of interrupting the limitation period'⁽⁸⁷⁾.
- (116) By letter dated 27 March 2017, the Authority sent the first complaint in the case to the Norwegian authorities and invited them to comment on the complaint⁽⁸⁸⁾. By that letter, the Authority informed the Norwegian authorities that it had in its possession information concerning alleged unlawful state aid and invited them to provide their comments. The Authority therefore considers that by sending the first complaint to the Norwegian authorities, it took action within the meaning of Article 15(2) of Part II of Protocol 3 SCA, and therefore interrupted the limitation period on 27 March 2017.
- (117) Accordingly, the lease agreements for which the limitation period has not expired, would appear to be following:
- (a) Lease agreement 2007 – 2008;
 - (b) Lease agreement 2009 – 2010; and
 - (c) Lease agreement 2011 (which has been renewed annually).
- (118) This is because it would seem from the information provided by the Norwegian authorities that the lease agreement entered into force on 1 January 2008⁽⁸⁹⁾, which in the absence of any indication to the contrary should be taken as the day any aid was granted under the agreement. However, it appears that the lease agreement listed by the Norwegian authorities, as preceding the 2007 – 2008 lease agreement expired on 31 December 2006. The Authority thus lacks information regarding the lease agreement in force during the year 2007. Moreover, the Authority does not have information on when the lease agreement of 2007 – 2008 was signed, and on whether the date of signing could be the date that any aid was granted under the agreement.
- (119) The Authority invites the Norwegian authorities to submit further information in this regard.

⁽⁸⁵⁾ Article 15(2) of Part II of Protocol 3 SCA.

⁽⁸⁶⁾ See judgment in *Scott v Commission*, T-366/00, EU:T:2003:113, paragraph 60: 'It follows that the mere fact that the applicant was not aware of the existence of the Commission's request for information from the French authorities beginning on 17 January 1997 [...] does not have the effect of depriving them of legal effect vis-à-vis the applicant. Consequently, the letter of 17 January 1997, sent by the Commission before the initiation of the administrative procedure and requesting further information from the French authorities, constitutes, under Article 15 of Regulation (EC) No 659/1999, a measure interrupting the 10-year limitation period'. Article 15 of Council Regulation (EC) No 659/1999 of 22 March laying down detailed rules for the application of Article 93 of the EC Treaty (no longer in force) corresponds to Article 15 of Part II of Protocol 3 SCA.

⁽⁸⁷⁾ Judgment in *Département du Loiret v Commission*, T-369/00, EU:T:2003:114, paragraphs 81 and 82.

⁽⁸⁸⁾ Document No 849708.

⁽⁸⁹⁾ Exhibit Q to Document No 859501.

5.1.7. *Conclusion – new vs. existing aid*

- (120) In light of the above findings, the Authority's further assessment in this decision is limited to potential new aid entailed in measures 4 to 7 and 9, which all post-date the entering into force of the EEA Agreement and where the limitation period has not expired: That is, the lease agreements concluded from 2007 to 2017 (measure 4), the new lease agreement of 2019 (measure 5), the capital increase related to new and unexpected costs (measure 6), the financing of infrastructure costs (measure 7) and the implicit guarantee inherent in the loan agreement between TS and Nordea (measure 9).

5.2. *The concept of state aid*

- (121) Article 61(1) of the EEA Agreement reads as follows:

'Save as otherwise provided in this Agreement, any aid granted by EC Member States, EFTA States or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Contracting Parties, be incompatible with the functioning of this Agreement.'

- (122) The qualification of a measure as aid within the meaning of this provision therefore requires the following cumulative conditions to be met: the measure must (i) be granted by the State or through state resources; (ii) confer an advantage on an undertaking; (iii) favour certain undertakings (selectivity); and (iv) be liable to distort competition and affect trade.

5.3. *State resources*

- (123) Only advantages granted directly or indirectly through state resources can constitute state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. State resources include all resources of the public sector, including municipalities⁽⁹⁰⁾.
- (124) The transfer of state resources may take many forms, such as direct grants, loans, guarantees, direct investment in the capital of companies, and benefits in kind. A firm and concrete commitment to make state resources available at a later point in time is also considered a transfer of state resources. A positive transfer of funds does not have to occur; foregoing state revenue is sufficient. Waiving revenue which would otherwise have been paid to the State constitutes a transfer of state resources⁽⁹¹⁾.
- (125) Measures 4 to 7 and 9 were granted by the Municipality in the form of payments under lease agreements, a capital increase, the reduction of infrastructure costs allegedly borne by a developer and as a potential implicit guarantee inherent in a loan agreement between TS and Nordea. Consequently, the measures entail the transfer of state resources.

5.4. *Advantage*

5.4.1. *Introduction*

- (126) The qualification of a measure as state aid requires that it confers an advantage on the recipient. An advantage, within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, is any economic benefit, which an undertaking could not have obtained under normal market conditions.

5.4.2. *Measure 4 – the lease agreements concluded from 2007 to 2017*

- (127) The Norwegian authorities have argued that the lease agreements concluded from 2007 to 2017 are market conform and therefore do not entail an advantage within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. The Norwegian authorities have not, however, put forward further arguments to the effect that the Municipality acted as a market investor, when entering into the lease agreement with TS.
- (128) The EEA legal order is neutral with regard to the system of property ownership and does not in any way prejudice the right of EEA States to act as economic operators. However, when public authorities directly or indirectly carry out economic transactions in any form, they are subject to EEA State aid rules. Economic transactions carried out by public bodies (including public undertakings) do not confer an advantage on its counterpart, and therefore do not constitute aid, if they are carried out in line with normal market conditions⁽⁹²⁾.

⁽⁹⁰⁾ Judgment in *Germany v Commission*, C-248/84, EU:C:1987:437, and NoA, paragraph 48.

⁽⁹¹⁾ Judgment in *France v Ladbroke Racing Ltd and Commission*, C-83/98 P, EU:C:2000:248, paragraphs 48 – 51.

⁽⁹²⁾ NoA, p. 73 and 74.

- (129) The Norwegian authorities have noted that given the different sizes, equipment, design and location of other venues in Norway, it is not possible to identify a fully equivalent venue to Trondheim Spektrum⁽⁹³⁾. However, the Norwegian authorities have provided information to support its argument that the lease agreements have been market confirm.
- (130) The Municipality has provided information on how TS' pricing to third parties compares to other venues and information on prices for leasing hall capacity for sports and leisure purposes in other venues.
- (131) The Norwegian authorities have explained that Trondheim Spektrum disposes of two halls larger than 2 000 m² (Hall D and Hall F), which are particularly suited for larger fairs, concerts, conferences and similar events. Depending on the type of event, TS charges approximately NOK 70 000 to NOK 85 000 per day for the larger hall D (approximately EUR 7 230 – 8 780), and NOK 59 000 to NOK 70 000 for the somewhat smaller hall F (approximately EUR 6 100 – 7 230).
- (132) The Norwegian authorities made a comparison with leasing such facilities in other venues in Trondheim. The freemasons lodge in Trondheim, for example, charges a daily rate of only NOK 15 000 to NOK 18 000 (approximately EUR 1 550 – 1 860). This is a somewhat smaller venue, it can accommodate up to 600 persons, whereas Hall F in Trondheim Spektrum has a capacity of more than 1 000 persons.
- (133) According to the Norwegian authorities, venues located in Norwegian cities of comparable sizes charge similar rates. In Stavanger, renting of capacity similar to that of Hall F costs just above NOK 200 000 for four days, whereas Grieghallen in Bergen charges approximately NOK 300 000 for four days (approximately EUR 20 100 and 31 000). TS' prices lie just below Bergen⁽⁹⁴⁾.
- (134) The Norwegian authorities have further referred to Sotra Arena located in the municipality of Fjell, a 25 minutes drive from the city of Bergen, a venue with 12 000 m² indoor capacity. In 2016, this venue was used for trade fairs charging approximately NOK 100 000 to 125 000 for three days (approximately EUR 10 300 – 12 900) for approximately 5 000 to 7 000 m².
- (135) In view of this comparison, the Norwegian authorities state that it would appear that TS' prices for hall capacity, when rented out to third parties, are in line with market prices.
- (136) The Municipality purchases capacity from TS, sports clubs with own facilities, other state authorities (in buildings such as high-schools) and to a very limited degree, from private facilities.
- (137) The hourly rate paid by the Municipality ranges between NOK 350 and 2 046 per hour (approximately EUR 36 and 211). The hourly rate paid to TS is NOK 1 174 (approximately EUR 121)⁽⁹⁵⁾. The Norwegian authorities note that the difference in the prices can be explained by a variety of factors. Also, a number of these venues have been financed (partly) by the State and are contractually bound to provide (some) capacity at fixed rates.
- (138) Other factors, which may explain the relatively large differences in prices, are that not all daytimes are similarly valuable and not all venues are as modern, well equipped and centrally located as Trondheim Spektrum. The Norwegian authorities have explained that all of the foregoing considerations are reasons why some of the capacity that the Municipality purchases from other venues is comparatively cheap⁽⁹⁶⁾.
- (139) The Norwegian authorities provided examples of the rates charged by Vestlandshallen, a sports centre in Bergen. According to the Norwegian authorities, this venue charges approximately the same price to (non-sport club) users as the Municipality pays to TS. This is based on a calculation whereby one of TS' 'hall hours' is for a surface area of 800 m² and comprises 60 minutes. A 'quarter hall' in Vestlandshallen would be approximately 440 m² and cost NOK 940 for 90 minutes (approximately EUR 97). This would result in a theoretical price of approximately NOK 626 for 60 minutes and hence NOK 1 252 for a slightly larger surface area than the equivalent in TS (approximately EUR 65 and 129).
- (140) Moreover, the Norwegian authorities argue that the City of Bergen charges non-preferential users NOK 1 150 for one hour in Haukelandshallen, a venue comparable to Trondheim Spektrum (approximately EUR 119). Furthermore, the City of Tromsø charges up to NOK 1 940 for one hour of similar surface area in Tromsøhallen (approximately EUR 200).

⁽⁹³⁾ Document 859501, p. 17.

⁽⁹⁴⁾ Document No 859501, p. 17–18. The Norwegian authorities have further referred to a management interview with Trondheim Messeselskap AS, a company that organizes fairs all over Norway in which the Municipality was informed that Trondheim Spektrum is not perceived as a particularly cheap location. The Norwegian authorities have referred to this interview for further details on price comparison.

⁽⁹⁵⁾ Presumably by dividing the total price paid by number of hours, 14 679 522/12 500 = 1174.36.

⁽⁹⁶⁾ Document No 859501, p. 18.

- (141) The Authority notes that these prices appear to be charged for specific events whereas the assessment in the case at hand concerns an agreed price for a large amount of capacity over a long period of time.
- (142) Furthermore, as noted by the Norwegian authorities, there are important differences when it comes to comparing these venues, for example in the rental time⁽⁹⁷⁾, the quality of the facilities and the location of the venues within (or outside) the cities. In light of this, the Authority is not convinced that these examples submitted by the Norwegian authorities provide a sufficient degree of comparability to be able to establish that the lease agreements have conformed to market terms.
- (143) In order to establish whether a transaction conforms to market conditions, the transaction can be assessed in the light of the terms under which comparable transactions carried out by comparable private operators have taken place in comparable situations⁽⁹⁸⁾.
- (144) Benchmarking may not be an appropriate method to establish market prices if the available benchmarks have not been defined with regard to market considerations or if the existing prices are significantly distorted by public interventions⁽⁹⁹⁾.
- (145) Finally, there are other indications that the lease agreements have not been entered into on market terms, indicating a need for further assessment.
- (146) First, the Norwegian authorities have explained that, in the past, the rent in the lease agreements has been set, inter alia, on the basis of TS' cost structure, with a focus on putting TS in a position to pay off its loans and continue operations.
- (147) Second, in the past, there are examples where the rent has been reduced unilaterally by the Municipality, due to reasons unrelated to the use of the facilities⁽¹⁰⁰⁾.
- (148) Third, the Norwegian authorities have explained that the lease agreements have provided that TS can reclaim up to 2 000 hours annually under the lease agreements. TS can therefore use the facilities, which are otherwise reserved under the lease agreements for other purposes, for those specific hours. The Norwegian authorities have explained that TS has reclaimed 945 – 2 173 hours annually from 2010 to 2017 and that there is no mechanism for the reduction of the overall rent when TS reclaims rented hours. However, the Norwegian authorities have explained that these are hours which the Municipality for distribution purposes gains access to, but never pays for⁽¹⁰¹⁾.
- (149) In the light of the aforementioned considerations, the Authority takes the preliminary view that the lease agreements from 2007 to 2017 may have granted TS an advantage.

5.4.3. Measure 5 – the lease agreement of 2019

- (150) The Norwegian authorities have argued that the lease agreement of 2019 is market conform and therefore does not constitute an advantage in favour of TS. The Norwegian authorities have not presented arguments stating that the Municipality acted as a market investor when entering into the new lease agreement with TS.
- (151) The new lease agreement represents an increase in the rent per hour from approximately NOK 1 200 to NOK 1 700 (approximately EUR 124 to 176)⁽¹⁰²⁾. The Norwegian authorities have acknowledged that this is at the upper end of the hourly rates they have provided (hourly rates from a sample of sports facilities range from approximately NOK 350 to NOK 2 046 (approximately EUR 36 to 211))⁽¹⁰³⁾.
- (152) Trondheim Spektrum will be, following the upgrade, a modern and very centrally located facility in one of Norway's largest and fastest growing cities. In the Norwegian authorities' view, for the Authority to conclude that the lease agreement does entail an advantage, the hourly rate would have to be well above the price ranges observed in the market⁽¹⁰⁴⁾.

⁽⁹⁷⁾ As explained by the Norwegian authorities, not all daytimes are equally valuable.

⁽⁹⁸⁾ NoA, paragraph 98.

⁽⁹⁹⁾ NoA, paragraph 99.

⁽¹⁰⁰⁾ Document No 874440, p. 8. In 1994, the rent was reduced by NOK 2 million unilaterally by the City Council. The reason behind this was threefold; (i) overall economic downturn demanding overall cuts in the city budget, (ii) the City Council was focusing on elderly care, and (iii) after refinancing in 1992, TS had reduced their cost of loan-capital and was deemed able to withstand such a cut.

⁽¹⁰¹⁾ Document No 896727, p. 6.

⁽¹⁰²⁾ Numbers from 2017.

⁽¹⁰³⁾ See section 5.4.2 of this decision.

⁽¹⁰⁴⁾ Document No 1040641, p. 9.

- (153) The Norwegian authorities have further stated that the hourly rate for commercial users of Trondheim Spektrum was higher in the past (from NOK 1 000 to 1 800; approximately EUR 103 to 186) than under the municipal lease contract (NOK 1 200; approximately EUR 124). This is also expected to remain the case going forward, with an hourly rate of approximately NOK 1 700 under the new lease agreement (approximately EUR 176).
- (154) Consequently, if it were concluded that the Municipality paid a price above market levels, this would necessarily entail that the commercial users of TS would also do that. In the Norwegian authorities' view, there is no reason to assume that commercial users would pay a price above market level for the renting of hall space in Trondheim Spektrum ⁽¹⁰⁵⁾.
- (155) The Authority acknowledges that the benchmarks provided by the Norwegian authorities do enable some degree of comparison. However, as the Authority noted with regard to the lease agreements concluded from 1999 to 2017, the lease agreement concerns an annually agreed price for a large amount of capacity, whereas the hourly rates provided for other venues appear to concern situations where the venue is rented for a limited period.
- (156) Furthermore, as noted by the Norwegian authorities, the comparison entails important differences, for example in the rental time, the quality of the facilities, and the location of the venues within the cities. The Authority therefore has doubts as to whether the benchmarks provided by the Norwegian authorities can establish that the lease agreement of 2019 conforms to market terms.
- (157) The Authority therefore does not share the Norwegian authorities' view that the hourly rates observed in the market, as described by the Norwegian authorities, are sufficient at this stage, in order to exclude that the lease agreement entails an advantage to TS.
- (158) The Authority accordingly draws the preliminary conclusion that the lease agreement of 2019 concluded in 2017 may have granted an advantage to TS.

5.4.4. Measure 6 – capital increase linked to new and unexpected costs – GBER

- (159) The Norwegian authorities have granted *ad hoc* aid to TS in the form of a capital increase for an amount of NOK 55 million (approximately EUR 5,68 million) under Article 55 GBER. The Norwegian authorities have not argued that TS could have obtained the capital increase under normal market conditions. The Norwegian authorities have explained that TS cannot cover these additional costs through its existing means or through additional market financing.
- (160) Accordingly, the Authority finds that the capital increase constitutes an advantage to TS, corresponding to the full amount of the capital increase.

5.4.5. Measure 7 – financing of infrastructure costs

- (161) The precise form of the measure is irrelevant in establishing whether it confers an economic advantage on the undertaking. Not only the granting of positive economic advantages is relevant for the notion of state aid, also relief from economic burdens can constitute an advantage. The latter is a broad category, which comprises any mitigation of charges normally included in the budget of an undertaking. This covers all situations in which economic operators are relieved of the inherent costs of their economic activities ⁽¹⁰⁶⁾.
- (162) The notion of an advantage also covers situations where operators do not have to bear costs that other comparable operators normally do under a given legal order, regardless of the non-economic nature of the activity to which the costs relate ⁽¹⁰⁷⁾.
- (163) The Norwegian authorities have provided information relating to the infrastructure costs of the expansion and development of TS as described in section 4.8.
- (164) The Norwegian authorities have explained that the infrastructure improvements that are (partly) financed by the Municipality relate to measures that the Municipality would have to implement, but the project affects the timing for when the measures are implemented. Further, the Norwegian authorities have stated that it would be disproportionate to require the developer to bear these costs and would thus be contrary to Section 17-3(3) of the Planning and Building Act ⁽¹⁰⁸⁾. Moreover, they have stated that this approach is consistent with the Municipality's practice in other comparable projects ⁽¹⁰⁹⁾.

⁽¹⁰⁵⁾ Document Nos 1040641, p. 10, and 1054298, p. 5.

⁽¹⁰⁶⁾ NoA, paragraph 68.

⁽¹⁰⁷⁾ NoA, paragraph 68.

⁽¹⁰⁸⁾ *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)* LOV-2008-06-27-71, available at <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>.

⁽¹⁰⁹⁾ Document No 1059170.

- (165) The Norwegian authorities have explained that in order to ensure proportionality of the cost allocation, the total costs that the developer must bear are benchmarked against other projects and practice (cost of contribution to public infrastructure per m² BRA ⁽¹¹⁰⁾). For a typical housing development, which tends to be a highly profitable development, experience shows that an acceptable expense per m² BRA is around NOK 2 000 (approximately EUR 207). In TS' case, there is a cost of NOK 2 081 per m² BRA (approximately EUR 215).
- (166) However, the Norwegian authorities have not provided information underlying the calculations of the division of costs and have not specified whether these calculations are based on objective criteria. The benchmark used by the Norwegian authorities does not provide full comparability as it refers to a different type of project, that is, a housing development, whereas the case at hand concerns a multifunctional infrastructure. Furthermore, it is not clear how this benchmark has been applied to other projects. The Authority therefore sees a need for a further assessment of the practice of calculating costs for these types of projects. Consequently, the Authority cannot, at this point, exclude the existence of an advantage, within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.
- (167) The Authority thus draws the preliminary conclusion that the division and calculation of infrastructure costs, with regard to the renovation and extension of TS, may have granted TS an advantage.

5.4.6. *Measure 9 – implicit guarantee inherent in a loan agreement between Nordea and TS*

- (168) On 11 December 2017, TS signed a loan agreement for NOK 490 million (approximately EUR 50,67 million) with Nordea ⁽¹¹¹⁾. Nordea will provide the working capital during the construction period. The Norwegian authorities have explained that the Municipality is not a party to the loan agreement, nor are there any contractual obligations that require the municipality to provide financing or capital to TS ⁽¹¹²⁾.
- (169) One of the complainants has alleged that the Municipality has granted state aid to TS through the loan with Nordea, in the form of a guarantee.
- (170) As described in section 4.10, the loan agreement contains clauses, which mention the possibility for the Municipality, without acting contrary to the legislation, if necessary, to issue a guarantee for Nordea, in relation to the risk which follows any cost overruns in the construction period ⁽¹¹³⁾.
- (171) The loan agreement further contains clauses, which state that the lease agreement between TS and the Municipality cannot be changed, without Nordea's prior written approval ⁽¹¹⁴⁾. Furthermore, the loan agreement contains a condition that the Municipality owns at least 77,93 % of TS ⁽¹¹⁵⁾.
- (172) The Norwegian authorities have emphasised that the Municipality is not a party to the loan agreement and that it is Nordea that takes into account certain factual circumstances in its risk assessment and that these clauses and statements do not bind the Municipality. More specifically, the Norwegian authorities have stated that the potential structural changes in the company and potential political guidelines do not constitute a firm and concrete legal obligation that could bind the Municipality.
- (173) Similarly, the Norwegian authorities have argued that the section in the loan agreement that states that the lease agreement with the Municipality cannot be changed without Nordea's prior written consent, does not bind the Municipality. Were the lease agreement to be changed, it would be for TS to ensure that it obtains the consent of its creditor, i.e. Nordea.
- (174) As to the condition for granting and maintaining the construction loan that the Municipality owns at least 77,93 % of TS, the Norwegian authorities recall that the board of TS, which entered into the loan agreement, does not have the authority to bind its shareholders and thereby the Municipality, including a potential future sale of shares. The loan agreements reflect that Nordea is well aware of the fact that the agreement cannot bind the Municipality, given that the second section provides that change in the ownership structure without consent implies a breach of contract by TS ⁽¹¹⁶⁾.
- (175) However, the Authority finds the effects of the statements in the loan agreements unclear and can, at this point, not exclude that they provide an advantage to TS in the form of an implicit guarantee from the Municipality.
- (176) The Authority invites the Norwegian authorities to submit further information in this regard.

⁽¹¹⁰⁾ The Authority understands that 'BRA' stands for 'area of use'.

⁽¹¹¹⁾ Document No 1054294.

⁽¹¹²⁾ Document No 1054298, p. 6.

⁽¹¹³⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, page 5, 'Other terms' – bullet point 3.

⁽¹¹⁴⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, page 5, 'Other terms' – bullet point 4.

⁽¹¹⁵⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, page 4, 'Change of ownership – mandatory mandatory early repayment' – first paragraph.

⁽¹¹⁶⁾ Document No 1054298, p. 7.

5.5. *The notion of undertaking*

- (177) In order to constitute state aid within the meaning of Article 61 of the EEA Agreement, the measure must confer an advantage on an undertaking. Undertakings are entities engaged in an economic activity, regardless of their legal status and the way in which they are financed⁽¹¹⁷⁾. Consequently, the public or private status of an entity or the fact that an entity is partly or wholly publicly owned has no bearing as to whether or not that entity is an 'undertaking' within the meaning of state aid law⁽¹¹⁸⁾.
- (178) Economic activities are activities consisting of offering goods or services on a market⁽¹¹⁹⁾. Conversely, entities that are not commercially active in the sense that they are not offering goods or services on a given market do not constitute undertakings. In general, both the construction and operation of an infrastructure constitute an economic activity in itself (and are thus subject to state aid rules) if that infrastructure is, or will be used, to provide goods or services on the market⁽¹²⁰⁾. State aid may be granted at several levels: construction, operation and use of the infrastructure⁽¹²¹⁾.
- (179) A single entity may carry out a number of activities, both economic and non-economic activities, provided that it keeps separate accounts for the different funds that it receives, so as to exclude any risk of cross-subsidisation of its economic activities by means of public funds received for its non-economic activities⁽¹²²⁾.
- (180) Trondheim Spektrum is a multifunctional facility, which hosts, inter alia, concerts, large sport events, fairs, and congresses. Further, Trondheim Spektrum is scheduled to host in 2020 the European Championship in handball for men and women. TS also rents out facilities to the Municipality, which in turn makes them available to the sport clubs.
- (181) It is undisputed that TS carries out economic activities, when hosting concerts, large sport events, fairs, congresses and other such events. Consequently, TS constitutes an undertaking within the meaning of Article 61 of the EEA Agreement, with regard to those activities.
- (182) However, the Norwegian authorities have argued that the use of TS' facilities by sport clubs cannot be considered as an economic activity, given that neither the Municipality nor TS receives any remuneration from its users. On this basis, the Norwegian authorities have argued that TS provides its services on a market on a commercial basis only in so far as it is offering its spare capacity on the markets for trade fairs, concerts and other such activities. All other activities should be classified as non-economic⁽¹²³⁾.
- (183) Even if the Municipality can be considered to be carrying out a non-economic activity by offering cost-free facilities for the Municipality's sport clubs, in principle, the entity supplying the Municipality with such facilities, might very well be carrying out economic activities when doing so. The non-economic activities relate to the services provided to the sport clubs, that is, the relationship between the Municipality and the sport clubs.
- (184) Against that background, the Authority cannot exclude, at this point, that TS is an undertaking, not only when hosting concerts, large sport events, fairs, congresses and other events, but also when renting out its facilities to the Municipality, which then provides the hall space for the Municipality's sport clubs.
- (185) In any event, TS carries out other economic activities and the Norwegian authorities have admitted that, at least in the past, no strict separation of accounts has been maintained as regards what had been considered economic and non-economic activities⁽¹²⁴⁾.
- (186) Still, the Norwegian authorities have submitted to the Authority a model developed by BDO for the separation of accounts in TS, both for the future and regarding the past. This model has now been implemented by TS.
- (187) However, the Authority does not have sufficient information at this point, based on the BDO cost allocation model and the cost projection for the future, to be convinced that the revenue from each activity covers their own set of costs.

⁽¹¹⁷⁾ Judgment in *Höfner and Elser v Macrotron*, Case C-41/90, EU:C:1991:161, paragraphs 21 – 23 and

⁽¹¹⁸⁾ Judgment in *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania v Ayuntamiento de Getafe*, Case C-74/16, EU:C:2017:496, paragraph 42.

⁽¹¹⁹⁾ Judgment in *Cassa di Risparmio di Firenze and Others*, Case C-222/04, EU:C:2006:8, paragraph 108.

⁽¹²⁰⁾ Judgment in *Mitteldeutsche Flughafen and Flughafen Leipzig-Halle v Commission*, Case C-288/11 P, EU:C:2012:821, paragraphs 40 – 43.

⁽¹²¹⁾ The Authority's Decision No 496/13/COL of 11 December 2013 concerning the financing of Harpa Concert Hall and Conference Centre, paragraph 50.

⁽¹²²⁾ Judgment in *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania v Ayuntamiento de Getafe*, Case C-74/16, EU:C:2017:496, paragraph 51.

⁽¹²³⁾ Document No 859501, p. 20.

⁽¹²⁴⁾ Document No 859501, p. 19.

(188) Consequently, even if the renting out of TS' facilities to the Municipality for the purposes of providing cost-free facilities to the Municipality's sport clubs were to be considered non-economic, the Authority is not convinced that TS has excluded the risk that the public funds received could cross-subsidise economic activities.

(189) In light of the above, the Authority cannot exclude that the measures assessed in this decision have provided an advantage to TS' economic activities.

5.6. *Selectivity*

(190) To be characterised as state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, the measure must also be selective in that it favours 'certain undertakings or the production of certain goods'. Not all measures which favour economic operators fall under the notion of aid, but only those which grant an advantage in a selective way to certain undertakings, categories of undertakings or to certain economic sectors.

(191) The potential aid measures at issue here are individual measures addressed only to TS. The measures are therefore selective within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.

5.7. *Impact on trade and distortion of competition*

(192) Public support to undertakings only constitutes state aid under Article 61(1) of the EEA Agreement, if it 'distorts or threatens to distort competition' and only insofar, as it is liable to 'affect trade' between EEA States.

(193) According to settled case-law, the mere fact that a measure strengthens the position of an undertaking compared with other undertakings competing in intra-EEA trade, is considered sufficient to conclude that the measure is likely to affect trade between EEA States and distort competition between undertakings established in other EEA States ⁽¹²⁵⁾.

(194) To the extent that the measures assessed in this decision have not been carried out in line with normal market conditions, they have conferred an advantage on TS, which strengthens its position compared to other undertakings that it competes with.

(195) The Authority must further consider whether the measures are liable to affect trade between EEA States. In this regard, the Union Courts have ruled that 'where State financial aid strengthens the position of an undertaking as compared with other undertakings competing in intra-[Union] trade, the latter must be regarded as affected by the aid' ⁽¹²⁶⁾.

(196) The City of Trondheim is the third largest city in Norway located about an hour's drive from the scarcely populated areas of mid-Sweden. Trondheim Spektrum has the capacity to host large and mid-size international events, which may also be held outside the region ⁽¹²⁷⁾.

(197) On the other hand, the Norwegian authorities have submitted that taking into consideration that the majority of the activities carried out in Trondheim Spektrum are of local character and in light of the limited extent of the activities of TS in a market, as well as the marginal aid intensity, if any, it can consequently not be foreseen that the measures would have more than, at most, a marginal effect on the conditions of cross-border investment or establishment ⁽¹²⁸⁾.

(198) The Authority notes that an effect on trade cannot be merely hypothetical or presumed. It must be established why the measure distorts or threatens to distort competition and is liable to have an effect on trade between EEA States, based on the foreseeable effects of the measure ⁽¹²⁹⁾.

(199) The Authority and the Commission have in a number of decisions considered that certain activities and measures, in view of their specific circumstances, have a purely local impact and consequently no effect on trade between EEA States. In those cases, the Authority and the Commission ascertained, in particular, that the beneficiary provided services to a limited area within an EEA State and was unlikely to attract customers from other EEA States and that it could not be foreseen that the measure would have more than marginal effect on the conditions of cross-border investments or establishments. Some of these decisions concerned sports and leisure facilities serving predominantly a local audience and unlikely to attract customers or investment from other EEA States ⁽¹³⁰⁾.

⁽¹²⁵⁾ Case E-6/98 *The Government of Norway v EFTA Surveillance Authority* [1999] EFTA Ct. Rep. 76, paragraph 59; and judgment in *Philip Morris v Commission*, C-730/79, EU:C:1980:209, paragraph 11.

⁽¹²⁶⁾ Judgment in *Eventech v The Parking Adjudicator*, C-518/13, EU:C:2015:9, paragraph 66.

⁽¹²⁷⁾ Document No 859501, p. 22.

⁽¹²⁸⁾ Document No 859501, p. 22.

⁽¹²⁹⁾ See, for instance, judgment in *AITEC and others v Commission*, T-447/93, T-448/93 and T-449/93, EU:T:1995:130, paragraph 141.

⁽¹³⁰⁾ See, for instance, Commission Decisions in cases N 258/2000 *Leisure Pool Dorsten* (OJ C 172, 16.6.2001, p. 16); Commission Decision 2004/114/EC of 29 October 2003 on measures in favour of non-profit harbours for recreational crafts, the Netherlands (OJ L 34, 6.2.2004, p. 63); SA.37963 – United Kingdom – Alleged State aid to Glenmore Lodge (OJ C 277, 21.8.2015, p. 3); SA.38208 – United Kingdom – Alleged State aid to UK member-owned golf clubs (OJ C 277, 21.8.2015, p. 4); the Authority's Decision No 459/12/COL of 5 December 2012 on aid to Bømlabadet Bygg AS for the construction of the Bømlabadet aqua park in the Municipality of Bømlo; and Decision No 20/19/COL of 2 April 2019 *Leangbukten Båtforenings Andelslag*.

- (200) In the case at hand, the Authority notes that even though some of the activities carried out by TS are of local character, TS also hosts events such as trade fairs, which attract foreign customers. Moreover, TS will host the European handball Championship in 2020, which can be assumed to attract foreign customers.
- (201) Finally, the market for organising international events is open to competition between venue providers and event organisers, which generally engage in activities that are subject to trade between EEA States ⁽¹³¹⁾.
- (202) In light of the above, at this stage, the Authority considers that the measures at issue threaten to distort competition and are liable to effect trade between EEA States.

6. Conclusion on the presence of aid

- (203) The Authority takes the preliminary view that measures 4 to 7 and 9, as specified above, may entail state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.

7. Procedural requirements

- (204) Pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3 SCA: 'the EFTA Surveillance Authority shall be informed, in sufficient time to enable it to submit its comments, of any plans to grant or alter aid. [...] The State concerned shall not put its proposed measures into effect until the procedure has resulted in a final decision'.
- (205) The Norwegian authorities have not notified all of the measures in question to the Authority. The Authority therefore reaches the preliminary conclusion that the Norwegian authorities have not respected their obligations pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3 SCA, and that to the extent measures 4, 7 and 9 entail state aid, that aid is unlawful.
- (206) The Norwegian authorities notified the new lease agreement of 2019, measure 5, on 29 November 2018 ⁽¹³²⁾. The new lease agreement was signed by TS and the Municipality on 25 September and 26 October 2017 respectively and will enter into force on 1 December 2019. The Norwegian authorities have argued that the new lease agreement is conditional upon being in line with market terms ⁽¹³³⁾. It explicitly enables adaptations to bring the conditions of the agreement in line with market terms should the Authority so require. In light of this, the Authority's preliminary conclusion is that, should the lease agreement entail state aid, the Norwegian authorities have respected the requirement set out in Article 1(3) of Part I of Protocol 3 SCA. However, finding this conclusion less than certain, the Authority specifically invites the Norwegian authorities to submit further information in this regard.
- (207) Furthermore, as regards measure 6, the capital increase, the Authority notes that the Norwegian authorities have granted this aid to TS under Article 55 of the GBER ⁽¹³⁴⁾. State aid measures fulfilling all the requirements of Chapter I of the GBER, as well as the specific conditions for the relevant category of aid laid down in Chapter III of the GBER, shall be exempted from the notification requirement. However, as further explained below in section 8 of this decision, the Authority is not fully convinced that the requirements set out in Article 6(2) GBER are fulfilled in relation to this measure. Further assessment of the measure seems required. If the Authority would find that measure 6 does not fulfil the requirements of the GBER it would qualify as unlawful aid.

8. Compatibility of any aid

- (208) Should the measures 4 to 7 and 9 entail state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, the Authority must assess whether the aid can be declared compatible with the functioning of the EEA Agreement. It is up to the Norwegian authorities to invoke possible grounds of compatibility and to demonstrate that the conditions for such compatibility are met ⁽¹³⁵⁾.
- (209) Should the Authority consider that the measures at issue entail elements of (new) aid, the Norwegian authorities are of the view that they would in any event be compatible with the EEA Agreement.

⁽¹³¹⁾ See to that effect the Authority's Decision No 496/13/COL of 11 December 2013 concerning the financing of Harpa Concert Hall and Conference Centre, paragraph 75.

⁽¹³²⁾ See further section 2.6. The Authority requested additional information from the Norwegian authorities on 28 January 2019, which the Norwegian authorities provided on 21 February 2019.

⁽¹³³⁾ Article 12 of the new lease agreement of 2019 states (in Norwegian): 'Denne avtalen forutsettes å være inngått på markedsmessige vilkår. Det tas forbehold om at avtalen vil – forut for og i avtaleperioden – justeres for å tilfredsstille eventuelle føringer/krav fra EFTAs overvåkningsorgan (ESA), og/eller andre offentlige myndigheter. Dette for at avtalen til enhver tid skal tilfredsstille markedsinvestorprinsippet.'

⁽¹³⁴⁾ See section 4.7 above.

⁽¹³⁵⁾ Judgment in *Italy v Commission*, C-364/90 EU:C:1993:157, paragraph 20.

- (210) The Norwegian authorities have noted that the Authority has recognised the promotion of sport as a common objective in a number of decisions ⁽¹³⁶⁾. Similarly, the European Commission has authorised a large number of aid measures in support of sports and multipurpose facilities ⁽¹³⁷⁾.
- (211) Further, the Norwegian authorities refer to Article 55 of the GBER which allows for aid for the construction of sports – or multipurpose infrastructure. In the Norwegian authorities' view, to some extent, TS arguably also fulfils objectives relating to culture, another well-established objective of common interest ⁽¹³⁸⁾.
- (212) The Norwegian authorities have submitted that TS will not break even without revenue from the lease agreement. The Norwegian authorities consider that there is a demonstrated need for state intervention both as regards the provision of hall capacity to sport clubs and as regards the financing of sports facilities themselves.
- (213) The Norwegian authorities submit that in their view, there is no other policy instrument that would have been equally suited to attain the objective and which would be less distortive. The only other option would be for the Municipality to construct, own and operate a similar infrastructure itself, which, in the Norwegian authorities' view, would hardly be less distortive.
- (214) The Norwegian authorities refer to previous decisions of the Authority and state that in the absence of the lease agreement, the sport clubs would evidently not gain access to free hall time in TS. Even a lower level of the lease would put the entire operation of TS at risk and thereby jeopardise both the provision of hall capacity to sport clubs and the existence of TS as such ⁽¹³⁹⁾.
- (215) As regards the incentive effect of the lease agreements, TS could not finance the projects absent the revenue stream from the municipal lease agreement. In that regard, the Norwegian authorities recall that the lease agreements, while intended to be entered into on market terms – also took account of TS' cost structure. Lower income from the Municipality would have left a hole in TS' balance sheet that other – commercial – activities may not have been able to fill. The infrastructure would also have been designed in a different manner and not have taken account of the needs of various kinds of amateur sport. In view of the forgoing, the Norwegian authorities consider that any potential aid clearly has an incentive effect ⁽¹⁴⁰⁾.
- (216) The Norwegian authorities further refer to the compatibility criteria under Article 55 of the GBER and state that the actual aid element must necessarily be lower than the thresholds in the GBER and that higher amounts could, in any event, be approved under Article 61(3)(c) of the EEA Agreement, in particular, if that aid does not lead to more than a reasonable profit, which according to current projections, is not the case. In view of this, the Norwegian authorities consider that any potential aid, inherent in the lease agreement, is proportionate and limited to the minimum necessary.
- (217) The Norwegian authorities have further stated that if any of the measures addressed would be found to constitute state aid it would be equally clear that those measures would be proportionate. The aid element would be minor in comparison to the costs of constructing and operating Trondheim Spektrum. The Norwegian authorities do not consider it meaningful to calculate a precise potential aid intensity, as undoubtedly, the vast part if not all of the public financing has benefitted TS' non-economic activities.
- (218) In any event, it is apparent from TS' income statement that it generates a large percentage of its income from sales to third parties and the Municipality takes full account of TS' other revenues when negotiating the lease agreements. As a result, the aid is limited to the minimum necessary.

⁽¹³⁶⁾ The Norwegian authorities refer to the Authority's Decision No 357/15/COL of 23 September 2015 to close the formal investigation into State aid in favour of Sandefjord Fotball AS, Decision No 225/15/COL of 10 June 2015 raising no objections to aid in the form of a transfer of land to Vålerenga Fotball, and Decision No 13/18/COL of 29 January 2018 – Templarheimen II – Aid for the construction and operation of the sports facility Templarheimen.

⁽¹³⁷⁾ The Norwegian authorities refer to Commission Decision in case SA.33728 on the financing of a new multiarena in Copenhagen.

⁽¹³⁸⁾ The Norwegian authorities refer to Article 53 of the GBER, in particular paragraph 2 thereof, and the Authority's Decision No 496/13/COL of 11 December 2013 concerning the financing of Harpa Concert Hall and Conference Centre.

⁽¹³⁹⁾ Document No 1046041, p. 13.

⁽¹⁴⁰⁾ Document No 1040641, p. 14.

- (219) The Norwegian authorities further refer to the BDO report and state that no cross-subsidisation of the commercial activities occurs. Even if the Authority refuses to exclude the presence of aid in the lease agreement, based on the benchmarks submitted by the Norwegian authorities, these benchmarks prove that the lease agreement's pricing falls within the range of what is customary in this market in Norway. In that regard, the Municipality notes that the Authority has previously accepted such benchmarks in an infrastructure case as a means to ensure the proportionality of the aid ⁽¹⁴¹⁾.
- (220) The Norwegian authorities consider that, as any aid amount would be insignificant and as TS does not undercharge its commercial users, any effect on trade between EEA States or distortion of competition would be insignificant at most. The Norwegian authorities therefore submit that a balancing test would need to result in finding any potential aid to TS compatible with the EEA Agreement ⁽¹⁴²⁾.
- (221) The Norwegian authorities state that TS in its present form is a cornerstone of the sports and cultural offer available in Trondheim, in particular, as regards free amateur sports. As for the negative effects, the BDO report supports the claim that any aid is used to finance activities of local (and most likely non-economic) character, with no spill-over to the commercial, market oriented activities that TS also performs.
- (222) According to the Norwegian authorities, it would appear common ground that private investment into facilities such as TS is rare and, in any event, insufficient. In the Norwegian authorities' view, the aid would therefore not be capable of crowding out private investment.
- (223) Further, Trondheim is geographically very isolated by European standards and thus unlikely to compete (directly) with other similar venues in Norway, or even less likely, in other EEA States. Even if that would be the case, that does not seem to have led the Authority or the Commission to question the compatibility of aid to such infrastructures. In addition, the Norwegian authorities have shown that TS does not undercharge its commercial users.
- (224) The Authority notes that aid to promote sport and culture, including aid to sport and multi-purpose infrastructure, can be declared compatible with the functioning of the EEA Agreement under certain conditions, as illustrated by Article 55 of the GBER and the decisional practice of the European Commission ⁽¹⁴³⁾ and the Authority ⁽¹⁴⁴⁾.
- (225) The possible aid measures at hand vary in nature. At this stage, the Authority does not have the information to enable it to set out the total possible amount of alleged aid granted to TS that would result from these measures. The Authority must thus conclude that it has doubts as to whether the measures would respect the principle of proportionality and be limited to what is necessary to achieve the stated objective.
- (226) Furthermore, the Authority does not have sufficient information at this point, based on the BDO cost allocation model and the cost projections for the future, to be convinced that the revenue from each activity covers their own set of costs. Consequently, the Authority cannot exclude cross-subsidization from the alleged aid measures to the other activities carried out by TS.
- (227) As to the claims of unlawful state aid granted to TS in the form of the implicit guarantee alleged to be granted in relation to the loan agreement and the alleged relief of infrastructure costs, the Norwegian authorities have not put forward any arguments, regarding possible compatibility with the functioning of the EEA Agreement, in case these measures are found to constitute state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. The Authority invites the Norwegian authorities to submit information in this regard.
- (228) As regards the capital increase, referred to as measure 6 in this decision, the Authority notes that the Norwegian authorities have granted this aid to TS under Article 55 of the GBER ⁽¹⁴⁵⁾. The Norwegian authorities have provided information relating to the increased and extra costs pertaining to the extension and renovation of Trondheim Spektrum, which led to the capital increase being granted to TS ⁽¹⁴⁶⁾. In previous correspondence between the Authority and the Norwegian authorities, the Authority had raised the issue of whether the measure fulfilled the criteria set out in Article 6(2) of the GBER. The Norwegian authorities have stated that TS cannot complete the expansion without the requested capital. The Norwegian authorities therefore consider that the aid complies with Article 6 GBER.

⁽¹⁴¹⁾ Document No 1040641, p. 15.

⁽¹⁴²⁾ Document No 859501, p. 25.

⁽¹⁴³⁾ See e.g. Commission Decision in case SA.33728 Financing of a new multiarena in Copenhagen, Commission Decision in case SA.33618 Sweden – Uppsala arena, Commission Decision in case SA.47683 Finland – Tampere Arena.

⁽¹⁴⁴⁾ The Authority's Decision No 357/15/COL of 23 September 2015 to close the formal investigation into State aid in favour of Sandefjord Fotball AS, Decision No 225/15/COL of 10 June 2015 raising no objections to aid in the form of a transfer of land to Vålerenga Fotball, and Decision No 13/18/COL of 29 January 2018 – Templarheimen II – Aid for the construction and operation of the sports facility Templarheimen.

⁽¹⁴⁵⁾ See section 4.7 above.

⁽¹⁴⁶⁾ Document No 930813. Letter from the Norwegian authorities dated 21 September 2018.

- (229) Article 6(1) GBER states that the Regulation shall only apply to aid, which has an incentive effect. According to Article 6(2) GBER: 'Aid shall be considered to have an incentive effect if the beneficiary has submitted written application for the aid to the Member State concerned before work on the project or activity starts. The application for the aid shall contain at least the following information: a) undertaking's name and size; b) description of the project, including its start and end dates; c) location of the project; d) list of project costs; type of aid (grant, loan, guarantee, repayable advance, equity injection or other) and amount of public funding needed for the project'.
- (230) The Norwegian authorities have explained that originally the project costs were estimated to be approximately NOK 536 million (approximately EUR 55,37 million). However, the expectation now is that they will be approximately NOK 591 million (approximately EUR 61,05 million), due, in particular, to the fact that the scope of the project increased. The increased costs of NOK 55 million (approximately EUR 5,68 million) can be attributed two both, as described by the Norwegian authorities, new costs (increased scope of the project) and unexpected costs (budget overruns).
- (231) As explained by the Norwegian authorities in relation to the measure, Trondheim Spektrum has been undergoing a significant renovation and extension project since summer 2017. TS applied for a capital increase of NOK 55 million (approximately EUR 5,68 million) on 6 July 2018, and was granted the aid on 5 December 2018. It therefore seems that the aid was granted after the work on the renovation and extension project started.
- (232) In light of the above, the Authority has doubts, at this point, as to whether the measure fulfils the criteria set out in Article 6(2) GBER. The Authority invites the Norwegian authorities to provide further information in this regard.
- (233) The Norwegian authorities have not presented arguments concerning compatibility of the measure directly under Article 61(3)(c) of the EEA Agreement, in the event that it would be considered that the GBER would not be applicable to the measure. The Authority invites the Norwegian authorities to provide information in this regard.
- (234) Consequently, following its preliminary assessment, the Authority has doubts as to whether the measures could be deemed compatible under Article 61(3)(c) of the EEA Agreement.

9. Conclusion

- (235) As set out above, the Authority considers that measures 4 to 7 and 9, as described above, may constitute state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.
- (236) The Authority has doubts as to whether these measures are compatible with the functioning of the EEA Agreement.
- (237) Consequently, and in accordance Article 4(4) of Part II of Protocol 3 SCA, the Authority is obliged to open the formal investigation procedure provided for in Article 1(2) of Part I of Protocol 3 SCA. The decision to open a formal investigation procedure is without prejudice to the final decision of the Authority, which may conclude that the measures do not constitute state aid, or that any aid is compatible with the functioning of the EEA Agreement.
- (238) The Authority, acting under the procedure laid down in Article 1(2) of Part I of Protocol 3 SCA, invites the Norwegian authorities to submit, by **Monday, 20 May 2019**, their comments and to provide all documents, information and data needed for the assessment of these measures in light of the state aid rules.
- (239) The Authority requests the Norwegian authorities to forward a copy of this decision to Trondheim Spektrum AS.
- (240) The Authority must remind the Norwegian authorities that, according to Article 14 of Part II of Protocol 3 SCA, any incompatible aid unlawfully granted to the beneficiary will have to be recovered, unless (exceptionally) this recovery would be contrary to a general principle of EEA law.

(241) If this letter contains confidential information which should not be disclosed to third parties, please inform the Authority by **13 May 2019**, identifying the confidential elements and the reasons why the information is considered to be confidential. In doing so, please consult the Authority's Guidelines on Professional Secrecy in State Aid Decisions ⁽¹⁴⁷⁾. If the Authority does not receive a reasoned request by that deadline, you will be deemed to agree to the disclosure to third parties and to the publication of the full text of the letter on the Authority's website: <http://www.eftasurv.int/state-aid/state-aid-register/>.

Done in Brussels, 16 April 2019.

For the EFTA Surveillance Authority

Bente ANGELL-HANSEN
President
Responsible College Member

Frank J. BÜCHEL
College Member

Högni KRISTJÁNSSON
College Member

Carsten ZATSCHLER
Countersigning as Director
Legal and Executive Affairs

⁽¹⁴⁷⁾ OJ L 154, 8.6.2006, p. 27 and EEA Supplement No 29, 8.6.2006, p. 1.

V

(Oznamy)

ADMINISTRATÍVNE POSTUPY

EURÓPSKY ÚRAD PRE VÝBER PRACOVNÍKOV (EPSO)

Oznámenie o verejnom výberovom konaní

(2019/C 177/05)

Európsky úrad pre výber pracovníkov (EPSO) organizuje toto verejné výberové konanie:

EPSO/AD/373/19 – ADMINISTRÁTORI (AD 5)

Oznámenie o výberovom konaní je uverejnené v 24 jazykoch v *Úradnom vestníku Európskej únie* v sérii C 177 A z 23. mája 2019.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovom sídle úradu EPSO: <https://epso.europa.eu/>.

KONANIA TÝKAJÚCE SA VYKONÁVANIA POLITIKY HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE

EURÓPSKA KOMISIA

Predbežné oznámenie o koncentrácii**(Vec M.9323 – RheinEnergie/SPIE/TankE)****Vec, ktorá môže byť posúdená v rámci zjednodušeného postupu****(Text s významom pre EHP)**

(2019/C 177/06)

1. Komisii bolo 16. mája 2019 podľa článku 4 nariadenia Rady (ES) č. 139/2004⁽¹⁾ doručené oznámenie o zamýšľanej koncentrácii.

Toto oznámenie sa týka týchto podnikov:

- RheinEnergie AG („RheinEnergie“, Nemecko),
- SPIE Deutschland & Zentraleuropa GmbH („SPIE“, Nemecko) patriaci do skupiny SPIE (Francúzsko).

Podniky RheinEnergie a SPIE získavajú v zmysle článku 3 ods. 1 písm. b) a článku 3 ods. 4 nariadenia o fúziách spoločnú kontrolu nad novozaloženým spoločným podnikom TankE, ktorý bude poskytovať služby v oblasti elektromobility, najmä obstarávanie a inštaláciu nabíjacej infraštruktúry pre všetky typy elektrických vozidiel, ako aj súvisiace poradenské, prevádzkové a riadiace služby.

Koncentrácia sa uskutočňuje prostredníctvom kúpy akcií v novozaloženej spoločnosti tvoriacej spoločný podnik.

2. Predmet činnosti dotknutých podnikov:

- RheinEnergie: Regionálna, vertikálne integrovaná spoločnosť zabezpečujúca zásobovanie energiou a vodou, ktorá je nepriamo kontrolovaná mestom Kolín,
- SPIE: multitechnické služby pre budovy, zariadenia a infraštruktúru. Skupina SPIE ponúka služby v oblasti strojárkeho a elektrotechnického inžinierstva a technickej správy budov, ako aj informačné a komunikačné služby.

3. Na základe predbežného posúdenia a bez toho, aby bolo dotknuté konečné rozhodnutie v tejto veci, sa Komisia domnieva, že oznámená transakcia by mohla patriť do rozsahu pôsobnosti nariadenia o fúziách.

V súlade s oznámením Komisie o zjednodušenom postupe pri riešení niektorých koncentrácií podľa nariadenia Rady (ES) č. 139/2004⁽²⁾ je potrebné uviesť, že túto vec je možné posudzovať v súlade s postupom stanoveným v uvedenom oznámení.

4. Komisia vyzýva zainteresované tretie strany, aby jej predložili prípadné pripomienky k zamýšľanej koncentrácii.

Pripomienky musia byť Komisii doručené najneskôr 10 dní odo dňa uverejnenia tohto oznámenia. Vždy je nutné uviesť toto referenčné číslo:

M.9323 – RheinEnergie/SPIE/TankE

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 24, 29.1.2004, s. 1 („nariadenie o fúziách“).

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 366, 14.12.2013, s. 5.

Pripomienky možno Komisii zaslať e-mailom, faxom alebo poštou. Použite tieto kontaktné údaje:

E-mail: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Fax +32 22964301

Poštová adresa:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Predbežné oznámenie o koncentracii
(Vec M.9328 – Platinum Equity Group/Multi-Color Corporation)
Vec, ktorá môže byť posúdená v rámci zjednodušeného postupu
(Text s významom pre EHP)
(2019/C 177/07)

1. Komisii bolo 8. mája 2019 podľa článku 4 nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 ⁽¹⁾ doručené oznámenie o zamýšľanej koncentrácii.

Toto oznámenie sa týka týchto podnikov:

- Platinum Equity Group (Spojené štáty),
- Multi-Color Corporation (Spojené štáty).

Platinum Equity Group („Platinum Equity“) získava v zmysle článku 3 ods. 1 písm. b) nariadenia o fúziách kontrolu nad celým podnikom Multi-Color Corporation („MCC“).

Koncentrácia sa uskutočňuje prostredníctvom kúpy akcií.

2. Predmet činnosti dotknutých podnikov:

- Platinum Equity: fúzie, nadobúdanie a prevádzka spoločností, ktoré poskytujú služby a riešenia zákazníkom pôsobiacim v širokej škále podnikov vrátane informačných technológií, telekomunikácií, logistiky, služieb v oblasti kovov, ich výroby a distribúcie.
- MCC: Výroba a dodávanie etikiet obchodným zákazníkom v celom rade sektorov vrátane osobnej starostlivosti a starostlivosti o domácnosť, potravín a nápojov, zdravotnej starostlivosti, špecialít, tovaru dlhodobej spotreby, vína a liehovín.

3. Na základe predbežného posúdenia a bez toho, aby bolo dotknuté konečné rozhodnutie v tejto veci, sa Komisia domnieva, že oznámená transakcia by mohla patriť do rozsahu pôsobnosti nariadenia o fúziách.

V súlade s oznámením Komisie o zjednodušenom postupe pri riešení niektorých koncentracií podľa nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 ⁽²⁾ je potrebné uviesť, že túto vec je možné posudzovať v súlade s postupom stanoveným v uvedenom oznámení.

4. Komisia vyzýva zainteresované tretie strany, aby jej predložili prípadné pripomienky k zamýšľanej koncentrácii.

Pripomienky musia byť Komisii doručené najneskôr 10 dní odo dňa uverejnenia tohto oznámenia. Vždy je nutné uviesť toto referenčné číslo:

M.9328 – Platinum Equity Group/Multi-Color Corporation

Pripomienky možno Komisii zaslať e-mailom, faxom alebo poštou. Použite tieto kontaktné údaje:

E-mail: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Fax: +32 22964301

Poštová adresa:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 24, 29.1.2004, s. 1 („nariadenie o fúziách“).

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 366, 14.12.2013, s. 5.

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK